

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] מתני': המביא גט ממדינת הים, צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם. רבן גמליאל אומר, אף המביא מן הרקם ומן החגר עירות סמוכות לארץ ישראל. ר' אליעזר אומר, אפילו מכפר לודים ללוד עיירות מובלעות בארץ ישראל. וחכ"א. אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם, אלא המביא ממדינת הים. והמוליך והמביא ממדינה למדינה וממדינת הים, צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם. רשב"ג אומר, אפילו מהגמוניא להגמוניא:

גמ': וקשיא, אילו המביא שטר מתנה ממדינת הים. שמא חש לומר בפני נכתב ובפני נתחתם? ולמה בגט צריך לאמר? אמר ר' יהושע בן לוי. שנייא היא, שאין בקיאיין בדיקדוקי גיטין ולא יודעים שצריך לכתוב לשמה. רבי יוחנן אמר לפי שאין עדים מצויים לקיימו, קל היקלו עליה שלא תהא יושבת עגונה. והיינו קל? אינו אלא חומר. שאילו לא אמר לה בפני נכתב ובפני נתחתם, הגט בטל ואף את אינך מתירה להינשא. א"ר יוסי. חומר שהחמרתה עליה מתחילה, שיהא צ"ל בפני נכתב ובפני נתחתם. היקלתה עליה בסוף. שאם בא הבעל ועירער, עררו בטל. רבי מנא סבר מימר, מה שעירעורו של הבעל בטל, זה דווקא בערר שחוץ לגופו, כגון שטען שלא כתב גט. אבל בערר שבגופו, כגון שטוען שהגט נכתב במחובר לקרקע או שלא לשמו, יהיה הבעל נאמן. בערר שאין בו ממש. אפילו בערר שיש בו ממש שיש קול שמסייע לדבריו? אמר ר' יוסי בי ר' בון. מכיון דתימר, דטעמא משום חומר שהחמרתה עליה מתחילה שיהא צריך לומר בפני נתחתם, היקלתה עליה בסוף, שאם בא וערר עררו בטל. הווי אומר לא שנייא. הוא ערר שחוץ לגופו. הוא ערר שבגופו. הוא ערר שאין בו ממש, הוא ערר שיש בו ממש, בכל מקרה אין הבעל נאמן. וחש לומר שמא באמת הגט פסול שחתמו בו עדים פסולין? א"ר אבון. אינו חשוד לקלקלה בידי שמים, שהרי אם היה רוצה לקלקלה בידי שמים, היה ממתין שתנשא באיסור. אבל בבית דין הוא חשוד לקלקלה ולטעון שהגט פסול כדי לעגנה. וכשתקנו שאם אמר השליח בפני נכתב ובפני נתחתם, אין הבעל נאמן לפסול את הגט. מתוך שהוא יודע שאם בא ועירער, עירעורו בטל. אף הוא מחתמו בעדים כשירים, שלא להכשילה אם ידחה ערעורו, שהרי אינו רוצה לקלקלה בידי שמים. היה כתוב בו מתנה ואמר בפני נכתב ובפני נתחתם. מאחר שעררו בטל אצל הגט, עררו בטל אצל המתנה? [דף א עמוד ב] או דפלגינן, ועררו בטל אצל הגט, אבל עררו קיים אצל המתנה? תנינן דבתרה בסיפא.

אחד גיטי נשים ואחד שיחרורי עבדים שוין במוליך ובמביא. היה כתוב בו בגט שיחרור, שהאדון נותן מתנה לעבד. ואמר השליח בפ"נ ובפני נתחתם, והאדון מערער על המתנה. האם מאחר שעררו בטל אצל הגט, עררו בטל אצל המתנה? או מאחר שעררו קיים אצל המתנה, עררו קיים אצל הגט, ורק באשה הקלו משום עיגונה? או שנאמן על הגט ואינו נאמן על המתנה? כתב כל נכסיו לעבדו. את אמר, הוא גיטו הוא מתנתו. אם בא הבעל וערער, מה את עבד לה? כגט הוא ועררו בטל. או כמתנה הוא ועררו קיים? ויבא כהדא. כתב כל נכסיו לשני בני אדם כאחת, והיו עדים כשרין לזה ופסולין לזה. אמר ר' אילא בשם ר' אמי. אתפלגון ר' יוחנן וריש לקיש. חד אמר, מאחר שהן פסולין לזה, פסולין לזה. וחרנה אמר כשירין לזה ופסולין לזה. [דף ב עמוד א] ר' מנא לא מפרש מי אמר כל אחת מהסברות. ר' אבין מפרש. ר' יוחנן אמר, מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה. וריש לקיש אמר, כשרין לזה ופסולין לזה. אמר ר' אלעזר. מתניתא מסייעא לר' יוחנן דתנן, מה השנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה. אף הג' נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה. אמר ר' יעקב בר אחא. אתפלגון ר' חנינא חברין דרבנין ורבנין. חד אמר, יאות א"ר אלעזר שהמשנה כדעת רבי יוחנן. וחרנה אמר, לא א"ר אלעזר יאות שאין דמיון בן הדברים. מ"ד יאות א"ר אלעזר, כיוון שהמתנה נכתבה בשטר אחד ובנוסח אחד, נעשית כעדות אחת באיש אחד. ועדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. ומ"ד לא א"ר אלעזר יאות, כיוון שמדובר בשני בני אדם, אף שנכתב רק שטר אחד, הרי הן שני עדויות שונות, כאילו העידו לכל אחד ממקבלי המתנה בפני עצמו, ואין העדות לכשר נפסלת מפני שהעידו גם לפסול. ואילו המשנה מדברת באיש אחד ובעדות אחת. תנן, המביא גט

ממדינת הים, צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם. אחר שאמר בפני נכתב ובפני נתחתם, בית דין חוקרים אותו. ואין מכשירים את הגט, עד שיאמר בפני נכתב ביום ונחתם ביום. עד שיאמר נכתב לשמה ונחתם לשמה וכן לכל

דקדוקי הגט. **בעו קומי ר' יוחנן**. צריך שיהא מכיר שמותן של עדים שהם יהודים בשעת חתימתן? אמר לון **שמות עכו"ם** לוקין חתומין עליו. [דף ב עמוד ב] ואתם אמרין אכין שאולי אינו צריך להכיר העדים שהם ישראל? מתניתא מסייעא לר' יוחנן **דתני**, כל הגיטין הבאין ממדינת הים אף על פי ששמותן כשם עכו"ם הרי אילו כשירין, מפני שישראל שבחוצה לארץ שמותן כשם העכו"ם. לא אמר **שגטים כשרים אף ששמות החתומים עליו כשמות עכו"ם** אלא שבחו"ל. הא **גיטין שבא"י** לא. מאי כדון, ומה **נעשה אם אין שליח שמכיר את העדים החתומים?** אמר רבי ביבי בשם ר' אסי. עד שיכתוב במקום יהודאיקי שכונה יהודית. אם אין שם יהודאיקי, **יכתוב בבית הכנסת**. אם אין שם בית הכנסת מצרף עשרה בני אדם **ואיזה קולה הקלתה עליו?** מאי כדון? אפילו בחנותן של ישראל כיוון שישראל מוכר יותר יקר בגלל שצריך לעשר, ודאי רוב הקונים שם ישראל. **ממה שרבי יוחנן אמר שצריך שהשליח יכיר שהעדים יהודים ולא אמר שצריך שהשליח לאמר נכתב ביום ונחתם ביום**, נכתב לשמה ונחתם לשמה. **משמע שפשיטא ליה שלא צריך. אין מכאן ראיה**, נימר מה דשאל האמורא לרבי יוחנן **הוא ענה לו**. ויידא אמרה שרבי יוחנן סובר **שלא צריך?** דאמר רבין בר רב חסדא, **שליח דאייתי גיטא ונתנו לה ולא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם**, אתא עובדא קומי ר' יוחנן א"ל. **טליהו ממנה ואמור לה בפני שנים בפני נכתב ובפני נחתם. ולא אמר לו שיאמר גם שהגט נכתב ביום ונחתם ביום**, ונכתב לשמה ונחתם לשמה. [דף ג עמוד א] **ולמה לא יכול לאמר כשהגט בידה**, האם ר' יוחנן כר"ש בן אלעזר? **דתני**, אמר לה **כנסי שטר חוב זה**, או שמצאתו מאחוריו וקוראת בו והרי זה גיטה, אינו גט עד שיאמר לה **הא גיטך**. ר"ש בן אלעזר אמר, אינו גט עד שיטול ויאמר לה **בשעת נתינה הרי גיטך**. דרבי יוחנן רובא מן רשב"א. וכי לא מודה ר' שמעון בן אלעזר שאם אמר לה **בשעת מתנה שהוא גיטך שהוא גט**, אף **שלא אמר בשעת נתינה בפני נכתב ובפני נחתם?** והא הכא לרבי יוחנן, אפילו אם אמר לה **בשעת מתנה שהוא גיטך** אינו גט, עד שיאמר לה בפני שנים בפני נכתב ובפני נחתם. אלא **מיסבר סבר רבי יוחנן שאין האשה נאמנת לומר התקבלתי גיטי מיד שליח בעלי?** ואם לא יאמר לה בפני שנים לא תהא נאמנת אח"כ להנשא בגט זה והא תנינן האשה עצמה מביאה גטה. ואם אינה נאמנת לאמר שקיבלה גט משליח הבעל, **נחוש לומר שמא משלוחי הבעל קבלה ולא נתירה להנשא בגט זה?** אלא על כרחך **שהאשה נאמנת**, מאי כדון למה צריך שיתן לה את הגט בפני שנים? **לעולם נאמנת. וטעמא דר' יוחנן**, כדי להחזיקה גרושה בפני שנים. אתא עובדא קומי ר' יהושע בן לוי אמר ליה לית צריך ליטול ממנה את הגט ולאמר בפני שנים בפני נכתב ובפני נחתם. מחלפה שיטתיה דר' יהושע בן לוי? **תמן כששאלנו למה בשטר מתנה לא הצריכו שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם**, אמר רבי יהושע בן לוי שנייא היא שאינן בקיאין בדיקדוקי גיטין. והכא אמר אכן? **חברייא אמרי בשם דר' יהושע בן לוי** [דף ג עמוד ב] **הדא דאת אמר**, בראשונה שלא היו חבריים מצויין בחוץ לארץ. אבל עכשיו שחבריים מצויין בחוץ לארץ, בקיאין הן. והא תנינן והמוליך מא"י לחו"ל צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. אפילו תימר אין חבריים מצויין בחו"ל, והא מצויין הם בא"י, ולמה המוליך מא"י לחו"ל צריך שיאמר? **שלא לחלוק בגיטין בחו"ל**. מעתה המביא גט ממדינת הים לארץ ישראל, לא יהא צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם. **שלא לחלוק בגיטי א"י?** מאי כדון? מחמירין בקל מפני החמור. ואין מקילין בחמור מפני הקל. אמר רבי יעקב בר אחא בשם ר"ש בר אבא. מה דא"ר יהושע בן לוי **שאינן צריך לאמר בפני נכתב ובפני נחתם**, לשעבר בדיעבד אבל בתחילה אוף ר' יהושע בן לוי מודה, **שמא יחזור הדבר לקלקולו**. אמר ר' אבא בשם רב ור' זעירא אמר בשם אבא בר חנה. שנים שהביאו את הגט, אינם צריכים לומר בפנינו נכתב ובפנינו נחתם שהרי הם יכולים לקיים את הגט. ר' יוסי בן יוסי אמר בשם ר' יוחנן, צריך. הוא הבעל עצמו שהביא את הגט, אינו צריך ליתנו לה בפני שנים כדי להחזיקה גרושה בפני שנים. **שכל התקנה הייתה שמא יבא הבעל ויערער. ואם הבעל עצמו מביא את הגט, ודאי שלא יערער**. נתן לה גיטה, נטלו ממנה והשליכו לים או לנהר. ולאחר זמן אמר לה, נייר חלק היה, או שטר פרוע היה [דף ד עמוד א] לא הכל ממנו לפוסלה. קס"ד שנתנו לה בלא עדים. ר' בון בר חייא בעא קומי ר' זעירא. הוא אינו פוסלה כשאומר שלא כתב גט. מי פוסלה? **שהרי אין עדים שמעידים אחרת?** אמר ליה **בשנתנו לה בפני שני עדים** שראו שזה גט רק הוא טוען שהחליף ונתן לה נייר. מכיון שהוחזקה גרושה בפני שנים והייתה מותרת לעולם, לא הכל ממנו לפוסלה לעולם. נתן לה גיטה. ואשכחניה דהוה גט פסול. אתא עובדא קומי רבנין כפוניה ויהב לה חורין. ולא כן איתמר, לא הכל ממנו לפוסלה? ולמה היה צורך בגט אחר? תמן לא הוכח פסול. הכא הוכח פסול. כהדא חינוגא בריה דרבי אסי הוה מיסן איש מריבה. וזרק גיטא לאיתתיה. אמר לה הרי גיטיך. צווחת ועלון מגירתא השכנות,

חטפיה מינה ויהב לה נייר חלק. אתא עובדא קומי רבנין וחשון שמא היה הראשון גט ואסרו אותה עליו שהיה כהן. ולא כן א"ר ייסא בשם ר' יוחנן שאם יצא על אשה שם שגרשה בעלה, ובבדק השם ונמצא שהקול יצא מפי נשים ומפי קטנים בטל השם, והרי כאן השכנות הן מקור השמועה ולמה מקבלים את דברהם? תמן שיצא לה שם שגרשה בעלה לא הוזכר אך יצא השם שנתגרשה. ברם הכא הוזכר שנתגרשה שנתן לה בעלה גט ואמר לה הרי זה גיטך. ואית דבעי מימר, הוא עצמו אמר גט כשר היה. וכיון דצווחת ועלון מגירתה, חטפיה מינה ויהב לה נייר חלק. ר' ירמיה בעי. כתבו בא"י וחתמו בחו"ל. והלך ליתנו לה בח"ל ולא מצאה בח"ל, ובא ומצאה בא"י. צריך שיאמר לה בפני נכתב ובפני נחתם? כל הספק של רבי ירמיה זה במקרה שכתבו בארץ וחתמו בחו"ל. אבל נכתב בא"י ונחתם בא"י. והלך ליתנו לה בח"ל. ולא מצאה ובא ומצאה בא"י פשיטא שאינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. כתב וחתם בא"י ונתן את גיטה בחצרה שבעכו שהיא חו"ל לענין גיטין ולאחר מכן פגש אותה בא"י ואמר לה שהגט בחצרה בעכו. ואמרה תזכה לי חצירי שבעכו, האם השליח צריך לאמר בפני נכתב ונחתם? כיוון שהגט נמצא בחו"ל. או כיוון שהאשה הזוכה בגט נמצאת בארץ אינו צריך. אמר רבי חיינא חצרה משום ידה נעשית כמי שהיתה ידה ארוכה. אילו מי שהיתה ידה ארוכה ועמדה בארץ והושיטה את ידה ונטלתו מחצרה שבעכו. שמא אין צריך לאמר בפני נכתב ונחתם? א"ר אבא [דף ד עמוד ב] מאן אמר דלא כך ההלכה? שאם גם השליח וגם האשה בארץ ישראל והושיטה ידה לחו"ל וקיבלה גיטה שאינו צריך לאמר בפני נכתב ונחתם. ר' עזרא בעי קומי ר' מנא. איש ואשה שהיו תפושין בגט. היא אומרת זכיתי בגט. והוא אמר לא נתתי לה את הגט. תפלוגתא דרבי ודרשב"ג, דאיתפלגון. המלוה והלוה שהיו תפושין בשטר. המלוה אומר, שלי הוא שאבד ממני. והלוה אומר, שלי הוא שפרעתיו לך. יתקיים השטר בחותמיו דברי רבי. דסבר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו, וללא קיום השטר אינו שוה כלום אף שהלוה מודה. רשב"ג אומר, יחלוקו, דסבר מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו, וכיוון ששניהם אוחזים בשטר יחלוקו. א"ר אלעזר, הכל הולך אחר התפוש במקום חתימת העדים שזה עיקר קיום השטר. מה פליגין? כשכתבו לאורך ושניהן תפושין בעדים. א"ל המשנה שלנו דברי הכל היא. שניא היא הכא בגט דאפילו כולו בידו, וחוט אחד בידה אינו גט. דכתיב [דברים כד א] ונתן בידה. עד שיהא כולו בידה. תנן, ר' אליעזר אומר, אפילו מכפר לודים ללוד עיירות מובלעות בארץ ישראל. מתיב רבי אלעזר לרבנן. כמא דאית לכוון, המביא גט ממדינה למדינה במדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. לפי שאין השיירות מצויות ואין העדים מצויין לקיימו. אף אנא אית לי המביא ממדינה למדינה בא"י צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. לפי שאין השיירות מצויות ואין העדים מצויין לקיימו. ולמה אין אתם מודים לי בזה? א"ר יעקב בר זבדי. מעשה באחד שהביא את הגט מנמילה של קיסרין. אתא עובדא קומי ר' אבהו. א"ל, צ"ל בפני נכתב ובפני נחתם. ואין נמילה של קיסרין כקיסרין? אמר ר' אבין ספינה מפרשת היתה שבא נכתב ונחתם הגט. ותני כן. המביא גט מן הספינה, כמביא מחו"ל וצריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. תנן, רשב"ג אומר, אפילו מהגמוניא להגמוניא. היתה הגמוניא אחת ונעשית שתים, אינו צ"ל בפני נכתב ובפני נחתם. וכן שתים ונעשו אחת

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק א הלכה ב

מתני': רבי יהודה אומר מרקם ולמזרח, ורקם כמזרח. מאשקלון ולדרום, ואשקלון כדרום. מעכו ולצפון, ועכו כצפון. ר' מאיר אומר, עכו כארץ ישראל לגיטין:

גמ': ר' יוחנן אמר לציפורי. אתון אמרין בשם ר' חנינה, אף המביא מבבל לכאן אינו צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם לפי שבני בבל בקיאים לשמה ושירות מצויות. ואני אומר, שהוא צריך, דהיא מתניתא. דתנן ר' יהודה אומר [דף ה עמוד א] מרקם ולמזרח ורקם כמזרח. ואפילו תימא חלוקין על רבי יהודה שאין רקם כמזרח, אבל כל המחלוקת רק על מקומות הצמודים לא"י כמו רקם. הם מצאנו חכמים חלקו עליו גם כשמביא גט מבבל לכאן? רב אמר עשינו עצמינו כארץ ישראל לגיטין. לפי שכולם בקיאים שצריך לכתוב את הגט לשמה ואין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם. ושמואל אומר, אפילו משכונה לשכונה בבבל צריך לאמר. בעו קומי רב את הקושיא שהקשה ר' יוחנן לציפורי, בעי רב מיחזור ביה. אמר ליה כהנא. ומה נעשה לראשונות שנישאו? א"ל, ומה בידך לחשוש? הרי אם יבא הבעל לערער יתקיים הגט בחותמיו. ורב כהנא סבר כהדא דרבי, שצריך לאמר בפני נכתב ובפני נחתם בזמן נתינת

הגט. וכל שלא עשה כן, אפילו אם לא ערער הבעל, הגט פסול. ואם נישאה בו, תצא והולד ממזר.
 דתני המביא גט ממדינת הים **ולא אמר נכתב לפניו ולא נחתם לפניו ונשאה בו, תצא בשלשה עשר**
 דבר דברי רבי. שתצא מזה ומזה, וצריכה גט מזה ומזה, ואין לה לא כתובה, ולא פירות, ולא מזונות, ולא בלאות, לא על זה ולא על זה, אם נטלה
 מזה ומזה תחזיר, והולד ממזר מזה ומזה, ולא זה וזה מטמאין לה, ולא זה וזה זכאין לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה. היתה בת
 ישראל נפסלת מהכהונה. בת לוי מן המעשר. בת כהן מן התרומה. ואין יורשין של זה ויורשין של זה יורשים כתובתה. ואם מתו אחיו של זה ואחיו של זה
 חולצין ולא מייבמין. אבל חכמים לא הודו לדבר. הכל מודין שאם **אמר השליח בפני נכתב ובפני נחתם**
אפילו במקום שלא חייבים והלכה ונשאה בגט זה. ואחר כך בא הבעל ועירר, עררו בטל. עד כדון
כשעירר משנישאת. עירר עד שלא נישאת ונישאת מהו? נישמעינה מן הדא. מעשה באחד שהביא
 את הגט לפני ר' ישמעאל. א"ל מניין את? אמר ליה, מכפר סמיי שבתחום עכו. אמר ליה, אף את צריך
 לומר בפני נכתב ובפני נחתם. **כדי שאם יבא הבעל ויערער, לא תזקק לעדים. וכשיצא. אמר לו ר'**
אילעאי. רבי, והלא כפר סמיי, מא"י היא. וקרובה לציפורין יותר מעכו ולמה הצרכתה אותו לאמר
בפנוב"נ? אמר ליה, הואיל ויצא המעשה בהיתר, יצא. מהו הואיל ויצא המעשה בהיתר יצא? אמר
 ר' זעירא. שאם **יבא הבעל ועירר, עררו בטל. אילו המביא מארץ ישראל לא"י שמא הוא צריך לומר**
בפני נכתב ובפני נחתם? ואמר רבי ישמעאל שאם אמר בפנוב"נ, אין הבעל יכול לערער כמו המביא
גט ממדינת הים. וכמו שהמביא גט ממדינת הים ואמר בפנוב"נ שוב אין הבעל יכול לערער בין קדם
שתנשא בין אחר שתנשא אף המביא ממקום למקום בא"י ואמר בפנוב"נ אין הבעל יכול לערער ולא
שנייה הוא עירר משנישאת, הוא ערר עד שלא נישאת ונישאת. תנן, ר' מאיר אומר, עכו כארץ
ישראל לגיטין: אמר ר' יעקב בר אדא בר עתליי בשם ר' אלעזר, הלכה כרבי מאיר שעכו כא"י
לגיטין. והוה ר' זעירא מסתכל ביה. אמר ליה, למה את מסתכל בי? והרי נאמר שהלכה כמי שהוא
 מיקל בדברי סופרין. **והחיוב לאמר בפנוב"נ זה מדברי ספרים. והוא סבר מימר, הני מלי ביחיד**
אצל יחיד. אבל ביחיד אצל חכמים לא. והכא יחיד אצל חכמים, שהרי חולקים חכמים על ר"מ ולא
היה צריך לפסוק כמותו. אמר ר' חייה, ר' אבא אמר [דף ה עמוד ב] המוכר עבדו לעכו, יצא לחירות.
ר' ישמעאל אבא דר' יודן אמר ואפילו מעכו לעכו. ואתיין כ"י דאמר רבי יעקב בר אחא בשם ר' אמי.
מן תרין עובדוי דרבי אן ילפין דעכו יש בה א"י, ויש בה חוץ לארץ. ראייה שחלק מעכו כארץ ישראל דרבי הוה
בעכו. חמתון אכלון פיתה נקייה. אמר לון, מה אתון לותתין את החיטים, הרי אתם מכשירים את
התבואה, וכשאתם מוסרים אותה לטוחן הגוי הוא יטמא אותה ואסור לגרום טומאה לחולין
בא"י? אמרו ליה, תלמיד אחד בא לכאן והורה לנו, על מי ביצים שאינן מכשירין. ואנן שלקן ביעין,
 ולתין במיהון. סברין מימר, מי שלק של ביצים. ולא אמר, אלא של ביצים עצמן. אמר ר' יעקב בר אידי.
 מאותה שעה, גזרו שלא יהא תלמיד מורה הוריייה. ר' חונה בשם ר' חונא אמר. תלמיד שהורה, **אפילו**
כהלכה, אין הוריייתו הוריייה. תני, תלמיד שהורה הלכה לפני רבו חייב מיתה. תני בשם ר' אליעזר, לא
מתו נדב ואביהוא, אלא ע"י שהורו הלכה לפני משה רבן. מעשה בתלמיד אחד שהורה לפני ר'
אליעזר רבו. אמר לאימא שלום אשתו, אינו מוציא שבתו. ולא יצאה שבתו עד שמת. אמרו לו
תלמידיו, רבי, נביא אתה? אמר להן, לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא כך אני מקובל, שכל
תלמיד שמורה הלכה בפני רבו חייב מיתה. תני אסור לתלמיד להורות הלכה לפני רבו, עד שיהא
רחוק ממנו שנים עשר מיל כמחנה ישראל. ומה טעם? דכתיב ויחנו על הירדן מבית הישימות עד אבל
השיטים בערבות מואב. וכמה הן? שנים עשר מיל כמחנה ישראל. כהדא. רבי תנחום בר ירמיה הוה
בחפר. והוה שאלון ליה, והוא מורה. אמר ליה, ולא כן אולפן רבי שאסור לתלמיד להורות הלכה לפני
רבו עד שיהא רחוק ממנו שנים עשר מיל כמחנה ישראל? והא רבי מנא רבך יתיב בציפורין? אמר לון
, ייתי עלי דלא ידעית. מן ההיא שעתא לא אורי. וראיה שחלק מעכו כחוץ לארץ רבי הוה בעכו. חמא חד בר נש
מכיפתא ולעיל. אמר ליה. לית את בריה דפלן כהנא. ולא הוה אבוך כהן ולמה אתה יוצא מתחום
א"י? אמר לי, עיניו של אבא היו גבוהות. ונשא אשה שאינה הוגנת לו וחילל אותו האיש. עיירות
 שבתחום ציפורין הסמוכות לעכו, **ועיירות שבתחום עכו הסמוכות לציפורין. מה את עבד לון? כעכו או**
כציפורין?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק א הלכה ג

מתני': המביא גט בארץ ישראל, אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם. אם יש עליו עוררין, יתקיים בחותמיו. המביא גט ממדינת הים, ואינו יכול שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם, אם יש עליו עדים מתקיים בחותמיו. אחד גיטי נשים ואחד שיחרורי עבדים שוין במוליך ובמביא שצריך שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם. זו אחד מן הדרכים ששוו גיטי נשים לשיחרורי עבדים.

[דף ו עמוד א] גמ': **תנן אם יש עליו עוררין, יתקיים בחותמיו.** מי עירר? רב חסדא אמר, הבעל עירר, אבל אם באו שני עדים ואמרו שהגט פסול, לא יועיל קיום דהוי תרי ותרי ותשאר בחזקתה שהיא אשת איש. ר' יוסי אמר הלקוחות עוררין שלא תיטרוף מידן לתשלום כתובתה. רבי יודן בעי, עד כדון קיום מועיל בערר שחוץ לגופו כגון שאמר שלא כתב את הגט. **אבל האם קיום מועיל גם בערר שבגופו?** כגון אם אמר שהגט נכתב במחובר לקרקע או שלא לשמו.

תפלוגתא דרבי יוחנן ורבנין דתמן. שלמדנו שם [כתובות ב] ראובן אוכל שדה בחזקת שהיא שלו, והביא שמעון עדים שמת אביו מתוכה, מפקין לה מראובן ומחזירין ליה לשמעון. חזר ראובן והביא עדים שלא מת אביו מתוכה, א"ר נחמן בר יעקב, אנא אפיקתיה מראובן, ואנא מחזיר ליה לראובן. רבנין דהכא סברין כן. רבנין דתמן אמרין, משעה שיצאת, בעדות ברורה יצאת ואף שהביא עדים שעדי שמעון שיקרו, לא מוצאים מידו עד שיביא עדים שהקרקע שלו. א"ר יוסי, מודו רבנין דתמן, שאילו משעה ראשונה שנים אומרים מת אביו מתוכה, ושנים אומרים לא מת מתוכה, שהשדה בחזקת ראובן. דאוקי תרי בהדי תרי והשדה נשאר ביד המחזיק. אמר ר' יוחנן ותני כן, שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת. לא תינשא, ואם נישאת לא תצא. שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה. לא תינשא, ואם נישאת תצא תמן אמרו, לא שנייא, היא מיתה היא גירושין לא תינשא, ואם נישאת לא תצא. על דעתיה דרבנין דתמן ניחא, שהשוו מדותיהם, היא מיתה היא גירושין. על דעתיה דרבנן דהכא, מה בין מיתה מה בין גירושין? ר' זעירא אמר לה סתם, רבי חייה אמרה בשם רבי יוחנן, הדעת מכרעת בעידי מיתה שודאי האשה תבדוק ולא תסמוך רק על העדים, מאחר שאילו יבוא הוא מכחיש. אבל בגרושין אם יבא הבעל ויטען שלא גרש, יכולה היא לטעון שכן גרש דכיוון שיש עדים מעיזה פניה. אמר רבי חזקיה. רבנן דתמן כדעתין. כמו דרבנן דתמן אמרי, בשעה שיצאה השדה מראובן, בעידות ברורה יצאה שהרי הייתה רק עדות אחת. כן רבנין דתמן אמרין, בשעה שניסית, בעידות ברורה נישאת. **על דעתיה דרבנין דתמן, לא שנייה.** הוא ערר שחוץ לגופו, הוא ערר שבגופו.

שכיוון שבשעה שניסית, בעידות ברורה נישאת שהוכשר הגט על ידי העדים הראשונים, **אפילו מאה עדים שיבואו אחר כך אינם יכולים לפסולו.** על דעתיה דר' יוחנן, ערר שחוץ לגופו עררו בטל. וערר שבגופו עררו קיים. **דאוקי תרי בהדי תרי והאשה נשאר בחזקתה. תנן המביא גט ממדינת הים, ואינו יכול שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם, אם יש עליו עדים מתקיים בחותמיו. ותני כן, המביא גט ממדינת הים, ולא נכתב לפניו ולא נחתם לפניו הרי מחזירו למקומו ששם מכירים העדים.** ועושה עליו בית דין ומקיימו בחותמיו ואינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם אלא אומר שליח ב"ד אני

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק א הלכה ד

[דף ו עמוד ב] מתני': **כל גט שיש עליו עד כותי לפי הדעה שהם גרי אמת, אעפכ פסול לפי שהם חשודים** לשקר, פסול. חוץ מגיטי נשים ושיחרורי עבדים. מעשה שהביאו לפני ר"ג לכפר עותני גט אשה. והיו עידיו עידי כותים, והכשירו. כל השטרות העולין בערכאות של גוים, אעפ"י שחותמיהן גוים, כשירין לא משום עדות אלא משום ראייה, דלא מרע נפשיהו. חוץ מגיטי נשים ושיחרורי עבדים. ר"ש אומר, כולן כשירין דעדי מסירה כרתי והם ישראל. לא הזכרו, אלא בזמן שנעשו בהדיא ששבטרי ממון הם חשודים לשקר וגזרו שטרי גיטין אטו שטרי ממונות.

גמ': **תנן, כל גט שיש עליו עד כותי פסול. חוץ מגיטי נשים ושיחרורי עבדים.** על הממון נחשדו הכותים, ועל הממון נפסלו. לא נחשדו על העריות ולכן לא נפסלו בגיטין. ועדי נפשות כעדי עריות שהכותים כשרים. מעתה למה אמרה המשנה שגט כשר רק בעד אחד כותי אבל בשנים פסול? שנייא היא שאינן בקיין בדיקדוקי גיטין. מעתה אפילו כותי אחד יהא פסול? אמר ר' אבין, תיפטר שחתם ישראל בסוף. ואם לא היה יודע באותו כותי שבקיא בדקדוקי גיטין, לא היה חותם אחריו. אמר ר' יוסי אתייה כמאן דאמר עדים חותמין זה שלא כנגד זה. ברם כמאן דאמר אין עדים חותמין אלא זה בפני זה, אפילו חתם כותי בסוף כשר. שהרי ישראל יודע מי נמצא עימו בחדר, ולא היה חותם אם לא היה מכיר שכותי זה בקיא. ר' אילא אמר בשם רבי יסא [דף ז עמוד א] אתייה כמאן דאמר אין העדים חותמין אלא זה בפני זה. ברם כמאן דאמר עדים חותמין זה שלא בפני זה, אפילו חתם ישראל בסוף פסול, שחוששים שמא הניח מקום למי שזקן ממנו ולא ידע שיחתום כותי. שטר שנחתם בארבעה עדים, ונמצאו שנים הראשונים קרובים או פסולים, כשר ותתקיים העדות בשאר.

ויעשה כהרחק עדות ויהא פסול? **שהרי אסור שיהיה מרווח שתי שורות בן השטר לחתימות העדים.** לית יכיל למימר הכי. **דאמר ר' יסא בשם ר' ירמיה.** עדים פסולין, אינן נעשין כהרחק עדות. שלא באו אלא להכשירו של גט. שאם היה מרווח שתי שורות בן הגט לחתימות, השטר פסול כיוון שאפשר לזייף ולהוסיף בו תנאים. לכן ממלאים את המרווח אפילו בחתימות עדים פסולים כדי להכשירו. **כותים משום מה הן פסולין לבא בקהל אפילו אם ירצו להתגייר?.** אמר ר' יוחנן, משום שהם גירי אריות ולא התגיירו באמת. וקשיא, אילו מי שלא נתגייר לשום שמים, וחזר ונתגייר לשום שמים, שמא אין מקבלין אותו? **ולמה הכותים פסולים, אפילו אם יחזרו ויתגירו לשם שמים?.** אמר ר' יוחנן בשם ר' אלעזר. הכותים כשהיה להם דין של גויים, נשאו נשים מישראל, ולכן אף אם יתגיירו כבר הם פסולים. משום לפי הדעה נכרי ועבד הבא על בת ישראל שהוולד ממזר. והאמר ר' עקיבה, גירי צדק הן מתחילתם? **אלא על שם שהן מייבמין את הארוסות, ומוציאין את הנשואות.** והסיבה שהם נהגו כך **לפי שהם דורשים מהפסוק לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר. שרק ארוסה שהיא עדין בחוץ ולא נכנסה לביתו בנישואין, לא תהיה לאיש זר** ולר"ע יש ממזר מחייבי לאוים. והא רבנין אמרין אין ממזר ביבמה, והלכה כמותם? **אלא, על שם שאינן בקיין בדיקדוקי גיטין. וכיוון שהגיטין שלהם פסולים, יש בהם הרבה ממזרים.** והא רבן גמליאל מכשיר בגיטין? **דתנן, מעשה שהביאו לפני ר"ג לכפר עותני גט אשה, והיו עידי עידי כותים, והכשירו. אלא אמר ר' יעקב בר אידי בשם רבי יוחנן. על שנתערבו בהם כהני במות שהיו מהפסולים לבא בקהל. דכתיב [מלכים א יב לא] ויעש כהנים מקצת העם. ואמר ר' אילא מן הקוצים שבעם, ומן הפסולת שבעם ממזרים. תנן כל השטרות העולין בערכאות של גויים, אעפ"י שחותמיהן גויים, כשירין. חוץ מגיטי נשים ושיחרורי עבדים. למה שטרי ממון שנעשו בערכאות של גויים כשרים? אמר ר' אחא. קול יוצא בארכיים. מעתה אפילו גיטי נשים ושיחרורי עבדים יהיה כשר? **שהיה הוא ת"ק אומר שאינן בקיין בדיקדוקי גיטין. והא ר' שמעון מכשיר בגיטין** האם הוא סובר שהם בקיין? **אמר ר' אבא בשם רבי זעירא. אתייה דרבי שמעון כרבי אלעזר. כמה דרבי אלעזר אמר, אף על פי שאין עליו עדים כשר, דעדי מסירה כרתי. כן ר' שמעון אמר, אף על פי שאין עליו עדים כשר דעדי מסירה כרתי. מעתה אפילו נעשה בהדיוט? ולמה ר"ש מכשיר רק בנעשה בארכאות? לכן הוי צורכא לההוא דאמר רבי יעקב בר אחא. קול יוצא [דף ז עמוד ב] בארכיים דכיוון שהם מומחים לא מרעי נפשיהו. אבל בבתי דין של הדיטות כיוון שבשטרי ממון הם חשודים לשקר, גזרו אף על שטרי גיטין. שטר יוצא בבית שאן והיו עדי עדי גויים. רבי יוסי אומר, איתפלגון ר' יוחנן וריש לקיש. חד אמר פסול. וחד אמר כשר. ר' אבהו מפרש. ר' יוחנן אמר פסול. וריש לקיש אמר כשר. ומה טעמא דריש לקיש? שלא להפסיד לישראל ממון שאם נפסול את השטר, יפסיד המלוה את הכסף שנתן. **מה הועלתה, הרי אם לא תפסול את השטר, אפילו דלית אתה מפסיד לדין למלוה, מפסיד אתה לדין ללוה?** אמר ר' יודן. אלא כדי שלא לנעול את הדלת לפני בני אדם. שלמחר הוא מבקש ללות, והוא אינו מוצא. שכיוון שאינו מוצא אלא עדים גויים וארכאות גויים נמנע ולא מלוה:****

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק א הלכה ה

מתני': האומר תן גט זה לאשתי, ושטר שיחרור זה לעבדי. אם רצה להחזיר בשניהן, יחזיר דברי ר"מ. וחכמים אומרים, בגיטי נשים אבל לא בשיחרורי עבדים, לפי שזכין לו לאדם שלא בפניו. ואין חבין לו אלא בפניו. ולעבד זה רק זכות שאף מזונות אין האדון חייב לו שאם ירצה שלא לזון את עבדו רשאי. אבל לאשה הגט זה חובה. שהרי מפסיד אותה מזונות שהבעל חייב לה שהריאם הוא רוצה ושלם לזון את אשתו, אינו רשאי. אמר להן, והרי הוא פוסל את עבדו מן התרומה כשם שהוא פוסל את אשתו? אמרו לו, אין העבד אוכל תרומה מפני זכותו אלא מפני שהוא קנינו של האדון, ואם ירצה האדון יכול למכרו לישראל ולאסור אותו בתרומה. האומר תן גט זה לאשתי, ושטר שיחרור זה לעבדי ומת. לא יינתנו לאחר מיתה. תנו מנה לאיש פלוני ומת. יתנו לאחר מיתה:

גמ': תנן, האומר תן גט זה לאשתי, ושטר שיחרור זה לעבדי. אם רצה להחזיר בשניהן, יחזיר דברי ר"מ. וחכמים אומרים, בגיטי נשים אבל לא בשיחרורי עבדים. בכל אתר את אמר תן כהולך ואין המקבל זוכה עד שיגיע לידיו. והכא את אמר תן כזכה? שהרי לחכמים בגט שיחרור אינו יכול לחזור בו. ואם לא היה צד חובה לאשה

להתגרש ולעבד להשתחרר, כולם היו מודים שהם זכו אף שאמר תן. אלא במקום תן צריך לגרוס זכה כיני מתניתא, **האומר זכה גט זה לאשתי**. זכה שטר שיחרור זה לעבדי. **ואף לשון מתניתא אמרה כן דתנו**, לפי שזכין לו לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם אלא בפניו. **משמע שאכן המשנה דיברה באומר זכה**. ר"מ אומר חובה הוא בין לזה בין לזה. ורבנין אמרין זכות הוא לעבד וחובה היא לאשה. ר' חייה בר אבא אמר, ר' יוחנן בעי **אם זו כל הסיבה להבדל בן עבד לאשה**. הגע עצמך שהיה עבדו של קצין שחי ברווח וכבוד, הרי חובה הוא לעבד להשתחרר. חברייא אמרי, ר' יוחנן בעי. הגע עצמך שהיתה אשתו של מוכי שחין, **שודאי היא מעוניינת בגט**, הוי זכות הוא לאשה **להתגרש**. אלא לית לך הסבר למה השיחרור חל והגט לא, אלא כהדא. אילו המוכר את עבדו שלא מדעתו שמא אינו מכור? וכיון שלא צריך את ידיעתו לכן יכול גם לשחררו על ידי זכיו לאחר בלי ידיעתו [דף ח עמוד א] והמגרש את אשתו שלא מדעתה, שמא מגורשת היא? וכיון שחייב את ידיעתה, לא יכול לזכות לה גט על ידי אחר. **תנו, אמר להן ר"מ, והרי הוא פוסל את עבדו מן התרומה וזה חוב הוא לעבד? אמרו לו, מפני שהוא קנינו. מהו מפני שהוא קנינו?** אמר רבי אבין מה שאוכל העבד בתרומה אינו מפני זכות שלו, אלא מפני זכותו של האדון כהן שיכול להאכילו תרומה מפני שהוא קנינו. ואם ירצה האדון יכול למכרו לישראל בפרוטה והוא פוסלו מן התרומה אפילו אם יברח. האומר טבי עבדי עשיתי בן חורין. עושה אני אותו בן חורין, הרי זה בן חורין, זכה. אמר ר' אינני בשם ר' יוחנן, ובלבד שיכתוב כך בשטר. ואם כתב יעשה בן חורין, רבי אומר זכה, שודאי כוונתו שיעשה בן חורין בשטר זה. וחכ"א לא זכה לפי שאין כוונתו אלא הבטחה שבעתיד יעשה אותו בן חורין. תנו שטר שיחרור זה לעבדי ומת. רבי אומר, לא זכה שאין גט לאחר מיתה. וחכ"א זכה וכופין את היורשין לשחררו, שמצוה לקיים דברי המת. אמר ר' זעירא בסתם חלוקין. דמה אנן קיימין? אם באומר שחררו, אף רבי מודה. אם באומר כתבו ותנו, אף רבנין מודו **שלא התכוון אלא לשחררו בשטר, ואין שטר לאחר מיתה**. אלא כן אנן קיימין באומר תנו. רבי אומר, האומר תנו כאומר כתבו ותנו, ואין שטר לאחר מיתה. ורבנין אמרין, האומר תנו כאומר שחררו. האומר ינתנו כל נכסיו לפלוני, והיה אותו פלוני כהן, והיו שם עבדים. אף על פי שאמר אי איפשי בהן, הרי אילו אוכלין בתרומה. רבי שמעון בן גמליאל אומר. מכיון שאמר אי איפשי בהן, זכו בהן היורשין. אמר רבי זעירא, בסתם חלוקין. מה אנן קיימין? אם בשקיבל עליו את העבדים משעה ראשונה, אף ר"ג מודה. [דף ח עמוד ב] אם בשלא קיבל עליו משעה ראשונה, אף רבנן מודו. אלא כן אנן קיימין, בסתם. **שבתחילה שתק ולבסוף אמר אי אפשי**. רבי אומר, לית בר נש אמר אי איפשי, אלא מכיון שקיבל עליו, אחר שהגיעו לידי אינו יכול לסלק עצמו מהם. ר' שמעון בן גמליאל אומר. מכיון שאמר אי איפשי, הוכיח סופו על תחילתו שכבר מתחילה קדם שהגיעו לידי לא רצה לזכות בהם. האומר תן מנה זה לפלוני שאני חייב לו. או הולך מנה זה לפלוני בפקדון שיש לו ביד. אם רצה להחזיר לא יחזיר **שהמקבל כבר זכה**. אבל אף על פי שזכה השליח בשביל זה המקבל, מכל מקום המשלח חייב באחריותו, עד שיקבל אותו האיש את שלו. אמר רבי אילא, המתנה כחוב. ולכן האומר, תן מנה זה לפלוני. הולך מנה זה לפלוני. תן שטר זה מתנה לפלוני. הולך שטר זה מתנה לפלוני. אם רצה להחזיר לא יחזיר. הלך ומצאו שמת, יחזיר למשלח. ואם מת המשלח, יתן ליורשיו. זכה מנה זה לפלוני. קבל מנה זה לפלוני. זכה שטר זה מתנה לפלוני. קבל שטר זה מתנה לפלוני. אם רצה להחזיר, לא יחזיר. הלך ומצאו שמת, יתן ליורשיו של מקבל. ואם התברר שכבר מת המקבל קדם שאמר המשלח זכה לפלוני, יחזיר למשלח. שאין אדם זוכה לאחר מיתה. מי שאמר מנה זה לפלוני. טול מנה זה לפלוני. יהא מנה זה לפלוני בידך. אם רצה להחזיר לא יחזיר. והדין דזכי לחבריה, לא יכיל לחזור ביה. דלמא רבי דוסתאי בי רבי ינאי, ור' יוסי בן כיפר, נחתון לבבל מיגבי חוב לחבריה מתמן. ואיתאמרת עליהון לישן ביש שאינם נאמנים. אתון בעי מיפקא מיניה. אמרין לון, כבר זכין. אמרין לון, אנן בעי תקימינון טבאת תקבלו אחריות. אמרין לון שומר חנם אנחנו. [דף ט עמוד א] אתון לגבי ר' דוסתאי בי רבי ינאי להכריח אותו שיחזיר את הכסף, אמר לון, ההנו כולה כל הכסף אצל ר' יוסי בן כיפר, נסבין לר' יוסי בן כיפר, ופטרוי הוהו ואפקון מיניה. כד סלקון להכא, אתא לגבי אבוי רבי ינאי. א"ל, לית את חמי מה עבד לי ברך. א"ל מה עבד לך? א"ל. אילו אשוויי בדעה אחת עמי, לא הוון מפקין מינן כלום. א"ל לבריה למה עבדת כן? א"ל. ראיתי אותן בית דין שוה שכולם בדעה אחת. הן אמה וכובעיהן אמה. ומדברין מחציים קולם עבה. ויוסי אחי כפות. ורצועה עולה ויורדת. ואמרית שמא דוסתאי אחר יש לאבא? אמר לו אם כך, טוב עשיתה שהחזרתה להם את הכסף. א"ר חגי. הדא דתימר שטוב עשה שהחזיר להם את הכסף דלא יכיל מיקם עליהם טבאות שהם אנשים קשים. ברם ההוא דיכיל מיקמה טבאות, אם החזיר, פושע הוא וחייב לשלם. ומיפק לון מן הדא ויתנון לדין

מוציאים מהשליח ונותנים למקבל. דין דמחל שטר **חוב** לחבריה שחברו חייב לו, ר"ח ור' מנא. חד אמר מחל. וחרנה אמר לא מחל עד דמסר ליה שטרא. תן מנה זה לפלוני ומת. אם רצו היורשין לעכב, אינן יכולין. ואין צריך לומר באומר **זכה לו או התקבל לו, שבלשון זו ודאי כבר זכה משעה ראשונה ולא יכולים היורשים לעכב**. אמר רבא בר ממל בשכיב מרע היא מתניתא. אם בשכיב מרע, בהדא שייך לאמר אין צריך לומר זכה לו התקבל לו? **הרי בשכיב מרע כל הלשונות טובים באותה מידה. שדברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים דמי**. א"ר מנא. קיימתיה מדאמר ר' אבא בר רב הונא בשם רב. עשו דברי שכיב מרע כבריא שכתב ונתן. והוא שמת מאותו חולי. הא אם הבריא לא. **על זה אמר אין צריך לומר באומר זכה לו או התקבל לו. שבלשונות אלו אף אם הבריא זכה. תנן, תנו מנה לאיש פלוני ומת יתנו לאחר מיתה. אמר רבי אבין בשם רבי אבא בר ממל. בשכיב מרע היא מתניתא, ולכן יתנו לאחר מיתה, אבל בריא שאמר תנו ומת, לא יתנו לאחר מיתה, מכיון שכשאומר תנו, הרי זה כמי שאמר הולך**.

הדרן עלך פרק המביא קמא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ב הלכה א

מתני': המביא גט ממדינת הים ואמר, בפני נכתב אבל לא בפ"נ. בפני נחתם אבל לא בפני נכתב. בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו. בפני נכתב חציו ובפני נחתם כולו, פסול. אחד אומר בפני נכתב, ואחד אומר בפני נחתם, פסול. שנים אומרים בפנינו נכתב, ואחד אומר בפני נחתם, פסול. ור' יהודה מכשיר. אחד אומר בפני נכתב, ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר שהם עדי קיום:

גמ': ניחא שאם אמר בפני נכתב אבל לא בפני נחתם שפסול. אבל אם אמר בפני נחתם אבל לא בפני נכתב למה פסול? הרי קיומו של גט אינו אלא בחותמיו. ואם מפני שצריך שיכתוב לשמה, קשה מהסיפא דתנן, בפני נכתב חציו ובפני נחתם כולו, פסול. דמשמע שאפילו אם לא ראה את כתיבת הטופס גם פסול. והרי בכתיבת הטופס לא שייך לשמה ולמה הגט פסול? [דף ט עמוד ב] אלא מתניתין כר' יודה. דר' יודה פוסל בטופסין שנכתבו שלא לשמה. דתנן, הכותב תופסי גיטין. צריך שיניח מקום האיש, ומקום האשה, ומקום הזמן. שטרי מלוה. צריך שיניח מקום המלוה, ומקום הלוח, ומקום המעות, ומקום הזמן. שטרי מקח וממכר. צריך שיניח מקום הלוקח, ומקום המוכר ומקום המעות ומקום השדה ומקום הזמן, מפני התקנה. רבי יהודה פוסל בכלן. אם לרבי יהודה הטעם שצריך לאמר בפני נכתב ובפני נחתם זה מפני שבחוץ לארץ אינם בקיאים לשמה בטופסי גיטין. אז למה רק הכותב בחוצה לארץ ומגרש בארץ ישראל הצריכו שיאמר, ואילו הכותב בחוצה לארץ ומגרש בחוצה לארץ אינו צריך לאמר? עד שידע כשרואה את הכתיבה והחתימה שהוא גט אשה? ועד שידע כשרואה את הכתיבה והחתימה שהוא נעשה שליח? אפילו היה יודע שהוא גט אשה אינו כשר עד שיכתוב כולו בפניו עד שיתחתם כולו בפניו? תני רבי חנין, אם היה נכנס ויוצא מותר. ר' יוסי בעי. אמר בפני נכתב ובפני נחתם, אלא שנתייחד הגט ברשות הבעל בין כתיבה לחתימה מהו האם חוששים שהבעל החליף בן כתיבה לחתימה? נישמענה מן הדא, דתנן, אחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול. לא אמר שפסול אלא מפני שאחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם. אבל אם אותו אדם אמר בפני נכתב ובפני נחתם אפילו שנתייחד ברשות הבעלים בין כתיבה לחתימה כשר. רב חסדא בעי. חציו מתקנה שאמר בפני חתם עד אחד וחציו מדבר תורה ששני עדים מעידים על חתימת השני מהו? אמר רבי אלעזר, רבי אבין בעי. אמר בפני נכתב ובפני נחתם בעד אחד, ושנים מעידים על חתימת העד השני מהו? אמר רבי אמי, בבליא [דף י עמוד א] אין כשר אלא זה. שהרי קדם התקנה היה צריך שני עדים, אלא שחכמים הקלו לסמוך על עדות השליח כשנים. אבל ודאי ששני עדים עדיף על פני השליח שהוא אחד. ר' אבא אמר לא כך, אלא כך בעי רבי אבין. אמר השליח בפני נכתב ובפני נחתם בעד אחד, ואני הוא העד השני מהו? א"ל, נעשה כנוגע בעדותו ופסול. היה מחותם בארבעה ואמר, בפני נכתב ובפני נחתם בשני עדים. ואלין תרין חורנא, לית אנא ידע מה

עסקיהון, תפלוגתא דרבי יוחנן ורשב"ל, דאתפלגון. אמר לעשרה חתמו בגט. והוחתמו מקצתן היום, ומקצתן למחר. ריש לקיש אמר, כשר. **שרק שנים חותמים משום עדים**, והשאר **משום קיום התנאי**, ואף כאן בארבע חתומים די אם יעיד על השנים. רבי יוחנן אמר פסול, עד שיחתמו כולם בו ביום. **שכולם צריכים לחתום משום עדים**, וכאן אם לא מעיד על כל הארבעה הגט פסול. **תנן**, שנים אומרים בפנינו נכתב, ואחד אומר בפני נחתם, פסול. ור' יהודה מכשיר. אמר רבי אמי, מה פליגין? ביוצא מתחת ידו של האומר בפני נחתם, שכיוון שהוא השליח נאמן כשנים. ועל הכתיבה יש שנים וע"כ נעשו כשנים מעידין ע"ז ושנים מעידין ע"ז וכשר, אבל ביוצא מתחת יד אחר, אף ר' יהודה מודה שהוא פסול. אמר ר' חנניה אמר ר' אמי א"ר זעירא. מה פליגין? ביוצא מתחת ידי אחר, אבל ביוצא מתחת ידו של המעיד על החתימה, אף רבנן מודו שהוא כשר. מתיב ר' אמי לר' זעירא. אם גם ביוצא מתחת ידו של אחר ר' יהודה מכשיר בשנים אומרים בפנינו נכתב ועד אחד אומר בפני נחתם, הוי לי ליפלוג אף בקמייתא, באחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם, ולמה לא חלק?. [דף י עמוד ב] אייתי ר' אמי לר' יונה חמוי ותנה ליה ברייתא שבא מפורש שגם ברישא חולק רבי יהודה. דתני, אחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול, ור' יודן מכשיר משמע שרבי אמי חזר בו וסובר כרבי זעירא. אמר רבי אבין. לישן מתנייתא מסייעא לרבי אמי קדם שחזר בו דתניא, [תוספתא גיטין ב ב] שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם רבי יהודה מכשיר בזה, משמע דווקא בזה, אבל ברישא באחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם מודה רבי יהודה שפסול. קשיא על דרבי זעירא. אם ביוצא מתחת ידי אחר, למה שיהיה נאמן כשנים כשאומר בפני נחתם? לדעת רב יהודה? הרי בהדא לא עשו אותן כשנים. דאימתי עשו אותו כשנים? בזמן שהמביא את הגט, הוא המעיד על הכתיבה ועל החתימה, ולא אדם אחר. **תנן**, אחד אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו נחתם, כשר. אמר ר' יוסי בשם ר' יוחנן, וביוצא מתחת ידו של המעיד על הכתיבה, שכיוון שחכמים האמינו לשליח כשנים. הוי כשני עדים על הכתיבה ושני עדים על החתימה. והוה רבי זעירא מסתכל ביה. א"ל, למה את מסתכל ביה? אפילו אם הגט יוצא מתחת יד אחר הגט כשר, שעיקר התקנה הייתה מחשש שלא ימצאו עדי קיום שיעידו על החתימה. וכיוון ששנים מעידים על החתימה, לא משגיחים על הכתיבה ודי באחד שאמר בפני נכתב. אתיא דרבי יוסי כרבי אמי עד לא יחזור ביה, שכאשר השליח הוא המעיד יחיד על החתימה, ושנים מעידים על הכתיבה נעשה כמו שיש בו שני עדים על זה ושני עדים על זה. א"ר מנא אפילו מן דחזר ביה ואמר שביוצא מתחת יד אחר אפילו לרבי יהודה הגט פסול, אתיא היא. דגם הוא יודה שכאן אפילו שהגט יצא מתחת ידו של אחר, הגט כשר. שנייה היא כתיבה בשנים, מחתימה בשנים. חתימה בשנים, כחה מיופה. שהרי לא יבואו להחליף בקיום שטרות בעד אחד. וכתיבה בשנים, אין כחה מיופה. שכיוון שעל החתימה מעיד רק אחד, אתי לאחלופי בקיום שטרות בעד אחד. לכן צריך שהגט יצא מתחת ידו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ב הלכה ב

מתני': נכתב ביום ונחתם ביום. בלילה ונחתם בלילה. בלילה ונחתם ביום, כשר שהיום הולך אחר הלילה. ביום ונחתם בלילה, פסול. ור"ש מכשיר. שהיה רש"א. כל גיטין שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולין חוץ מגיטי נשים

[דף יא עמוד א] גמ': **תנן**, ביום ונחתם בלילה, פסול. אמר רבי יוחנן. פסול מפני אכילת פירות. דיסברו הדיינים שביום הכתיבה נחתם, ונתרוף האשה הפירות מלקוחות משעת כתיבה עד שעת החתימה שלא כדין; אמר ליה ריש לקיש. אם החשש שהאשה תטרף הפירות מלקוחות משעת כתיבה עד שעת החתימה שלא כדין מעתה תחוש לכל הגיטין הבאין ממדינת הים, שהרי הם נכתבו כמה ימים ואפילו כמה חדשים קדם הנתינה? א"ל כשנכתב ביום ונחתם בלילה זיפו מתוכו וזה גט המגיעה ממדינת הים זיפו מדבר אחר, ויש קול לגטין הבאים ממדינת הים. **תנן**, ור"ש מכשיר. שהיה רש"א. כל גיטין שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולין חוץ מגיטי נשים. א"ר יוחנן. לא אמר ר' שמעון שכשר, אלא שנחתם בלילה שלזמן כזה קצר ר"ש לא חושש לפירות. אבל למחר, אף רבי שמעון מודה שהגט פסול. ריש לקיש אמר, לא שנייא. הוא לילה, הוא

למחר, הוא לאחר כמה. לרבי יוחנן שאמר לא הכשיר ר' שמעון אלא אם נחתם בלילה. אבל למחר, אף רבי שמעון מודה שהגט פסול, היידן הוא למחר?. ר' חנניה ור' מנא. חד אמר למחר **ממש, שאף בזמן קצר כזה חוששים**. וחרנא אמר, מחרא דמחר. וקשיא דר' **שמעון אליבא דרבי יוחנן** דאמר דמודה ר"ש שאם חתמו העדים לאחר זמן שהגט פסול, על דרבי שמעון שהרי הוא סובר שאין צורך בעדי חתימה כלל. **לא כן א"ר אבא בשם רבי זעירא, אתיא דרבי שמעון כר' אלעזר. כמה דר"א אמר אף על פי שאין עליו עדים כשר דעדי מסירה כרתי. כן ר' שמעון אומר אף על פי שאין עליו עדים כשר. והכא הוא אומר שאם חתמו עדים ביום אחר פסול?.** אמר ר' שמואל אחוי דרבי ברכיה. כאן ברוצה לחתמו. וכאן בשאינו רוצה לחתמו, **דמודה ר"ש במזויף מתוכו** דכיוון שעדים חתומים יבואו להכשיר בקיום עדי החתימה. אמר לעשרה חתמו בגט זה. וחתמו מקצתן היום ומקצתן למחר. רבי שמעון בן לקיש אמר, **כשר. שודאי התכוון ששנים יחתמו משום עדים והשאר משום תנאי.** ר' יוחנן אמר פסול, עד שיחתמו כולן בו ביום שכולם משום עדים. אמר רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי. מעשה באחד שאמר לעשרה חתמו בגט. וחתמו מקצתן היום, ומקצתן למחר. אתא עובדא קומי רבנין, וכשרין כר"ש בשעת הדחק כגון אם כבר נשאה או שאין הבעל לפנינו לכתוב גט חדש, וחשון שלא בשעת הדחק. הדא מסייעא לרבי יוחנן מן דרבנין. **דממה דחשו לכתחילה והצריכו את כולם לחתום באותו יום, משמע שכולם חותמים משום עדים, ופליגא עליו על דרבי שמעון, שהרי לפי רבי יוחנן גם ר"ש מודה בחתמו למחר שהגט פסול, וכאן הכשירו את הגט בדיעבד כר"ש.** הדא מסייעא לר' שמעון בן לקיש מן מה שהכשירו את הגט בדיעבד כרבי שמעון, משמע שלר"ש אפילו למחר כשר. ופליגא עליו מן דרבנין. **ממה שחשו לכתחילה משמע שכל העשרה חותמים משום עדים**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ב הלכה ג

[דף יא עמוד ב] מתני': בכל כותבין. בדיו, בסיקרא, בקומוס, ובקלקנתוס, ובכל דבר שהוא רושם. אין כותבין, לא במשקין, ולא במי פירות, ולא בכל דבר שאינו של קיימא. על הכל כותבין. על העלה של זית, ועל הקרן של פרה, ונותנין לה את הפרה. ועל היד של עבד, ונותנין לה את העבד. רבי יוסי הגלילי אומר. אין כותבין, לא על דבר שיש בו רוח חיים, אף לא על האוכלין:

גמ': **כתיב** [דברים כד א] **וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה. וכתב, לא חקק. שאם חקק את האותיות פסול. וכתב ולא מטיף, שאם טפטף דיו ונוצרו אותיות פסול. כתב ולא השופך, שאם שפך דיו על תבנית ונוצרו אותיות פסול. תנן, כתב לא חוקק. אית תניי תני אפילו חוקק. אמר רב חסדא מ"ד ולא חוקק, בפולט מקום הכתב, שלוחץ מצדדים ונוצרים אותיות, והיינו חק תוכות. כגון הדין דינרא. מאן דאמר אפילו חוקק, כגון הדין פינקסא דחק ירכות שחורט את צורת האותיות. כתב לא המטיף. רבי יודן בר שלום ורבי מתניה חד אמר שלא עירב את הנקודות כך שהאותיות עשויות נקודות נקודות לא מחוברות. וחרנה אמר, אפילו עירב את הנקודות, שאף שנוצרו אותיות שלמות אן זה נקרא כתיבה. כתב לא השופך. א"ר חייה בר אבא. אילין בני מדינחא. ערימין סגין. וכד חד מינהון בעי משלחא כתב מסטירין לחבריה. הוא כתב במי מילין. והך דמקבל כתביה, שפיך דיו שאין בו עפץ, והוא קולט מקום הכתב. עשה כן בשבת מהו?. תמן תנין, כתב על גבי כתב פטור. ר' יוחנן ור"ש בן לקיש דאמרי תרוויהו. והוא שכתב דיו על גבי דיו. וסיקרא ע"ג סיקרא. אבל אם כתב דיו על גבי סיקרא, וסיקרא על גבי דיו חייב. אמר רבי יצחק בר משרשיה בשם רבנין דתמן, חייב שתיים. משום מוחק ומשום כותב. עדים שאין יודעין לחתום. ר"ל אמר, רושם לפנייה בדיו והן חותמין בסיקרא. בסיקרא והן חותמין בדיו. א"ל ר' יוחנן. מפני שאנן עוסקין בהילכות שבת והחמרנו שאף כתב על גבי כתב אסור, אנו מתירין את אשת איש על ידי שנתיר גט שנכתב כתב על גבי כתב?. אלא מביא נייר חלק ומקרע לפנייה, וחותמין. ולא כתב ידו של ראשון הוא? אלא מרחיב לפנייה את הקרע. ר' מנא בעי, ולמה לית אנן אמרין, רושם לפנייה במים?. [דף יב עמוד א]**

בכל המקרים שהעד עובר על מה שכתב לו אחר מלבד מה שאמר רבי יוחנן שמקרע לפנייה, וחותמין **אם בא הבעל וערער ערעורו קיים**. לפי שאי אפשר לקיים את חתימת העדים לפי שהם רק חוזרים על הכתב של אחר. הקורע על העור שעושה חלל בצורת האותיות או שמסיר את הקליפה העליונה של העור כתבנית כתב, כשר. הרושם שחורט חלש על העור כתבנית כתב, פסול שסופו להמחק מעצמו. **אמר לה, הרי זה גיטיך על מנת שתתנהו לי. פסול** שהרי לא נתן לה כלום. ע"מ שתחזירהו לי, כשר. ולא דא היא קדמייתא? מה ההבדל בניהם. אמר רבי יוסי באומר לכשתרצי תחזירהו לי. רבי יוסי בי רבי בון אמר, לכשתזכה בו ובמצוותו תחזירהו לי, שמתנה על מנת להחזיר שמה מתנה, שאין זה אלא תנאי

בגט, שהגט כשר ותקיים את התנאי. כהדא תרונגא אתרוג הוון מצפצפים מועטים תמן. והוה רב נחמן בר יעקב, יהב תרנגא מתנה לבריה ואמר ליה, לכשתזכה בו ובמצוותו, תחזירהו לי. ר' ירמיה בעי. כתבו על כוס של זהב ואמר לה, מקום הכתב שליך, ובין השיטים שלי האם כשר? **אם בן השיטין של הבעל פשיטא שפסול, וכי יש כתב? גט שכתוב על עור הנקרע הרי כשר. נתקרע הרי זה פסול. עור הנקרע הרי זה כשר בשלא נתקרע כקרע בית דין. אבל נקרע כקרע בית דין, מה שהבריתא קראת לו נתקרע והרי זה פסול.** . אי זהו קרע של בית דין? בין כתב לעדים. **תנן, כתב על העלה של זית כשר. ולא כמקורע הוא?** שהרי צריך לחבר כמה עלים כדי לכתוב גט אחד. אמר רבי זעירא, תנא בונה בר שילא. אפילו כתב אני פלוני מגרש את אשתי כשר, ואת זה אפשר לכתוב על עלה בודד. ואתיא כ"י דתנן, **שינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה. וכדאמר רבי אילא, אם פירש שמו ושמה שם עירו ושם עירה ושינה באחד מהם פסול.** ואם לא פירש כשר. **תנן, על הקרן של פרה ונותנין לה את הפרה.** מתני' כשאמר לה הרי גיטיך. אז חייב לתת לה את הפרה במתנה ולא יכול לתת רק את הקרן כיוון שמחוסר קציצה. אבל אם אמר לה הרי גיטיך והשאר לכתובתיך, נתקבלה גיטה וכתובתה כאחת. אמר לה הרי גיטיך וכתובתך כאחת מהו? האם כיוון שאת מקום הגט נותן לה לשם פרעון חוב ולא לשם גירושין, אינו גט. או כיוון דשניהן באין כאחד הרי זה גט. ר"ז בעי קומי רבי מנא. מסר לה במוסירה מהו שתהיה מגורשת? **האם כיון שמידת הדין את אמר נקנה המקח במסירת המוסירה שפרה נקנת כך, אף הכא את אמר הכין שזכתה בגט והיא מגורשת.** [דף יב עמוד ב] או שנייא היא דכתיב [דברים כד א] ונתן בידה עד שיהא כולו בידה? **תנן, רבי יוסי הגלילי אומר. אין כותבין, לא על דבר שיש בו רוח חיים, אף לא על האוכלין.** ומה טעמא דרבי יוסי הגלילי? **דכתיב וכתב לה ספר כריתות. ספר, מה ספר מיוחד שאין בו רוח חיים. אף כל דבר שאין בו רוח חיים. מה ספר שאינו אוכל, אף כל דבר שאינו אוכל. מה טעמא דרבנין? ספר מה ספר שהוא בתלוש, אף כל דבר שהוא בתלוש. על דעתיה דרבי יוסי הגלילי שאסר לכתוב על אוכלים, האם ידות האוכלין כאוכלין וגם עליהם אסור לכתוב גט? נישמעניה מן הדא דתנן, כתבו על קרן צבי, גדדו וחתמו ונתנו לה כשר. מפני שגדדו ואחר כך חתמו. הא אם חתמו ואח"כ גדדו לא, אף שהקרן אין בה חיות אלא מחוברת לדבר שיש בו חיות. והוא הדין ידות אוכלין כאוכלין ואסור לכתוב עליהם, והמשנה לדעת רבי יוסי, שהרי לרבנן אינו צריך לגדוד, ויכול לתת לה את כל הצבי. אמר רבי אבא בשם ר' מיישא, והוא שכתב על זכרותו של קרן. אבל אם כתב על נרתיקו, כפרוש הוא וכשר. שדרכו לנשור ואינו נחשב יד. ר' יונה בעי. **האם כשם שלענין גט, בעלי חיים נחשבים כמחוברים לקרקע, אף להכשר זרעים כן? ומים שיפלו עליהם אפילו לרצון, אינם מכשירים אם יפלו מהם על הזרעים שלא לרצון? האם כשם שא"ר יוסי הגלילי ספר. מה ספר מיוחד דבר שאין בו רוח חיים, אף כל דבר שאין בו רוח חיים. אף הכא הוא אומר הכן שהרי כתוב [ויקרא יא לד] וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא, דווקא כלי ולא בע"ח. [דף יג עמוד א] או שנייא הוא דכתיב [ויקרא יא לד] וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא, בכל בא לרבות אפילו בעלי חיים. מעתה אפילו חישוב שירדו לבורות שיחין ומערות? שנייה היא הכא דכתיב כלי, כלי למעט מחובר ובכל לרבות בעלי חיים****

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ב הלכה ד

מתני': אין כותבין במחובר לקרקע. כתבו במחובר תלשו וחתמו ונתנו לה, כשר דעדי חתימה כרתי. ור' יהודה פוסל, עד שתהא כתיבתו וחתמתו בתלוש. ר' יהודה בן בתירה אומר. אין כותבין לא על הנייר המחוק, ולא על הדיפתרא, מפני שהוא יכול להזדייף. וחכמים מכשירין:

גמ': תנן, ור' יהודה פוסל, עד שתהא כתיבתו וחתמתו בתלוש. לית הדא פליגא על רבי יוחנן? דר' יוחנן אמר, כתב תרפו את המילים הרי את מותרת לכל אדם שבטופס שלא לשמה כשר. שהעיקר ששמו ושמה יכתבו לשמה. ר"ל אמר אם כתב תרפו בטופס שלא לשמה פסול. ולא הקשו על רבי יוחנן מת"ק, כיוון שלת"ק רק החתימה צריכה להיות לשמה וזה לא כרבי יוחנן ולא כר"ל **תנן, ור' יהודה פוסל, עד שתהא כתיבתו וחתמתו בתלוש.** שמואל בר אבא בעי. כתבו וחתמו בתלוש, ואחר כך חיברו ותלשו ונתנו לה, מה אמר בה רבי יודה?

האם ברגע שחיברו כאילו נכתב במחבר ופסול או לא? **תנן, כתבו במחבר תלשו וחתמו ונתנו לה, כשר. רבי אלעזר** אמר, ר' אבין בעי, כתבו בתלוש, חיברו וחתמו **תלשו** ונתנו לה, מה אמרין בה רבנין? האם לת"ק די שכתביה או חתימה יהיו בתלוש, או דווקא חתימה חייבת להיות בתלוש. **תנן, ר' יהודה בן בתירה אומר. אין כותבין לא על הנייר המחוק, ולא על הדיפתרא, מפני שהוא יכול להזדייף. וחכמים מכשירין:** אמר רבי אלעזר, מה פליגינן? בגיטין שאינם אלא לראיה דעדי מסירה כרתי. אבל בשטרות שעשויים לגבות בהם, אף רבנן מודים שהשטר פסול. [דף יג עמוד ב] די הוא פתר לה בשטר על חלק, ועדים על המחוק. ר"ל אמר, לא שנייה היא בין בגיטין בין בשטרות היא המחלוקת. די הוא פתר לה בשטר על המחוק ועדים על החלק. וקשיא ר"ל על דר"א. אם בעדים על המחוק, בדא חכמים מכשירין? הרי הבעל יכול למחוק ולכתוב מה שהוא רוצה, ויהיה הכל על המחוק שכתב לחכמים? א"ר זעירא קומי רבי מנא חכמים שהן בשיטת ר' אליעזר דעדי מסירה כרתי. שמואל אמר זה זזה על המחוק. לר"ל די פתר לה שטר על המחוק ועדים על החלק. ולשמואל שאמר זה זזה על המחוק. יאות א"ר יהודה שפסול שהרי יכול להזדייף ומה טעמא דרבנין. א"ר אבא ניכר הוא אם נמחק פעם אחת ואם נמחק שתי פעמים:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ב הלכה ה

מתני': הכל כשירין לכתוב את הגט, אפילו חרש שוטה וקטן. האשה כותבת את גיטה, והאיש כותב את שוברו. שאין קיום הגט אלא בחותמיו. הכל כשירין להביא את הגט, חוץ מחרש שוטה וקטן סומא ונכרי:

גמ': **תנן הכל כשירין לכתוב את הגט, אפילו חרש שוטה וקטן. אמר רב הונא, והוא שהיה פיקח עומד על גביו.** רבי יוחנן אמר מה מועיל גדול עומד על גביו והכתיב [דברים כד א] וכתב לה, לשמה? שמואל אמר צריך שיניח תרפו הרי את מותרת לכל אדם של גט עמו, שרק בתורף צריך שיכתב לשמה. ואתייה כ"י דאמר ר"ש בן לקיש. כתב תרפו בטופס פסול

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ב הלכה ו

[דף יד עמוד א] מתני': קיבל הקטן והגדיל. חרש ונתפקח, סומא ונתפתח, שוטה ונשתפה, נכרי ונתגייר, פסול. אבל פיקח שנתחרש וחזר ונתפקח. פיתח שנסתמה וחזר ונתפתח. שפוי שנשתטה וחזר ונשתפה, כשר. זה הכלל כל שתחילתו וסופו בדעת כשר:

גמ': אתא עובדא קומי ר' אימי בעבד שהביא את הגט, והכשיר. אמר ליה רבי אבא. והתני רבי חייה, עבד שהביא את הגט פסול? אמר ר' אסי. אילולא ר' אבא, כבר היינו באים להתיר את אשת איש. ואפילו תימר לא שמיע ר' אמי הדא דתני ר' חייה, שלא הכל בקיאים בברייתות, וכי לא שמיע מיליהון דרבנין? הרי יכל נישמענה מן הדא, דאמר רבי זעירא אמר ר' חייה בשם ר' יוחנן. נראין הדברים שיקבל העבד גט שיחרור לחברו, כיוון ששיך בו, ודווקא מאדון אחר שיד העבד כיד רבו, ואל יקבל גט אשה שאינו בתורת גיטין. ולמה לא למד מזה שעבד אינו מביא גט? סבר מימר, לא אמר אלא אל יקבל. הא אם עבר וקיבל, כשר. אמר ר' יעקב בר אחא בשם רב הושעיה. מעשה היה, ואשת כהן היתה, ולא חשו להן אפילו משום ריח פסול

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ב הלכה ז

מתני': אף הנשים שאינן נאמנות לומר מת בעלה, נאמנות להביא את גיטה. חמותה, ובת חמותה, וצרתה, ויבמתה, ובת בעלה. מה בין גט למיתה? שהכתב מוכיח. האשה עצמה מביאה את גיטה, ובלבד שהיא צריכה לומר בפני נכתב ובפ"נ:

גמ': **תנן**, מה בין גט למיתה? שהכתב מוכיח. וכי הכתוב לבד מוכיח? ולא מפיה אנו מאמינין אותה? הרי אילו לא אמרה בפני נכתב ובפני נחתם, הרי אף את אינך מתירה להינשא? אמר רבי יוסי כההיא דאמר רבי בון. שהגמרא שאלה מה מועיל שהשליח אומר בפני נכתב ובפני נחתם, נחשוש שמא הבעל החתים עדים פסולים? ואמר רבי בון, שהבעל אינו חשוד לקלקלה בידי שמים. ורק בבית דין חשוד לקלקלה לטעון מזויף כדי שתשאר עגונה. וכשתקנו שאם אמר השליח בפני נכתב ובפני נחתם, אין הבעל נאמן לפסול את הגט. מתוך שהוא יודע שאם בא ועירער, עירעורו בטל. אף הוא מחתמו בעדים כשירים, שלא להכשילה אם ידחה ערעורו שאינו רוצה לקלקלה בידי שמים. אף הכא. מתוך שהיא יודעת שלא עשו בה דבריה אצל חבירתה כלום. וגם אם הבעל יבא אינו יכול לערער, אף היא אומרת אמת. אבל אינה נאמנת לאמר מת בעלי. שחוששים שמא שיקרה כדי לקלקל את צרתה שתלך ותנשא, וכשיחזור הבעל חי תהיה אסורה לו. תנן האשה עצמה מביאה את גיטה, ובלבד שהיא צריכה לומר בפני נכתב ובפ"נ. הגע עצמך שהתגרשה ברומי ונישאת, ועשת עשר שנים ואח"כ עלתה לארץ ישראל. האם נאמר שאסורה לבעלה עד שתבא לב"ד ותאמר בפני נכתב ובפני נחתם? אמר רבי יוחנן מתניתין כשאמר לה אל תיגרשי אלא במקום פלוני. ונותן לה כשליחה, וכשתגיע לשם תמסור את הגט לב"ד ושם היא צריכה לאמר בפני נכתב ובפני נחתם ככל שליח והם ימנו שליח שיתן לה את הגט.

הדרן עלך פרק המביא תינין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ג הלכה א

מתני': כל גט שנכתב שלא לשם אשה, פסול. כיצד? היה עובר בשוק ושמע קול הסופרים מקרים, איש פלוני מגרש את אשתו פלונית ממקום פלוני. ואמר, זה שמי וזה שם אשתי, פסול מלגרש בו. יתר מיכן, כתב לגרש את אשתו [דף יד עמוד ב] ונמלך, מצאו בן עירו ואמר לו, שמי כשמך, ושם אשתי כשם אשתך, פסול מלגרש בו. יותר מיכן, יש לו שתי נשים ושמותיהן שוין. כתב לגרש בו את הגדולה, לא יגרש בו את הקטנה. יותר מיכן, אמר ללבלר, כתוב לאי זה שארצה אגרש, פסול מלגרש בו:

גמ': **תנן** היה עובר בשוק ושמע קול הסופרים מקרין. מהו מקרין? מלמדי תינוקות. **תנן**, כתב לגרש את אשתו ונמלך. מצאו בן עירו ואמר לו, שמי כשמך, ושם אשתי כשם אשתך, פסול מלגרש בו. מהו יותר מיכן? תמן לא נכתב לשם גט, ברם הכא נכתב לשם גט. **תנן** כתב לגרש בו את הגדולה, לא יגרש בו את הקטנה. מהו יותר מיכן? תמן לא נכתב לא לשמו ולא לשמה, ברם הכא נכתב לשמו ולא נכתב לשמה. **תנן** אמר ללבלר, כתוב לאי זה שארצה אגרש. מהו יתר מכאן? תמן נכתב לשמו ולא נכתב לשמה, ברם הכא נכתב לשמו ולשמה, אלא שלא היה לה כרות לשמה משעה ראשונה, **וסבר דאין ברירה**. רב אמר. כולהם אינן **פוסלין משום ריח הגט**, חוץ מן האחרון שהוא פוסל, **דאמרינן יש ברירה לחומרה**. איסי אמר. כולן **פוסלין**, חוץ מן הראשון שאינו פוסל שלא נכתב לשם גט. ר' אבא בר חיננא אמר, כולן **פוסלין**. מילתיה דריש לקיש אמר, כולן אינן פוסלין. דריש לקיש אמר, כתב את תורף הרי את מותרת לכל אדם בטופס שלא לשמה פסול. מילתיה דרבי יוחנן אמר כולן **פוסלין**. דרבי יוחנן אמר, כתב תרפו בטופס כשר. מילתיה דר"א אמר, כולן אינן **פוסלין**. דר' אלעזר שאל. כתב קידושין שכתבו שלא לשמו, מהו שיתפסו בה קידושין? מן מה דלא צריכין לה ממה שלא הסתפק בגיטין שאינן **פוסלין**, לפום כן שאל לה בקידושין. [דף טו עמוד א] **דאין** תימר צריכין לה בגיטין, לא ישאלינה בקידושין. **ואני אומר**, מה אם גיטין, שהוא צריך לשמה **דכתיב** וכתב לה, **אם כתב** שלא לשמה, **אני מסופק אם נגעו או לא נגעו** בה גירושין, **ואני מחמיר**. קידושין, שאינו צריך לשמה, **אם**

כתב שלא לשמה, אינו דין שיתפסו בה קידושין? וממה ששאל בקידושין ולא בגיטין משמע שבגיטין ברור לו שאפילו ריח הגט אין בו. ותהא פשיטא ליה הא, שכיוון שבקידושין לא כתוב שצריך שיכתב לשמה, תהא מקודשת. ולמה הסתפק? כן הוא, פשיטא ליה שבגרושין לא חוששין ואפילו ריח הגט אין, ולכן הסתפק אולי הואיל ולא למדו קידושין בשטר אלא מגירושין, מה בגירושין כתב שלא לשמה אינה מגורשת. אף בקידושין אינה מקודשת. תנן, יותר מיכן, אמר לבלר, כתוב לאי זה שארצה אגרש, פסול מלגרש בו: רבי אלעזר בר יוסי בעא קומי ר' יוסי. כמו דתימר גט אחד פסול בשתי נשים אם לא יודע מראש למי נכתב. ודכוותה אם הן שני גיטין פסולין בשתי נשים אם היו לו שני נשים באותו שם ואמר לסופר לכתוב שני גיטין לשני נשותיו ויגרש כל אחת באזה גט שירצה? אמר ליה וכיני. אמר ליה. והתנינן, שני גיטין ששילחו שנים ונתערבו. נותן שניהן לזו ושניהן לזו? א"ל תמן, זה כרות לשמה. וזה כרות לשמה. תערובת היא שגרמה. ברם הכא, לא זו כרות לשמה, ולא זו כרות לשמה. מכיון שנתנו לה, יעשה כמו שהיה כרות לשמה משעה ראשונה? אמר ר' יוסי בשם דר' בון, דרבי שמעון היא שסובר שאן ברירה. דתני, אמר לאומן עשה לי שני זוגין, אחד לקרקע שלא מקבל טמאה ואחד לבהמה. עשה לי שני מחצלות, אחת לשכיבה ואחת לאהלים שלא מקבל טמאה. עשה לי שני סדינין, אחת לאהלים ואחת לצורות שלא מקבל טמאה. הרי אלו טמאין עד שיפרש הטהורה. רבי שמעון מטהר, עד שיפרש הטמאה. כמה דהוא אמר תמן, שאין ברירה ואן הכלי מקבל טמאה עד שיפרש איזה נעשה לכלי שמקבל טמאה, ואם לא פירש שניהם אינם מקבל טמאה. כך הוא אמר, אין ברירה, ואין אחת מהן מגורשת עד שיהא כרות לשמה משעה ראשונה. אמר ר' חנניא בשם רבי בון בר חייה, דרבי היא דלית ליה ברירה. [דף טו עמוד ב] אמר ר' יוחנן ותני כן. דתנן, כל התנאים פוסלין בגט אם נכתבו בתוכו דברי רבי כיון שבשעה ראשונה לא היה כרות גיטא שמא לא יתקיים התנאי. ולא אומרים אחר שקיים את התנאי, התברר הדבר למפרע שהיה כרות גיטא. וחכמים אומרים, את שהוא פוסל בפה, פוסל בכתב. ואת שאינו פוסל בפה, אינו פוסל בכתב. הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני. הואיל והוא פוסל בפה, פוסל בכתב. הרי זה גיטיך ע"מ שתתני לי מאתים זוז. הואיל ואינו פוסל בפה, אינו פוסל בכתב. א"ר יודן. לעולם סבר רבי דיש ברירה. מה פליגין? בשהיה תנאי בגט והתנאי לא התקיים וביטל תנאו. אבל אם לא ביטל תנאו, אף רבי מודה שהגט כשר אם התקיים התנאי. שאם תסבור שלרבי גם אם קיים את התנאי הגט פסול, יצא שכל המשניות ששינו דיני תנאים בגט דלא כרבי, וזה לא הגיוני. א"ר חנינא. תמן מה שאמר רבי שהגט פסול אפילו אם קיים את התנאי, בכותב על מנת כן את התנאי בתוך הגט. ברם הכא, בנותן על מנת כן. ובגט עצמו אין שום תנאי, וכל התנאי בפה. רבי עזרא בעא קומי ר' מנא. ממה שאמר רבי שכל התנאים הכתובים בגט פוסלים אותו, משמע אפילו אלו הכתובים בטופס אחר התורף, כיוון שגוזרין תופס אטו תורף, אם כך ודאי יגזור רבי שלא לכתוב תופס שלא לשמא שמא יכתוב התורף שלא לשמא, הדא אמרה, אין כותבים טופסין כרבי? והסופר לא יכול להכין מלאי של טפסים. אמר ליה, מן את בעי מן רבי? רבי כרבי יודה סבירה ליה, דרבי יודה פוסל בטופסין ובאמת לרבי אסור לכתוב טפסים שלא לשמה גזרה שמא יכתוב אף את התורף שלא לשמה. ריש לקיש אמר, כל התנאין פוסלין בגט לדברי הכל. אתא עובדא קומי רבי ירמיה, ועבד כריש לקיש. אמר ליה רבי יוסי. שבקין רבי יוחנן ועבדין כריש לקיש? אמר ליה, הוריותיה דרבי יוחנן הוריה, והוריותא דריש לקיש לאו הוריה? אמר רבי יעקב בר אחא. לא דריש לקיש פליג על ר' יוחנן, אלא מתניתא שמע ועמד עליה. אמר ר' יוסי בי ר' בון. לא דריש לקיש מתריס לקבל רבי יוחנן בגין דאתפלגי עליה, אלא בגין מפקין עובדא מיניה שרצה להוציא הלכה למעשה, כד שמע מתניתא הוא סמך עליה. כד דלא שמע מתניתא, הוא מבטל דעתיה מקומי דעתיה דרבי יוחנן

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ג הלכה ב

מתני': הכותב תופסי גיטין. צריך שיניח מקום האיש, ומקום האשה, ומקום הזמן. שטרי מלוה. צריך שיניח מקום המלוה, ומקום הלוח, ומקום המעות, ומקום הזמן. שטרי מקח וממכר. צריך שיניח מקום הלוקח, ומקום המוכר, ומקום המעות, ומקום השדה, ומקום

הזמן, מפני התקנה. רבי יהודה פוסל בכולן. רבי אלעזר מכשיר בכולן, חוץ מגיטי נשים. שנאמר, וכתב לה. לשמה:

גמ': **תנן, הכותב תופסי גיטין. צריך שיניח מקום האיש, ומקום האשה, ומקום הזמן.** ר' יוחנן אמר, **כתב תרפו** הרי את מותרת לכל אדם **בטופס כשר. ר"ל אמר, כתב תרפו בטופס פסול.** מתניתא פליגא על ר"ל דתנן, הכותב טופסי גיטין, צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה והזמן. **ולא כתוב שצריך להשאיר אף את מקום התורף** [דף טז עמוד א] פתר לה, ותורפו עמו שהרי את מותרת לכל אדם אינו חלק מהטופס אלא מהתורף. וקשיא על דר' יוחנן. אם בשכתב תרפו בטופס, בדא חכמים מכשירין? הרי עיקר הגט נכתב שלא לשמה. **אמר רבי ירמיה בשם ר' זעירה.** מפסולו את למד הכשירו. אילו כתב כולו לשמה כולל הרי את מותרת לכל אדם, ושם האיש ושם האשה שלא לשמה. שמא אינו פסול? משמע שהעיקר זה שם האיש והאשה. ודכוותה כתב כולו שלא לשמה **כולל התורף.** ושם האיש ושם האשה לשמה, כשר. **תנן, צריך שיניח מקום האיש, ומקום האשה.** ר' יוסי שאל לרבי ירמיה. הגע עצמך שזיווג וכתב לשם אותו איש ואותה אשה שראה שהבעל רוצה לגרש רק שהבעל לא ציוה והלך וכתב מעצמו? אמר ליה כן. אמר לי רבי זעירא רבי, מכיון שאינו מצוי לזיווג, אפילו זיווג כמי שלא זיווג. **תנן, רבי יהודה פוסל בכולן.** וקשיא על ריש לקיש, אם בשלא כתב בטופס תורפו בדא רבי יודה פוסל? **אמר ר' יוסי ברבי זעירא. כמשאיר מקום לענין אחר עבד לה ר' יודה.** ותייא כי דאמר שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן. **השאיר חלק מקום שני שיטין בן הגט לחתימות, פסול משום שיכול להזדייף. כתב בה ענין אחר, אפילו כל שהוא פסול. שאולי רק על זה חתמו העדים.** לכן לרבי יהודה אף כשהשאיר מקום חלק להרי את מותרת לכל אדם פסול שמא כוונתו לכתוב שם ענין אחר. **תנן, מפני התקנה. מהו מפני התקנה? אמר רבי שבתי בשם חזקיה.** מפני תקנת בנות ישראל, שלא יהו מצויות להתגרש. שאם יהיה לו גט מוכן, פעמים שכועס על אשתו וזריק לה גיטה. לפיכך תקנו להניח מקום התורף, שמא בן כך ובין כך עד שימצא סופר שיכתוב לו ירגע. רבי שמואל בר רב יצחק שאל לרבי חייא בר אבא. מדקתני ורבי יהודה פוסל. משמע שהתקנה הייתה שתירו לכתוב את הטופס, ואת אמר אכין שהתקנה היתה שלא התירו לכתוב את התורף? אי הוי תני צריך שיניח, ואם לא עשה כן פסול מפני התקנה, הייתי אומר מפני תקנת בנות ישראל. אבל כמו שזה כתוב משמע שהתקנה הייתה להתיר את כתיבת הטופס. מאי כדון? אמר ר' אבון מפני תקנת הליבלר, כדי שיהו חייב מצויין לו. רבי זעירא ורב הונא אמרו בשם רב. הלכה כרבי יודה בגיטין דגזר טופס אטו תורף, וכרבי אליעזר בשטרות דכשר ולא גזרינן שטרות אטו גיטין. ולמה לא נאמר הלכה כרבי אליעזר, דתנן, רבי אליעזר מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים? רבי אבא אמר בשם רב, הלכה כרבי אליעזר בגיטין דגזרינן טופס אטו תורף, וכרבי יהודה בשטרות דגזרינן שטרות אטו גיטין. ולמה לא נאמר הלכה כרבי יהודה שפוסל בכולם? לעולם כדאמר רבי זעירא בשם רב. ודקשיא לך למה לא נאמר הלכה כרבי אליעזר? אלא בגין דנאמר שרב ושמואל תרווייהו אמרין הלכה כר' אלעזר בגיטין אבל לא בשטרות. ולא תיסבר מימר כן, לפיכך צריך מימר הלכה כרבי יהודה בגיטין, וכרבי אלעזר בשטרות.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ג הלכה ג

[דף טז עמוד ב] מתני': המביא גט ואבד ממנו. אם מצאו על אתר, כשר. ואם לאו, פסול. מצאו בחפיסה או בדלוסקמה. אם מכירו, כשר. המביא גט, והניחו זקן או חולה. נותנו לה בחזקת שהוא קיים. בת ישראל שנישאת לכהן, והלך בעלה למדינת הים. אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים. השולח חטאתו ממדינת הים. מקריבין אותה בחזקת שהוא קיים:

גמ': **תנן, המביא גט ואבד ממנו. אם מצאו על אתר, כשר.** איזהו על אתר? רבי יוחנן אמר. כל שלא עבר שם ברייה. ר' יעקב בר אידי ורבי שמעון בר אבא אמרו בשם רבי יהושע בן לוי. כל שלא עברו שם שלשה בני אדם. אם עבר גוי האם גם חוששים? הרי גוי לא יכול להיות שליח לגיטין.

נישמענה מן הדא. אבא בר בר חנה, אייתי גיטא ואבד מיניה. ואשכחיה חד סירקיי ישמעאלי. אתא עובדא קומי רבי יוחנן, ואכשרון. הדא אמרה, עבר גוי כשר. אין מכאן ראייה דנימר סימן הוה ליה ביה. ולא כן תני אין סימן בגיטין? מה שאמרו שאין סימן גיטין זה רק בסימן שאינו מובהק. כגון דאמר שיש בגט תרין או תלת שורין, או שאמר את מידת אורכו ורוחבו. ברם הכא בסימן מובהק כגון ה"א שבו היה נקוד. רבי עזרא בעא קומי רבי מנא. הכא למה הוא פסול? משום שאני אומר אחר היה שם והיו שמו כשמו. הגע עצמך שבדקו כל אותו המקום ולא מצאו אדם ששמו כשמו? אלא משום חומר הוא בעריות. שכיון שנפל מהשליח, אומרים איתרע בנפילתו, וחוששים לכל חשש אפשרי. והא תנינן, משיאין ע"פ בת קול. מעשה באחד שעמד בראש ההר ואמר איש פלוני בן איש פלוני ממקום פלוני מת הלכו ולא מצאו שם אדם והשיאו את אשתו. וכן מעשה בצלמון באחד שאמר אני איש פלוני הכישיני נחש הלכו ולא הכירוהו והשיאו את אשתו? אלא אמר ליה רבי מנא. כן אמר רבי שמואל בר אחא. חוששים שמא האיש הזה, שני גיטין היו בידו. אחד כשר ואחד פסול. איבד את הכשר והשליך את הפסול. בשעה שמצא, אני אומר הפסול מצא. תנן המביא גט, והניחו זקן או חולה. נותנו לה בחזקת שהוא קיים. תני בר קפרא. אפילו הניחו בן מאה שנה. ועשה בדרך עוד מאה שנה, נותנו לה בחזקת שהוא קיים. ולא כן תני, האומר לאשתו הרי זה גיטיך לפני מיתתי שעה אחת. וכן האומר לשפחתו, הרי שטר שחרוריך לפני מיתתי שעה אחת. שהיא אסורה לאכל בתרומה מיד? תמן משעה ראשונה נתקלקלה שחוששין שמא ימות שהרי היא אסורה שעה קדם מותו. ברם הכא לכשימות היא מתקלקלה לשמא ימות חוששין לשמא מת לא חוששין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ג הלכה ד

[דף יז עמוד א] מתני': שלשה דברים אמר רבי אלעזר בן פרטא לפני חכמים, וקיימו את דבריו. על עיר שהקיפוה כרקום מצור. ועל ספינה המוטרפת בים. ועל היוצא לידון, שהן בחזקת קיימין. אבל עיר שכבשה כרקום, וספינה שאבדה בים, והיוצא ליהרג, נותנין עליו חומרי חיים וחומרי מיתים. בת כהן לישראל, ובת ישראל לכהן, לא תאכל בתרומה:

גמ': תנן, עיר שכבשה כרקום חיילים שעשו מצור שאי אפשר לברוח ממנו, כל הכהונות שבתוכה פסולות. אי זהו כרקום? אמר רבי אבא בשם רב חייה בר אשי, כגון שהיו דוגין פעמונים ושלישיות וכלבים ואוזנין ותרנגולים ואיסטרטיות חיילים המקיפין את העיר, שאין אפשרות לברוח. ואמר רבי אבא בשם רב חמא בר אשי, אף על פי כן מעשה היה וברחה משם סומה אחת. היה שם פירצה אחת, מצלת את הכל. היו שם מחבואה שרק אחת יכולה להחבא בא, צריכה. ר' זעירה ר' אבא בר זבדא ורבי יצחק בר חקולה אמרו בשם ר' יודן נשיאה, ובלבד כרקום של אותה מלכות. שאחר שכבשו את העיר שמרדה בהם, יש להם זמן לבעול ולהרוג. ואינם ממהרים מחשש שמא יבא צבא המדינה לגרשם. אבל כרקום של מלכות אחרת, כליסטים הן, ואין להם זמן לבעול או להרוג. ועוד ג' הוסיפו עליהן. את שגררתו חיה, ואת ששטפו נהר, ואת שנפלה עליו מפולת. ונותנין עליהם חומרי חיים וחומרי מיתים. בת ישראל לכהן ובת כהן לישראל לא תאכל בתרומה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ג הלכה ה

מתני': המביא גט בארץ ישראל שאינו צריך לאמר בפנוב"נ וחלה. הרי זה משלחו ביד אחר. אם אמר לו טול לי ממנה חפץ פלוני. לא ישלחנו ביד אחר, שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר:

גמ': תנן, המביא גט בארץ ישראל שאינו צריך לאמר בפנוב"נ וחלה. הרי זה משלחו ביד אחר. מה שהתירו לו למנות שליח אחר זה מפני שחלה. הא לא חלה, לא. תנן, אם אמר לו טול לי ממנה חפץ פלוני. לא

ישלחנו ביד אחר, שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר: לית הדא **מסיעה לרבי** יוחנן. דרבי יוחנן אמר, שומר שמסר לשומר, הראשון חייב, **אמר רבי אבא** בריה דרבי חייה, משום תנאי גיטין. **כיון שהתנה שהוא יטול, איכא למיחש שמא דוקא קאמר דרך תנאי. ואם נתנה ליד אחר, לא נתקיים התנאי והגט בטל.** [דף יז עמוד ב] מה נפק מביניהון? בן אם משום שזה תנאי בגטין או משום שאסור לשליח לשנות ממה שאמרו לו קידם הבעל ונטל את החפץ קדם שיגיעה השליח לאשה. אין תימר משום תנאי גיטין, **יאות שאינו יכול למנות אחר.** אין תימר שאין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר, **יכול למנות שליח אחר, שהרי אין פקדונו ביד אחר.** אף בקידושין כן? שאם חלה השליח יכול למנות שליח אחר. וכי מה בין גיטין מה בין קידושין למה שיהיה הבדל? ביד כל אדם מצוי לגרש שהרי לא צריך את רצונה וכל השליחים שווים בעניין זה. לא ביד כל אדם מצוי לקדש כי צריך לפייס אותה ולדבר על ליבה שתתרחצ, ולכן יש מקום לומר שלא עשה שליח אלא את זה שסומך עליו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ג הלכה ו

מתני': המביא גט ממדינת הים וחלה. עושה בית דין ומשלחו ואומר לפניו בפני נכתב ובפני נחתם. אין השליח האחרון צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. אלא אומר, שליח בית דין אני:

גמ': **תנן המביא גט ממדינת הים.** אמר רבי מנא. לכן צריכה החידוש והוא שבא השליח שחלה לארץ ישראל וכן עשה בית דין ומשלחו. שלא תאמר הואיל ובא לארץ ישראל, יעשה כגיטי ארץ ישראל. וגיטי ארץ ישראל אין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם [דף יח עמוד א] חלה השליח השני האם יכול למנות שליח? אמר ר' חנינה בריה דרבי אבהו. אבא הוה ליה עובדא, שחלה השליח השני, ושאל ושלח לרבי חייה ולרבי יסא ולרבי אימי והורון ליה. הרי שנינו אין השליח האחרון צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם, אלא אומר שליח בית דין אני. נאמר השליח האחרון ולא נאמר השליח השני **משמע אפילו כמה פעמים שליח ממנה שליח.** וצריך למסור לו כל שליחותו? ולאמר שהשליח הראשון אמר בבית דין בפני נכתב ובפני נחתם או די שיאמר שליח בית דין אני? רבי ירמיה אמר, צריך למסור לו כל שליחותו. רבי אבין בר כהנא אמר, אין צריך למסור לו כל שליחותו. מייתי לה ראיה לדרבי אבין בר כהנא מן הדא דתנן, אין השליח האחרון צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם, אלא אומר, שליח בית דין אני, ויותר אינו צריך **מכאן שאין צריך למסור לו כל שליחותו.** אמר רבי ירמיה. חזר ביה ר' אבון בר כהנא מן הדא דתנן, אין השליח האחרון צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. אלא אומר שליח ב"ד אני **משמע שרק האחרון אינו צריך לאמר בפני נכתב ובפני נחתם, הא כל השליחים הקדמים צריכים לאמר**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ג הלכה ז

מתני': המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני להיות מפריש עליהן מחלקן. מפריש עליהן בחזקת שהן קיימין. ואינו חושש שמא מת כהן או לוי, או שמא העשיר העני. מתו, צריך ליטול רשות מן היורשין. ואם הלווים בפני בית דין, אינו צריך ליטול רשות:

גמ': **תנן, המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני להיות מפריש עליהן מחלקן.** אמר רבי אבהו בשם ריש לקיש, הא דתנן דמפריש עליהן אף שלא באו לידם, דרבי יוסי היא שסובר שעשו את שאנו זוכה כזכה. דתנינן תמן, היו לו שתי בהמות אחת ביכרה ואחת לא ביכרה, וילדו שני זכרים, אחד לו ואחד לכהן, ר' טרפון אומר הכהן בורר את היפה. ר' עקיבא אומר משמנין ביניהן. והשני, זה שנשאר ביד בעלים, ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות. רבי יוסי פוטר ממתנות, שהיה ר' יוסי אומר. כל שיש חליפין ביד כהן, פטור מן המתנות. שהרי הכהן קיבל זכר אחד, והוא חלף מה שיש ביד הבעלים, **דעשו את שאינו זוכה כזוכה. וכאילו זכה בו הכהן והגיע לידו, וכשנפל בו מום כאילו נתנו לישראל ופטור מהמתנות.** ואף כאן כאילו הגיע ליד הכהן זוכה בו, הואיל וכבר קיבל את המעות, נמצא זה מקבל בחובו ויצא ידי נתינה. כלום אמר רבי יוסי לא בקיים? ברם הכא עד כדון בעי מיזרע, דכשנתן לכהן את ההלוואה עדיין לא זרע תבואתו, והתרומה היא בגדר דבר שלא בא לעולם, ואולי בזה לא אמר רבי יוסי. אמר רבי אבהו בשם רבי

יוחנן. במכרי כהונה ולויה היא מתניתא. וכיוון שרגילות של אותו אדם לתת להם תמיד, שאר הכהנים מתייאשים. והא תנינן עני. ויש מכר לעני? הרי מתנות עניים צריך לתת לעני ראשון שבא. אתא עובדא קומי ר' אימי בכהן לוי שהיה חייב לישראל מעות, ואמר לו. הפרש עליהן מחלקי עד כנגד החוב. אמר לו רבי אמי, אסור לעשות כך. דלא תנינן, אלא המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני להיות מפריש עליהן מחלקו. דווקא שמתחילה הלווה על מנת כן. [דף יח עמוד ב] הא לא הלווהו על מנת כן לא. רבי זעירא אמר. אפילו לא הלווהו על מנת כן. חיליה דר' זעירא מן הדא דתנן, בן לוי שהיה חייב לישראל מעות ואמר לו הפרש עליהן מחלקי לא יהא גובה מאחרים מעשר ומפריש כנגד החוב שאין לוי עושה לוי. לא אמר אלא לא יהא גובה ומפריש, הא משלו מפריש, הא על חוב שלא הלווהו מתחילה על מנת כן. תנן ואינו חושש שמא מת הכהן או הלוי, או שמא העשיר העני. לא גורסים שמא יעשיר העני. כי לזה כן חוששים. ותני כן. המלוה מעות את העני והעשיר, אין מפרישין עליהן. שאין מפרישין על האבוד. והמעות שנתן לעני קדם שהעשיר נחשבים אבודים וחייב ליתן מעשר עני לעניים אחרים. תנן ואם מתו צריך ליטול רשות מן היורשים. רבי חייה בר עוקבה ורבי יוסי אמרו בשם רבי חנינה, ביורשי כהונה ולויה היא מתניתא. אבל בעני אין לעני נחלה. ולא שייך ירושה של מעמד העניות. תני בר קפרא אין לך אדם שאינו בא לידי מידה זו עניות אם לא הוא בנו. אם לא בנו בן בנו. תנן, מתו, צריך ליטול רשות מן היורשין. הדא אמרה שהלוה יכול הוא לחזור בו ולומר למלוה הא לך מעות שאני חייב לך, ומעכשיו תן לי את התרומה כמו קדם. המלוה מהו שיחזור בו? נישמענה מן הדא דתנן, המלוה מעות את העני והעשיר, אין מפרישין עליהן. שאין מפרישין על האבוד, וזכה העני במה שיש בידו. הדא אמרה, המלוה אינו יכול לחזור בו. תנן וצריך ליטול רשות מן היורשים. לית הדא פליגא על דרב? דרב אמר יורש כמשועבד. וכשם שאין מלוה בעדים נגבית מן המשועבדין, כך אינה נגבית מן היורשין. ולמה כאן היורשים חייבים לפרוע את חוב אביהם? פתר לה במלוה בשטר. רבי אבהו אמר בשם ר' יוחנן. מלוה בעדים נגבית מן היורשין, ובלבד יורשין שירשו קרקע. כהדא. אילין דרב נחמיה אשאלון לציבוריא פריטין לצדקה. להפריש עליהן מעשר עני בשביל חלק העניים שבתוכן. אתא עובדא קומי רבנין שהם באו לשאול האם הם צריכים לחוש שמא העשירו כל הציבור ולא יוכלו להפריש כנגדם אמרין. ליה לית ציבור כוליה עתה. לית ציבור כוליה מיעני. ואין אתם צריכים לחשוש שמא לא יהיו שם עניים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ג הלכה ח

[דף יט עמוד א] מתני': המניח פירות להיות מפריש עליהן תרומה ומעשרות. מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני. מפריש עליהן בחזקת שהן קיימין. אם אבדו, הרי זה חושש מעת לעת, דברי רבי אלעזר. רבי יהודה אומר, בשלשה פרקים בודקין את היין. בקדים של מוצאי החג. ובהוצאת סמדר, ובשעת כניסת מים לבוסר:

גמ': תנן, אם אבדו, הרי זה חושש מעת לעת, דברי רבי אלעזר. אמר רבי אלעזר בן אנטיגנס בשם רבי אלעזר בן ינאי. מזה שנאמר חושש מעת לעת ולא נאמר חושש עד מעת לעת, זאת אומרת, שאין לך מקולקל מעת לעת, אלא יום האחרון בלבד. רבי יוחנן אמר אין לך מתוקן מעת לעת, אלא יום ראשון בלבד. דתנינן תמן, מקווה שנמדד ונמצא חסר. כל טהרות שנעשו על גביו למפרע טמאות, עד שידוע שהיה כשר. אמר חיננא בריה דרב אסי בר ממל בשם רבי אלעזר. מתניתא דמקוואות מוציאה מדברי ר' אלעזר שהרי נאמר במשנה שאם אבדו הפירות שהניח להיות מעשר עליהן, הרי זה חושש מעת לעת דברי רבי לעזר. דמשמע שחושש רק למעת לעת של יום אחרון. תמן תנינן, הלוקח יין מבין הכותים בערב שבת ועומד בין השמשות ואין לו זמן לתקן את היין, אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש אחר השבת הרי הן תרומה, עשרה לוגין יהיו מעשר ראשון ותשעה מעשר שני, ומחלל את המעשר שני על מעות, ושותה בשבת ולמוצ"ש מפריש. תני, רבי יוסי ורבי שמעון אוסרין, שמא תבקע הנוד ונמצא שותה טבלים למפרע. והדא מתניתא משנתנו לא כרבי יוסי וכרבי שמעון? הרי לשיטתם צריך להיות אסור להניח פירות להיות מפריש עליהם שמא ירקבו. אמר רבי זעירא. תמן

אם יבקע הנוד, למפרעה נתקלקלה, שנמצא שלא הפריש כלל. ברם הכא. אפילו נמצא שהחמיץ היין, מיכן והילך נקלקלו. יין מגיתו. מפרישין עליו בחזקת שהוא יין טוב שלא החמיץ, עד ארבעים יום. ר' יהודה אומר, עד הפרק הקרוב מאותם שלושה פרקים שמנו חכמים. אשכחתי אמר. קולא וחומר א על רבי יהודה. קולא וחומר על רבנין. חומר על ר"י שאם בא עד הפרק ולא באו מ' יום אינו תורם, וקולא שאם באו מ' יום ולא בא הפרק תורם. חומר על דרבנן שאם באו מ' יום ולא בא הפרק אינו תורם וקולא שאם בא הפרק ולא באו מ' יום תורם. ר' סימון בעי. הגיע ארבעים יום ולא בדק. והוא בחזקת יין טוב ונתעצל שנים שלשה ימים ובדק אחר מ"ג ימים ובא ומצאו חומץ. למפרעו הוא נעשה חומץ, או מיכן ולהבא? האם בסוף ארבעים יום בטלה חזקתו שהוא יין טוב והרי הוא בחזקת חומץ עד שיבדוק, או שאחר ארבעים יום הרי הוא ככל יין שאם נמצא חומץ נפסל רק כ"ד שעות אחרונות? מה נפק ביניהון? עבר ותרם. אין תימר למפרע נעשה חומץ, אין תרומתו תרומה. אין תימר מיכן ולהבא, תרומתו תרומה. בדק חבית להיות מפריש עליה והולך ובא ובדק לאחר זמן ומצאה חומץ. אמר רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי. שלשה ימים הראשונים מהבדיקה הראשונה, וודאי יין [דף יט עמוד ב] ואחרונים חומץ. והאמצעים ספק. אמר רבי אבהו. גם אני שמעתי מר' יהושע בן לוי כך, אבל רבי יוחנן לא אמר כן. אלא שלשה הראשונים ודאי יין, מיכן ואילך ספק. מה ופליגי? לא פליגי, מה דאמר רבי יוחנן, בשמצאו חומץ דיהא. שברור שרק עכשיו מתחיל להחמיץ. מה דאמר ר' יהושע בן לוי, בשמצאו חומץ ברור. ואתיין אילין פלוגתא כאילין פלוגתא. דתנין תמן. מחט שנמצאת חלודה או שבורה, טהורה. שאינה מקבלת טומאה כשהיא שבורה. ואם חזר ועשה ממנה כלי, טהור. ולא גוזרים טומאה ישנה, אם לא שידענו שנטמאה קדם שנשברה. תני, הניחה שיפה חלקה ושלמה ובא ומצאה חלודה וידוע שנגע בה טומאה רק לא ברור האם הייתה חלקה ושלמה כשנגע בה הטומאה ומקבלת טומאה. אמר ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי. שלשה הראשונים, ודאי טמאה. אחרונים טהורה. אמצעיים ספק. אמר רבי אבהו, כך אמר רבי יהושע בן לוי. אבל רבי יוחנן לא אמר כן אלא, שלשה ימים הראשונים ודאי טמאה, מכאן ואילך ספק. רבי אילא ורבי אבא ורבי אלעזר אמרו בשם כל רבנין דעלין לבי מדרשא. ביין ובמחט הלכה כרבי יהושע בן לוי. תנן, רבי יהודה אומר בשלוש פרקים בודקים את היין. רבי קריספא בעי. כל שנה ושנה הוא בודק בשלוש פרקים הללו. או רק בשנה הראשונה ובדיקה זו טובה לשלש שנים? נישמעוניה מן הדא דתנן, המוכר יין לחבירו סתם, חייב באחריותו עד החג. ממה שנותן אחריות עד החג אף ביין של יותר משנה משמע שאף בשנה השנייה חוששים שרוח הקדים של מוצאי החג תקלקל את היין ולכן המוכר לא מתחייב יותר. אמר רבי יודה. תיפתר באילין בני גלילא. דאינון קטפין בתר קדמיתא רוח מזרחית דחגא. ולכן בשנה הראשונה היין לא נבדק האם הוא עומד ברוח קדים כזו, ולית את שמע מינה כלום. ויידא אמרה דא? דתני, ישן משל אשתקד ומיושן מן שלש שנים. מה שלא נתנו שיעור לשאר שנים נימר משום הדא מטעומיתה. דמשמע דכיון דטעים בג' שנים בג' פרקים, תו לא צריך לחוש לדבר דאינו מחמיץ לעולם. הדא אמרה ישן חייב באחריותו שתי שנים. וחייב באחריותו עד החג. הדא אמרה בכל שנה ושנה הוא בודק. כיצד הוא בודק? בודק חבית אחת. וכולן תלויות בה? כל אחת ואחת הוא בודק. ואינה מחמיצות? אמר רבי שמי אית בני נש מקשין על גרבא מלבר ואינון ידעין מה אית בה מלגיו:

הדרן עלך פרק כל גט

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ד הלכה א

מתני': השולח גט לאשתו והגיע בשליח. או ששלח אחריו שליח ואמר, גט שנתתי לך בטל. הרי הוא בטל. קדם אצל אשתו, או ששלח אצלה שליח ואמר לה, גט ששלחתי לך בטל הוא. הרי זה בטל. אם משהגיע גט לידה, אינו יכול לבטלו

[דף כ עמוד א] גמ': תנן, השולח גט לאשתו והגיע בשליח. או ששלח אחריו שליח ואמר, גט שנתתי לך בטל. הרי הוא בטל. משמע שחייב להגיעה לשליח כדי לבטלו ואינו יכול לבטלו ממקומו. הדא פליגא על רבי יוחנן. דרבי יוחנן אמר, אדם מבטל שליחותו בדברים. פתר לה משום חומר הוא בעריות שתקנו שלא יוכל לבטל את השליחות שלא בידיעת השליח, שמא תנשא בגט זה שהוא ביטל, ונמצא בניה ממזרים. ורבי יוחנן דיבר בשליחות סתם. עשה שליח להולך את הגט, צריך ליתנו לה בפני שנים.

ואין השליח עולה לו משום שנים שהשליח עומד במקום הבעל. וכשם שהבעל צריך למסור לה את הגט בפני שני עדים, אף השליח כן. הלך השליח לבטל את הגט, צריך לבטלו בפני שנים. והשליח עולה משם שנים. הלך לבטל את הגט, אשכחיה לשליח באיסטרטיה בדרך. אמר ליה, ההוא גיטא שמסרתי לך, יהבת לה? אמר ליה, יהבית לה. מי מישתעי, נפיל מיניה. אמר ליה, לא אמרת לי יהבית לה? אמר ליה, יהבית לה ואמרה לי, יהא לי בידך. מה הדין? האם מאחר שיש בידו לגרש נאמן. או מאחר שנמצא בידו אינו נאמן? חלה שליח שעשה הבעל לבטל את הגט. האם הוא יכול למנות שליח אחר במקומו? מה את עבד ליה? כגיטין או כקידושין? אין תעבדינה כגיטין, יכול למנות שליח אחר, שהרי הבעל לא מקפיד מי ילך, דכיוון שמגרשה בעל כרחה, כל אדם מצוי לגרש. אין תעבדינה כקדושין. אינו יכול למנות שליח, שאולי הבעל מקפיד שדווקא הוא יהיה השליח שהרי לא ביד כל אדם מצוי לקדש, שהרי צריך לרצות את האשה שתסכים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ד הלכה ב

מתני': בראשונה היה עושה בית דין במקום אחד, ומבטלו. התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהיו עושין כן, מפני תיקון העולם. בראשונה היה משנה שמו ושמה, ושם עירו ושם עירה. שאף שהיו לו שני שמות, לא היה כותב אלא שם הנוהג במקום כתיבת הגט. התקין רבן גמליאל הזקן שיהא כותב, איש פלוני וכל שם שיש לו. אשה פלונית וכל שם שיש לה, מפני תיקון העולם:

גמ': תנן בראשונה היה עושה בית דין במקום אחד, ומבטלו. לית הדא פליגא על ריש לקיש? דריש לקיש אמר, אין אדם מבטל שליחותו בדברים. פתר לה בבית דין, שכחו מרובה ור"ל לא אמר אלא שלא בבית דין. תנן, מפני תיקון העולם. מאי תיקון עולם? אמרין בשם ריש לקיש, שלא תבוא לידי ממזירות. ואמרין בשם ריש לקיש, שלא תהא יושבת עגונה. מאן דאמר שלא תהא יושבת עגונה, שתהא סבורה שביטל, והוא לא ביטל. ונמצאת יושבת עגונה. ומאן דאמר שלא תבוא לידי ממזרות, שתהא סבורה שלא ביטל, והוא ביטל. והיא הולכת ונישאת בלא גט, ונמצאו בניה באין לידי ממזירות. אי נמי סבורה שביטל והוא לא ביטל, ובא אחר וקידשה, תופסין בה קידושין. והיא סבורה שלא תופסין בה קידושין, והיא ממתנת עד שימות בעלה הראשון, והיא הולכת ונישאת לשלישי. ונמצא בניה באין לידי ממזירות, שהרי היא נשואה לשני. אמר רבי מנא. סלקית לשיירא, ושמעית לר' יעקב בר אחא ורבי אימי דאמרי בשם ריש לקיש, שלא תבוא לידי ממזרות. אמר רב הונא. אפילו מאן דאמר שלא תהא יושבת עגונה, אית ליה נמי, שלא תבוא לידי [דף כ עמוד ב] ממזירות. עבר וביטלו אחר התקנה מהו? נישמענה מן הדא דתנן, אם ביטלו, הרי זה מבטל דברי רבי. רבן שמעון ב"ג אומר, אינו יכול לבטלו ולא להוסיף על תנאו. יאות אמר רבן שמעון בן גמליאל שאם לא כן מה כח בית דין יפה. מאי טעמא דרבי? דבר תורה הוא שיבטל, והן אמרו שלא ביטל. ודבריהן עוקרין דברי תורה? וכי זיתים על שמן, וענבים על היין. לא תורה הוא שיתרום? והן אמרו שלא יתרום דתנן, אין תורמין זיתים על השמן ולא ענבים על היין. ולא עוד, אלא שתקנו חכמים שאם עבר ותרם, אין תרומתו תרומה מפני גזל השבט, שמפסיד את הכהן שצריך להוציא הוצאות כדי לסחוט. תנן, התקין רבן גמליאל הזקן שיהא כותב, איש פלוני וכל שם שיש לו. אשה פלונית וכל שם שיש לה, מפני תיקון העולם: רבי אושעיה בר אבא אמר לרבי יודן נשייא. באגדה דסבך רבן גמליאל, מאן דייק לן וידע לפרש לנו אותם על בוריים? דהגע עצמך דהוה שמיה ראובן, ואפיק שמיה בגט שמעון. אז מה תעזור התקנה אם יכתוב שם לא נכון וכל שם שיש לו כגון שמעון וכל שם שיש לו הרי מדובר בראובן? אלא צריך לכתוב אני פלוני וכל שם שיש לי. דכיוון שכותב אני, גם אם יכתוב שם לא נכון הגט כשר. יותר מיכן אמרו. היו לו שתי נשים, אחת ביהודה ואחת בגליל. ולו שני שמות, אחד ביהודה ואחד בגליל. וכתב זה שביהודה, לגרש זו שבגליל. ושבגליל, לגרש זו שביהודה, אינה מגורשת. מתניתא, שהיה מיהודה וכתב לגרש בגליל בשמו שביהודה. מגליל, וכתב לגרש ביהודה בשמו שבגליל. אבל אם היו מיהודה וכתב לגרש ביהודה. או מגליל וכתב לגרש בגליל, אף שכתב רק שם אחד שנקרא כך באותו מקום שמגרש בו, הרי זו מגורשת אף שלא כתב את

שמו השני. אמר רבי אילי, בתחילה צריך לומר, אני פלוני שמיהודה, עם כל שם שיש לי בגליל. אם היה שריו במקום אחר, מגרש באי זה שם שירצה, שהרי לא הוחזק באף אחד מהם. אמר ר' יוסי. הדא דאת אמר, לשעבר בדיעבד [דף כא עמוד א] אבל לכתחילה, צריך למיעבד כהדא דרבי אילי. אמר רבי אבין. אם יצא לו שם נוסף במקום האחר, צריך להזכיר שלשתן. תמן תנינן. כותבין גט לאיש, אף על פי שאין אשתו עמו. ושובר לאשה, אף על פי שאין בעלה עמה, ובלבד שיהא מכירם. והבעל נותן את השכר. אמר רבי אבא. **הסופר והעדים צריכין שיכירו האיש והאשה בשמותיהן, בין בגט בין בשובר. שאם אינן מכירין, חיישינן שמא יכתוב גט על שם אשת איש אחד ששמו כשמו, ויכתוב בו שם אשת האיש ההיא. וימסרנו להאשה ההיא ותוציא הגט ותנשא ותגבה בו כתובתה, וכן בשובר. אמר רבי אילא. צריך שיהא מכיר לאיש בגט ולאשה בשובר. אבל לא חייב להכיר האשה בגט, או האיש בשובר.** רבי אבון בר חייה בעי קומי רבי. **אפילו מכירים שזה שם האיש וזו שם האשה, הגע עצמך שהביא אשה אחרת ששם בעלה כשמו ושמה כשם אשתו וגירש בה?** אמר ליה, לכשיבואו ויעידו העדים שהאשה שהגט בידה, היא האשה שחתמו על גיטה. רק אז יקימו בית דין את הגט ותוכל להנשא. ולא כן אמר ריש לקיש, עשו עדים החתומים על השטר, כמי שנחקרה עדותן בבית דין? וכיוון שחתימתם מופיעה על הגט שביד האשה, שוב לא יכולים לומר לא חתמנו על הגט שלה, דכיוון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד. תמן בשאמרו לא חתמנו כל עיקר, והרי גט חתום בחתימתם לכן אינם נאמנים. ברם הכא, באומר לזו חתמנו. ולזו לא חתמנו, נאמנים. מתניתא פליגא על ר' אבא שאמר צריך שיהא מכיר את שניהן דתנן, בראשונה היה משנה שמו ושמה, שם עירו ושם עירה. אם כשהסופר מכיר את שניהם, בזה יש חשש שיטנו את שמותם? כן שהרי אית בר נש דחכמין לחבריהון באפין, ולא ידעין שמותהון. מתניתא פליגא על רבי אילא שאמר, שאין צורך שהסופר יכיר גם את האיש וגם את האישה. דתנן, התקין רבן שמעון בן גמליאל שיהו כותבין איש פלוני וכל שם שיש לו. אשה פלונית וכל שם שיש לה מפני תיקון העולם. משמע שהסופר צריך להכיר גם האיש וגם האישה. מתניתא במגרש בעל כורחו. ושם חייבין להכיר גם את שם האשה. דכיוון שהבעל לא מעוניין לגרש, חיישינן שיטנו את שמה, כדי להכשיל את הגירושין. מה דאמר רבי אילא, במגרש ברצונו. ואית דבעי מימר, במגרש במקומות אחרים, לכן יש צורך שידע את שמה כי יש לחשוש שמא ישנה את שמה. מה דאמר רבי אילא, במגרש באותו מקום. תניא והבעל נותן את השכר. כהדא דושו אחוי דדודו הוה משבק איתתיה. אתא עובדא קומי רבנן ואמרין, היא תתן אגרא. והתנינן הבעל נותן את השכר? אמר רבי אילא בשם שמואל, מה שנאמר שהבעל נותן שכר זה במוחלת לו כתובתה. אבל כשיש לה כתובה והיא צריכה את הגט לגבות כתובתה היא צריכה לשלם שכר הסופר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ד הלכה ג

[דף כא עמוד ב] מתני': אין אלמנה נפרעת מניכסי יתומין, אלא בשבועה. נמנעו מלהשביע. התקין רבן שמעון בן גמליאל, שתהא נודרת ליתומין כל מה שירצו וגובה את כתובתה. והעדים חותמין על הגט מפני תיקון העולם. והלל התקין פרוזבול מפני תיקון העולם:

גמ': תנן, התקין רבן שמעון בן גמליאל, שתהא נודרת. מ"ט? כיוון שבראשונה היו נשבעות לשקר, וקוברות את בנייהם שנאמר [ירמ' ב ל] לשוא הכיתי את בניכם. ועוד שאימת נדרים עליהן יותר מן השבועות. עברה ונשבעה מהו? אמר רב הונא, אם נשבעה נשבעה. רב אמר לכלתיה. אילולא דאנא וותרן, אפילו קלוסיתיה צעף דעל רישך דידי הוא. דרב לא מגבי כתובה לארמלתא משום דנמנעו מלהשביעה. ובשני דרב קלים היו נדרים בעניהם לעבור עליהם ולא סמיך אנדרה לאגבויה. שמואל אמר, זכתה בכלים שעליהם, דסבר שאין שמין כלים שעליה בכתובתה. ולכן אף אם לא גובה כתובתה, זכתה בכלים שעליה. מתניתא מסייעא ליה לשמואל דתנן, אחד המקדיש נכסיו ואחד המעריך את עצמו. אין לו לא בכסות אשתו ולא בכסות בניו. אמר רב הונא. מפני מה התקינו זמן בגט? מפני מעשה שאירע. מעשה באחד שהיה נשוי את בת אחותו, וזינתה עד שהיא אשת איש. הלך והקדים זמנו בגט, אמר. מוטב שתידון כפנויה ואל תדון כאשת איש. תנן, הלל התקין פרוזבול מפני תיקון העולם. אמר רב הונא. קשיתא קומי רבי

יעקב בר אחא. הניחה למאן דאמר מעשרות בזמן הזה מן דבריהן. ברם כמאן דאמר מעשרות בזמן הזה מן התורה. והילל מתקין על דבר תורה? אמר רבי יוסי. בשעה שגלו לבבל, כלום נפטרו אלא ממצות התלויות בארץ. והשמט כספים נוהג, בין בארץ בין בחוצה לארץ. אם כן אפילו למאן דאמר מעשרות בזמן הזה מדרבנן, קשה. שהרי שמיטת כספים מהתורה. חזר רבי יוסי ואמר כתיב [דברים טו ב] זה דבר השמיטה שמוט. בשעה שהשמיטה נוהגת בארץ מדבר תורה. השמט כספים נוהג בין בארץ בין בחוצה לארץ דבר תורה. בשעה שהשמיטה נוהגת בארץ מדבריהם. השמט כספים נוהג בין בארץ בין בחוצה לארץ מדבריהן. תמן אמרין. אפילו למאן דאמר מעשרות מדברי תורה, מודה בשמיטה שהיא מדבריהן. מדכתיב וזה דבר השמיטה שמוט. ואמר רבי, בשני שמיטין הכתוב מדבר, שמיטה ויובל. בשעה [דף כב עמוד א] שהיובל נוהג, השמיטה נוהגת מדברי תורה. פסקו היובלות, נוהגת שמיטה מדבריהן. אימתי פסקו היובלות? כתיב [ויקרא כה י] לכל יושביה. בזמן שיושבין עליה, ולא בזמן שגלו מתוכה. היו עליה והיו מעורבבין. שבט יהודה בבנימין, ושבט בנימין ביהודה. יכול יהא היובל נוהג? תלמוד לומר לכל יושביה. עד שכל יושביה עליה במקומן. נמצאת אומר, כיון שגלו שבט ראובן וגד וחצי שבט מנשה בטלו היובלות, ואפילו בבית ראשון לא היה היובל נוהג משגלו עשרת השבטים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ד הלכה ד

מתני': עבד שנשבה ופדאוהו לשם עבד, ישתעבד. לשם בן חורין, לא ישתעבד. רבן שמעון בן גמליאל אומר, בין כך ובין כך ישתעבד. עבד שעשאו רבו אפותיקי לאחרים ושיחררו. שורת הדין, אין העבד חייב כלום. אלא מפני תיקון העולם, כופין את רבו ועושה אותו בן חורין, וכותב שטר על דמיו. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אינו כותב אלא משחרר כותב:

גמ': תנן, עבד שנשבה ופדאוהו לשם עבד, ישתעבד. לשם בן חורין, לא ישתעבד. אמר רבי אבהו בשם חזקיה. בדין היה שאפילו פדאוהו לשם עבד, לא ישתעבד דמתניתין לאחר יאוש. ולמה אמרו ישתעבד? שלא יהא העבד מברייח עצמו בן השבויין, מתוך ידיעה שיפדו אותו והוא יצא לחפשי. אמר רבי זעירא, מתניתא אמרה כן דתני. לשם עבד ישתעבד ורבו נותן דמיו למי שפדה אותו. לשם בן חורין לא ישתעבד ואין רבו נותן דמיו: לא אמר אלא רבו נותן דמיו. הא אחר, לא יכול ליתן דמיו לזה ולהחזיקו לעבדו. וש"מ דלפני יאוש מיירי, וישתעבד לשני עד שיחזיר לו ראשון את דמיו: אמר רבי אילא בשם רבי יסא. בדין היה שאפילו אם פדאוהו לשם בן חורין, ישתעבד. דמתניתין לפני יאוש. ולמה אמרו לא ישתעבד? שלא להוציא לעז על בני חורין, שכיוון שפדאוהו לשם בן חורין, כבר יצא לו שם בן חורין. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן שמדובר לפני יאוש והוא עדיין עבד דתנן, רבן שמעון בן גמליאל אומר, בין כך ובין כך ישתעבד. שכשם שישראל מצווין לפדות בן חורין, כך הן מצווין לפדות את העבדים. [דף כב עמוד ב] אהן תנייא קדמייא סבר מימר. מצווין הן לפדות בני חורין, ואין מצווין לפדות את העבדים. לכן תקנו שהעבד ישתחרר כדי שיפדו אותו. ורשב"ג סבר שאף מצווה לפדות עבדים, ואם כך עדיף שלא יהיה בן חורין. שלא יפיל עצמו בשבי כדי שיפדו אותו ויהיה בן חורין. רואים שמדובר קדם יאוש שהוא עדיין עבד אמר רבי יעקב בר אידי בשם ר"ל, הלכה כרבן שמעון בן גמליאל. אמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי, אמר ייסי בן שאול בשם רבי. המתיאש מעבדו שברח ואחר כך מצאו. אינו רשאי לשעבדו, וצריך לכתוב לו גט שיחרור. שיאוש מוציא רק את הבעלות הממונית וצריך גט לפטור קניין האיסור שבו שמע רבי יוחנן ואמר, יפה לימדני רבי יהושע בן לוי. כלום למדו גט שחרור, לא מאשה? מה אשה אינה יוצאה משום יאוש אלא צריכה ממנו גט. אף עבד אינו יוצא משום יאוש. וצריך גט שיחרור. אמר שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן. עבד שברח מן השבויין אצל רבו. אין רבו רשאי לשעבדו, וצריך לכתוב לו גט שיחרור. ר' אבהו אמר בשם רבי יוחנן. המפקיר את עבדו, אינו רשאי לשעבדו. ואינו צריך לכתוב לו גט שיחרור. אמר ליה ר' זעירא. כל עמא אמרין בשם רבי יוחנן דהוא צריך לכתוב לו גט שיחרור, ואת אומר אינו צריך? שמא הסקתה שאינו צריך גט שיחרור לפי שאינו מעכבו מלוכל בפסח אם אינו מהול? אין זו ראייה. שהתורה חידשה שהמפקיר עבדו אף שעדיין אגוד בו וצריך גט שיחרור, אינו

אוסרו מלאכול את הפסח. כהדא דתני [שמות יב מד] וכל עבד איש מקנת כסף ומלתה אותו. בשעה שהוא עובד את רבו הוא מעכבו לוכל בפסח אם אינו מהול ובשעה שאינו עובד את רבו אינו מעכבו מלוכל בפסח. סימא שתי עיניו כאחת. הפיל שני שיניו כאחת, יוצא בהן לחירות. **זו אחר זו.** יוצא לחירות בראשונה, ונותן לו דמים בשנייה. **אמר ר' אילא** בשם ריש לקיש. **מתניתא** כמאן דאמר אינו צריך לכתוב לו גט שיחרור. ברם כמאן דאמר צריך לכתוב לו גט שיחרור, **הרי הוא עבדו**, ואת אומר משלם לו? הרי מה שקנה עבד קנה רבו. אין לי **שצריך גט שיחרור** אלא היוצא בשן ועין. מניין היוצא בכיפה שרקם לו שטר שיחרור עליה ובהרנירק טיאונוס [דף כג עמוד א] ובחרות של מלכים שרקם על מיני בגדים שטר שיחרור. ת"ל לחפשי ישלחנו מכל מקום. בניו מה הן? היוצא בשן ועין, בניו עבדים. והיוצא משום ייאוש, בניו בני חורין. אמר רבי יוסי בי רבי בון. לא מסתברא חילופין? היוצא בשן ועין, הואיל ושיחררתו התורה, בניו בני חורין. והיוצא משום ייאוש. הואיל ולא שיחררתו התורה, בניו עבדים. גר שמת, וביזבזו ישראל את נכסיו. והיו שם עבדים. בין גדולים בין קטנים, יצאו לחירות. אבא שאול אומר. גדולים יצאו לחירות. קטנים לא יצאו לחירות. למה שהן יצאו במיתת רבן. מעתה אפילו **קטנים**? אמר ר' אבא גדולים על ידי שיש בהן דעת לזכות את עצמן יצאו לחירות. קטנים על ידי שאין בהן דעת לזכות לעצמן לא יצאו לחירות. אמר רבי יהושע בן לוי. הלכה כאבא שאול. מחלפא שיטתיה דרבי **יהושע בן לוי**? תמן אמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי, ורבי יוסי בן שאול בשם רבי המתייש מעבדו אינו רשאי לשעבד בו, **וצריך לכתוב לו גט שיחרור.** שמע ר' יוחנן ואמר יפה לימדני ריב"ל **שצריך לכתוב לו גט שיחרור.** דגט שיחרור, מגט אשה ילפין שאינה יוצאה בהפקר וצריכה גט. והכא אמר הכין שהלכה כאבא שאול שהגדולים זכו בעצמם? אמרין מה דאמר ריב"ל **שצריך לכתוב לו גט שיחרור זה לכתחילה, אבל לשעבר** דלא יהב לא יהב, אפילו בלי גט העבד משוחרר, **דלמא** הלכה לשעבדו? אמתיה דרבה בר זוטרא ערקת. אתי'אש מינה. אתא שאל לרבי חנינה ולר' יהושע בן לוי **אמרו ליה**, אינו רשאי לשעבדה. [דף כג עמוד ב] מהו לכתוב לה גט שיחרור? **אמרו ליה** אם כתבת יאות את עבד שכך תהפך לבת ישראל. **אמר חנינה** בשם רבי ישמעאל בי רבי יוסה, עבד שנשא בת חורין לפני רבו, **ורבו לא מיחה בו** יצא לחירות. אמר רבי יוחנן. אמש הייתי יושב ושונה, הכותב כתב קידושין לעבדו שרבו השיאו בת חורין, או כתב נישואין לאמתו. רבי אומר זכה. וחכמים אומרים לא זכה. **אז אך יתכן שאם העבד נשא בעצמו רק שהאדון ראה ושתק, העבד יוצא לחפשי?** אהן תנייא קדמייא דהוא ר' ישמעאל בר' יוסי. סבר כרבי דקאמר, זכה, ולא רק בהשיאו רבו, אלא אפילו נשא לפני רבו זכה. **תנן, עבד שעשאו רבו אפותיקי לאחרים ושיחררו. מי המשחרר?** רב אמר, בין רבו הראשון ובין רבו השני. אמר רבי יוחנן, אין לך משחרר אלא רבו הראשון בלבד דסבר מלוה מכאן ולהבא הוא גובה ואין לשני שום בעלות על העבד. התיב ר' חגי קומי ר' יוסי מתניתא פליגא על רב. **דתנן**, ישראל שהלוה את גוי על חמצו של הגוי, אחר הפסח מותר בהנאה. אין תימר **למפרע הוא גובה**, ברשות ישראל הוא ויהא אסור? מה עביד לה רב? אמר רבי יודן. **באמת גם לרב מכאן ולהבא הוא גובה. ומה שאמר רב שגם אם רבו השני שחררו יוצא לחרות**, קל הוא שהקלו בשחרור. הואיל ויצא לו שם משוחרר. כהדא דתני, העושה עבדו אפותיקי. מכרו אינו מכור. שיחררו משוחרר. חייליה דרבי יוחנן מן הדא **דתנן**, רבן שמעון ב"ג אומר, אינו כותב אלא משחרר. לא אמר המשחרר כותב, שמשמעו אזה משחרר שיהיה. אלא אמר אינו כותב אלא משחרר. היינו אותו אחד שיש בכוחו לשחרר שזה הראשון. אילו המשעבד שדה לחבירו והלך ומכרה, שמא אין בעל חוב בא וטורף? **א"כ מה איכפת לשני שהראשון שחרר את העבד, הרי העבד נעשה אפותיקי שלו, ילך השני ויגבה מן העבד.** אמר רבי אבהו. כאן פתח לנו רבי יוחנן פתח קטן המאיר לנו באור גדול. כיוון שיצא לו שם משוחרר, שוב אינו יכול לחזור ולשעבד אותו. שלא מצינו עבד משתחרר וחוזר ומשתעבד. מעתה לא יכתוב לו העבד שטר על דמיו? אמר רבי אילא. תקנו כן לטובת העבד מוטב שיאמר לו תן לי מאתים זוז שיש לי בידך, ולא שיאמר לו עבדי אתה. רבנין דקיסרין אמרין בשם רבי ביסא. אתיא דרבן שמעון בן גמליאל דאמר משחרר כותב, כרבי מאיר. כמה דרבי מאיר קונס בדברים דינא דגרמי כן רבן שמעון בן גמליאל קונס בדברים. וכיוון שהזיק שיעבודו של חבירו חייב וקונסים אותו לשלם את דמי העבד. דתני [דף כד עמוד א] שטר שיש בו ריבית. קונסין אותו ואינו גובה, לא את הקרן ולא את הריבית, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, גובה את הקרן ולא את הריבית

פרק ד הלכה ה

מתני': מי שחציו עבד וחציו בן חורין. עובד את רבו יום אחד, ואת עצמו יום אחד, דברי בית הלל. בית שמאי אומרים. תיקנתם את רבו, ואת עצמו לא תיקנתם. לישא שפחה אינו יכול. בת חורין אינו יכול. יבטל? והלא לא נברא העולם אלא לפירייה ורבייה שנאמר [ישעי' מה יח] לא תוהו בראה, לשבת יצרה. אלא מפני תיקון העולם, כופין את רבו. ועושה אותו בן חורין, וכותב שטר על חצי דמיו. חזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי:

גמ': היאך איפשר חציו עבד וחציו בן חורין? תיפטר או כרבי, דרבי אומר. אדם משחרר חצי עבדו. או דברי הכל. בעבד של שני שותפין, ועמד אחד מהן ושיחרר חלקו. **תנן, עובד את רבו יום אחד, ואת עצמו יום אחד. כיצד? מצא מציאה. ביום של רבו, של רבו. ביום של עצמו, של עצמו. ולית מחר בעי יהבה ליה למריה? שהרי למחר הוא עבד ומה שקנה עבד קנה רבו. נפקא מינה אם במציאה הזו קידש אשה. ביום של מריה, אין חוששין לקידושיו. ביום של עצמו, חוששין לקידושיו. ולא כן אמר ר' חיייה בשם ר' יוחנן. מי שחציו עבד וחציו בן חורין קידש אשה אין חוששין לקידושיו? **שאיין קידושין לחצאין.** דכוותה גירש אם היה שליח לגרושין, אין חוששין לגירושיו. תמן תנינן, אין נושאים נשים במועד. **מ"ט? אמר שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן.** משום ביטול פרייה ורבייה. בעון קומי רבי יוסי. עבד. מהו שישא אשה במועד? אמר ליה, נישמענה מן הדא דתנן, ליבטיל? והלא לא נברא העולם אלא לפירייה ורבייה. **משמע שאף הוא חייב בפו"ר.** ואמר ר' שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן. כל שהוא מצווה על פרייה ורבייה אסור לו לישא אשה במועד**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ד הלכה ו

מתני': המוכר את עבדו לעכו"ם או לחוצה לארץ, יצא בן חורין. אין פודין את השבויין יותר על דמיהן מפני תיקון העולם. אין מבריחין את השבויין, מפני תיקון העולם. רב שמעון בן גמליאל אומר מפני תקנת שבויים. אין לוקחין ספרים תפילין ומזוזות מן הגוים יותר על דמיהן, מפני תיקון העולם:

גמ': **תנן, המוכר את עבדו לעכו"ם או לחוצה לארץ, יצא בן חורין. משמע לעכו"ם** אפילו בארץ ישראל **יוצא לחרות. ובח"ל אפילו לישראל.** מי משחררו? רבו ראשון נותן דמיו, והשני משחררו. נימר אם ידע רבו השני שהעבד נמכר מארץ ישראל, שניהן נותנין את דמיו [דף כד עמוד ב] ואם לאו, הראשון נותן את דמיו, והשני משחררו. **אם כתב בשטר המכירה, אני פלוני בן פלוני מוכר את עבדי פלוני לאנטיוכי, יצא לחרות. לאנטוכי שהוא בלוד, לא יצא לחרות,** עד שירצה להוציא אותו לח"ל. תני יוצא עבד אם הוא מסכים עם רבו לחוצה לארץ. לפיכך אם מכרו שם מכור שכיוון שהסכים לצאת לח"ל איבד את זכותו. בא מחוצה לארץ על מנת לחזור. כופין אותו לחזור **עימו.** על מנת שלא לחזור **והחליט לחזור, אין כופין אותו לחזור עימו.** ברח מחוצה לארץ, רשאי להחזירו. ברח מהארץ לחוצה לארץ. **אמר רבי יאשיה בשם ר' חיייה רבא, מותר למכרו בחו"ל. אמר ר' הושעיה רבה, מותר למכרו בחו"ל.** רבי מרינוס בריה דר' הושעיה רבה אמר, אסור. א"ר זעירא, לא פליגין. מ"ד מותר, בלמוד לברוח לשם. ומאן דאמר אסור, בשאינו למוד לברוח לשם. אמר ר' יוסי, לא פליגין. מאן דאמר אסור, ביכול להביאו משם. ומ"ד מותר, בשאינו יכול להביאו משם. **נתני** יכול להתנות עם העבד. ואם התנה עמו **בשעת הקניה מהגוי להורידו לחו"ל מותר.** עד כדון בגדולים **שיכול להתנות עימם. אבל בקטנים, שלא יכול להתנות עימם.** ניתני עם רבהון. עד כדון בשהיה רבו ישראל **ויכול להתנות עם האדון. אבל כשהיה רבו גוי, האם יכול להתנות?** רבי טבלא זבין עבדיה ומתני עם רבהון. ר' יצחק דהבן הוון ליה עבדיה. ערקין לבנותהון לכפרים שלהם בחו"ל אתא שאל לר' אימי ואורי ליה **אונא** לכתוב שטר מכירה אסור. אנטריס רק לקחת כסף תמורת העבד שרי. אפרכורים כתיבת שטר בעלות בארצות שלהם צריכה. אמתיה דרבי אבא בר אדא ערקת לקליסיא. אתא שאל לרבי מנא, והורי ליה כרבי אימי, אוני אסור. אנטריס שרי. אפרכורים צריכה.

תנן, אין פודין את השבויין יותר מדמיהן מפני תיקון העולם. ואין מבריחין את השבויין מפני תיקון העולם. רשב"ג אומר, מפני תקנת השבויין, דלא יהוון קטרינון יקשרו **את הנשארים כדי שלא יברחו**. תני, גוי מוכר ספרים תפילין ומזוזות, אסור ליקח ממנו. והא תני, מעשה בגוי אחד בצידן שהיה מוכר תפילין ומזוזות. ובא מעשה לפני חכמים ואמרו, מותר ליקח ממנו? ר' שמואל בר נתן בשם ר' חמא בר חנינה בגוי שחזר לסורו **מפחד שיהרג הוה** אבל בסתר שמר מצוות ויודע לכתוב לשמה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ד הלכה ז

מתני': המוציא את אשתו משום שם רע, לא יחזיר. משום נדר, לא יחזיר. רבי יהודה אומר. כל נדר שידעו בו הרבים, לא יחזיר. ושלא ידעו בו הרבים, יחזיר. ר' מאיר אומר. כל נדר שהוא צריך חקירת חכם [דף כה עמוד א] לא יחזיר. ושאינו צריך חקירת חכם והבעל יכול להתיר, יחזיר. אמר ר' אלעזר. לא אסרו זה, אלא מפני זה. אמר ר' יוסי בי ר' יהודה. מעשה בצידן, באחד שאמר לאשתו קונם שאיני מגרשך. וגרשה, והתירו לו חכמים שיחזירנה מפני תיקון העולם:

גמ': ותני, מפני מה אמרו חכמים המוציא משום שם רע לא יחזיר? **הרי שהוציא את אשתו משום שם רע**. והלכה ונישאת לאחר וילדה ממנו בנים, לאחר זמן נמצאו הדברים בדאים. אמר, אילו הייתי יודע שהדברים בדאים, **אפילו** היה אדם נותן לי באשתי מאה מנה, לא הייתי מגרשה. ונמצא גט בטל ובניה ממזירין. ומתוך שהוא יודע שאם הוא מגרשה שהיא אסורה לחזור לו, אף הוא נותן לה גט שלם משעה ראשונה. תני מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום נדר לא יחזיר? **הרי שהוציא את אשתו משום נדר**. והלכה ונישאת לאחר וילדה ממנו, ונמצא נדר בטל. אמר אילו הייתי יודע שהיה הנדר בטל, **אפילו** היה אדם נותן לי באשתי מאה מנה, לא הייתי מגרשה. ונמצא גט בטל והוולד ממזר. ומתוך שהוא יודע שאם הוא מגרשה, שהיא אסורה לחזור לו. אף הוא נותן לה גט שלם משעה ראשונה. **תנן, ר"מ אומר כל נדר שהוא צריך חקירת חכם לא יחזיר. ושאינו צריך חקירת חכם, יחזיר.** אמר ר' זעירה. תדע לך שעילה היה רוצה לגרשה. שהרי נדר שאינו צריך חקירת חכם היה, **ויכל להפר בעצמו ואם לא הפר כנראה שרצה לגרשה בגלל סיבה אחרת ולא יבא לומר אילו הייתי יודע וכ"ו**. **תנן, רבי יהודה אומר. כל נדר שידעו בו הרבים, לא יחזיר. ושלא ידעו בו הרבים, יחזיר.** אמר ר' זעירה. תדע לך שעילה היה רוצה לגרשה. שהרי נדר שלא ידעו בו רבים היה. **הרי יכל ללכת לחכם להתיר, ואם לא הלך, כנראה שרצה לגרשה בגלל סיבה אחרת, ולא יבא לומר אילו הייתי יודע וכ"ו.** **תנן, אמר רבי אלעזר לא אסרו זה אלא מפני זה.** בדין היה שאפילו נדר שהוא צריך חקירת חכם, יחזיר. שהזקן עוקר את הנדר מעיקרו. ולא אסרו אלא גזרה שמא יוציא ונישאת לאחר וילדה ממנו ותלך לחכם ויתיר לה, ואמר אילו הייתי יודע שהחכם מתיר, אפילו היה אדם נותן לי באשתי מאה מנה, לא הייתי מגרשה. ונמצא גט בטל והוולד ממזרים. **מפני מה אסרו נדר שאין צריך חקירת חכם** הרי הטעם הזה לא קיים? מפני נדר שצריך חקירת חכם.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ד הלכה ח

מתני': המוציא את אשתו משום איילוניות. רבי יהודה אומר, לא יחזיר. וחכמים אומרים, יחזיר. נישאת לאחר והיו לה בנים, והיא תובעת כתובתה. אמר ר' יהודה. אומר לה, שתקוטיך יפה מדבורייך:

גמ': תני, מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום איילוניות לא יחזיר? **הרי שהוציא את אשתו משום איילוניות**. והלכה ונישאת לאחר וילדה ממנו בנים ואמר. אילו הייתי יודע שאשתי יולדת, **אפילו** היה אדם נותן לי באשתי מאה מנה, לא הייתי מגרשה. ונמצא גט בטל והוולד ממזר. ומתוך שהוא יודע שאם הוא מגרשה היא אסורה לחזור לו. אף הוא נותן לה גט שלם משעה ראשונה. **תנן וחכמים אומרים, יחזיר.** אמר ר' זעירה. תדע לך שעילה היה רוצה לגרשה. שהרי כמה נשים נשואין איילוניות,

ועל ידי שיש להן נחת רוח מהן מקיימין אותן, ויכול לישא אחרת בשביל בנים. ואם החליט לגרשה. כנראה סיבה אחרת היתה לו, ולא יבא לומר אילו הייתי יודע וכ"ו. [דף כה עמוד ב] תנן, רבי יהודה אומר. אומר לה, שתיקותיך יפה מדבוריך. והרי לרבי יהודה המגרש אילונית לא יחזיר. שמתנים עימו שהוא מבין שאף אם יתברר שהיא בת בנים הוא מגרש. ואת אמר כן? שאומר לה אם לא תשתקי אני אגיד שאילו הייתי יודע שאת בת בנים לא הייתי מגרשך. אמר רבי יוחנן. לית כאן ר' יהודה אלא רבי מאיר. ותני כן משום ר' מאיר. אומר לה שתיקותיך יפה מדיבוריך

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ד הלכה ט

מתני': המוכר את עצמו ואת בניו לעכו"ם. אין פודין אותו, אבל פודין את הבנים לאחר מיתת אביהן. המוכר שדהו לעכו"ם, וחזר ולקחה ממנו. ישראל הלוקח מביא ביכורים, מפני תיקון העולם:

גמ': מתניתא בשמכר עצמו ושנה. אבל אם מכר עצמו פעם אחת, פודין אותו. ואם מכר עצמו ללודים אוקלי אדם, אפילו פעם אחת אין פודין אותו. מעשה באחד שמכר את עצמו ללודים. אתא עובדא קומי ר' אבהו אמר, מה נעשה? מפני חיו עשה ומצווה לפדותו. תנן, ישראל הלוקח מביא ביכורים. מתניתא דרבי מאיר, דרבי מאיר אמר.. אין קניין לעכו"ם בא"י לפוטרו מן המעשרות. רבי יודן ורבי שמעון אומרין, יש קניין לעכו"ם בארץ ישראל לפוטרו מן המעשרות. אמר רבי אימי בשם ריש לקיש. טעמא דרבי מאיר דכתיב [ויקרא כה מו] והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה. הקיש עבדים לאחוזה. מה עבדים, אתם קונין מהן ואין הם קונין מכם. אף אחוזה, אתם קונים מהם והם אינם קונים מכם. א"ר אלעזר בי רבי יוסי קומי ר' יוסי. והא מסייעא לרבי מאיר דכתיב [שם כג] והארץ לא תמכר לצמיתות. לחליטות. אמר ליה, כל גרמא אמרה דהיא מסייעא לרבי שמעון. דכתיב, לא תימכר. הא אם נמכרה, חלוטה היא. רבי הונא דציפורי אמר. הנהיג רבי חנינה בציפורין כהדא דר' שמעון שיש קנין לגוי להפקיע מעשרות. אמר ר' זעורה, קומי ר' אבהו בשם ר' אלעזר. אף על גב דרבי מאיר אמר, אין קניין לעכו"ם בארץ ישראל להפקיעו מן המעשרות. מודה שיש לו בה קניין נכסים. מהו קניין נכסים? אמר רבי אבא, אכילת פירות. שאם ישראל מכר הקרקע לעכו"ם, לעניין אכילת פירות, יש לו בהם קניין. ואם נגמרו ברשות העכו"ם, פטורין מהמעשרות. אבל אם ישראל לקח ממנו פירות, ונגמרו ביד ישראל, חייבים במעשרות. דתנינן, הלוקח מביא ביכורים מפני תיקון העולם. ואם אין קנין כלל, יביא ביכורים דבר תורה. קנה שדה ביובל. רבי אילא אמר, קנה קרקע. אבא בר ממל אמר, לא קנה קרקע אלא פירות. מתיב ר' אבא בר ממל לרבי אילא. על דעתך דאת אמר קנה קרקע. יחפור בה בורות שיחין ומערות. אמר ליה, התורה אמרה [שם כח] ושב לאחוזתו, בעיינו צריך להחזירה כמו שהייתה. אייתי ר' יעקב בר אחא שמועתא הך פלוגתא דר' אילא ור' אבא בר ממל קדמיהון [דף כו עמוד א] ולא ידע דעוד אינון פליגיין בפלוגתא דרבי יוחנן ור"ל. רבי יוחנן אמר מביא וקורא. דקנין פירות כקניין הגוף רבי שמעון בן לקיש אמר אינו מביא וקורא. אמר רבי אלעזר בי ר' יוסי קומי ר' יוסי. כל עמא מודיי שהוא מביא. מה פליגיין? בקרייה. רבי יוחנן אמר מביא וקורא. רבי שמעון בן לקיש אמר מביא ואינו קורא

הדרן עלך פרק השולח גט לאשתו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ה הלכה א

מתני': הניזקין שמין להן בעידית. ובעל חוב בבינונית. וכתובת אשה בזיבורית. רבן שמעון בן גמליאל אומר. אף כתובת אשה בבינונית

גמ': **תני, הניזקין שמין להן בעידית.** קל וחומר להקדש. אמר רבי אבא בר פפי קומי ר' יוסי. מה אנן קיימין? אם להכשר נזקי ממונות, כגון שהזיק שורו לשור של הקדש. הא תנינן [שמות כא לה] שור רעהו ולא שור הקדש. שור שנגח שור הקדש פטור. אם לניזקי גופו שהוא עצמו הזיק ממון של הקדש, הא תני רבי חייה, נזקין להדיט ואין נזקין לגבוה. אלא כן קיימין. באומר הרי עלי מאה מנה להקדש. שלא תאמר יעשה בעל חוב ויגבה בבינונית. לפום כן צריך מימר, הניזקין שמין להן בעידית קל וחומר להקדש. תני רבי חייה. נזק וחצי נזק, נגבין מן המשועבדין. ניחא נזק. חצי נזק לא מגופו הוא משלם? ואינו גובה ממשועבדים. אמר רבי יוסי. תיפטר בשור תם שהזיק. והלך הבעל ומכרו. שכבר נשתעבד גופו לבעל הנזק, וגובה קרקע ממשועבדים. רבנן דקיסרין אמרין. תיפטר שזקפן עליו מלוה. מעתה, לא תגבה אלא בבינונית ככל בעל חוב? מאחר שעיקרו נזק, גובה בעידית. כתיב, בניזקין מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם. שדהו, למעט משועבדים. שאפילו הן עידית ויש לו בני חורין זיבורית, אינו משלם אלא בני חורין זיבורית. כרמו, פרט להקדש. מה אנן קיימין? אם בשהזיק, ואחר כך הקדיש את שדהו, אין ההקדש חל. דהא תנן, הקדיש תשעים מנה והיה חובו מאה מנה, מוסיף דינר ופודה מההקדש, שלא יאמרו הקדש יוצא לחולין בכדי. אם בשהקדיש ואחר כך הזיק לשור ההקדש. פטור. דתנן, שור רעהו ולא שור הקדש. אמר ר' יודן תיפטר בשור של הדיוט שרעה בתוך שדה הקדש. אמר ליה ר' מנא אנן בעינן מקרה שהיה צריך לשלם קרקע הקדש והתורה פטרה אותו ואת אמרת תוך שדה הדיוט. דכתיב מיטב שדהו של מזיק. והתורה חידשה שאם המזיק הוא ההקדש, אינו משלם. ואתה מביא דוגמא ששור הדיוט הזיק שדה של הקדש. אלא כן אנן קיימין באומר הרי עלי מאה מנה להקדש והלך הוא והזיק שחייב גם משום הקדש וגם משום מזיקין. שלא תאמר אילו נזקין ומלוה בעדים, הנזקין קודמין. אף הכא קודם הנזק להקדש, לפום כן צריך מימר כרמו פרט להקדש. שכיוון שהשדה משועבדת להקדש, אינו גובה ממנה לניזקין. מיטב שדהו [דף כו עמוד ב] פרט למטלטלין, מיטב כרמו. פרט לראוי כבמוחזק. שדהו פרט למטלטלין, מה שגובים ממיטב שדהו, בהן דלא בעי לשלם מטלטלין משעה ראשונה. ואתיה כהדא דתני, אין לי אלא קרקע. מניין שאם רצה ליתן כסף יתן? תלמוד לומר כסף ישיב לבעליו. וכיוון ששני הכתובים שקולים, מה בעית מימר קרקע עיקר. אי נימר כסף עיקר. ויחליטו לו משעה ראשונה מטלטלים. ולמה אנן חמיי רבנין מחלטין לו קרקעות ולא מטלטלין? כרמו פרט לראוי כבמוחזק. אמר רבי אלעזר בשם רבי ניסא. כגון שחפר אביו בור והזיק בחיי אביו, ולא היה לו ממה לשלם, ונפלו לו נכסים אחר מיתת אביו כגון שמת אביו אביו וירש מה שהיה אביו ראוי לירש הייתי אומר ישתעבדו נכסים לאותו נזק, לפום כן צריך מימר כרמו פרט לראוי כבמוחזק. אבל אם היה הבור מזיק אחר מיתת האב ודאי היו הנכסים הללו משתעבדים לניזק תנן, מיטב שדהו ומיטב כרמו של מזיק, דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבא אומר, מיטב שדהו ומיטב כרמו של ניזק. קשיא על דרבי עקיבא, הוא הניזוק ואת אמר כן שמיטב שדהו ישלם? אלא בית דין רואין, כמה יפה היתה שדה של הניזק, ושמין לו כמוה, ואותה ישלם המזיק. כהדא דתני, יכול אם אכלה מן העידית, שמין לו מן העידית. מן הזיבורית, שמין לו מן הזיבורית, הרי יכול להגרם הפסד לאחד הצדדים שלא כדון. היך עבידא? אם היתה אותה חלקה שהוזקה עידית, וישום אותה כאילו היא עידית בתוך שדה זיבורית, עידית שבזיבורית טבא סגין. ואם אומר את כן נמצאת משביח את הניזק ומפסיד למזיק. וכן אם היתה אותה חלקה שהוזקה זיבורית. ואתה שם אותה בתוך שדה עידית, נמצאתה מפסיד לניזק. אלא כיצד יעשה? אם הייתה חלקה שהזיק מן העידית, רואין את השדה כאילו מליאה עידית ושמין לו מן העידית. ואם הייתה מן הזיבורית. רואין את השדה כאילו מליאה זיבורית. נמצא משלם מן העידית על העידית ומן הזיבורית על הזיבורית. תנן, ר"ע אומר. לא בא הכתוב אלא לגבות לניזקין מן העידית. שיעור דמי נזקו כמות שהוא. שאם אין לו מעות ורוצה לפרוע לו קרקע בשומא, צריך ליתן לו מקרקע מעולה שלו. השתא דקאמרת לר"ע מיטב שדהו לאו לתשלומי עידית קאתי. מניין לרבי עקיבא הניזקין שמין להן בעידית? לר"ע ליתה מן התורה. איתה מן התקנה. דתניא, מפני מה אמרו הניזקין שמין להן בעידית? מפני הגזלנין. שיהא אדם אומר, מה לי לגזול מה לי להזיק. למחר רואין בית דין שדה יפה שלי ונוטלין אותה מלפני, וסומכים אותה למקרא מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם. עד כדון קרקעו. משכונו אם משלם מטלטלין מנין שגם נוטלין מן העידית? למד מקרקעו. מה קרקעו בעידית. אף משכונו בעידית. ומפני מה בעל החוב בבינונית? מפני הרמאין. שלא יהא אדם רואה את שדה חבירו יפה. ומלוה אותו מעות, ועוקף ונוטלה ממנו. מעתה לא ישומו לו אלא בזיבורית? אמר ר' יודה. וכיני באמת כך היה ראוי להיות. אלא שלא לנעול דלת בפני אדם. [דף כז עמוד א] שלמחר הוא מבקש ללוות ואינו מוצא. דרש ר' סימאי כתיב [דברים כד יא] בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה נושה בו יוציא אליך את העבוט החוצה.

והאיש, זה שליח בית דין. **ולמה אמרה תורה ששליח בית דין הוא שיכנס ויוציא?** שאם נכנס המלוה, הוא מוציא את היפה. ואם נכנס הלוח, הוא מוציא את הרע. הא כיצד? שליח בית דין נכנס ומוציא את הבינונית. ר' ישמעאל אומר. דבר תורה הוא שיכנס הלוח. דכתיב, והאיש אשר אתה נושה בו. **שזה הלוח, יוציא אליך את העבט החוצה. ודרכו של אדם להוציא הפחות שבכלים. וחכמים הם שתקנו שיתן מבנונית, שלא תנעול דלת בפני לויים.** עד כדון משכנו. קרקעו מנין שבבינונית? למד ממשכנו. מה משכנו בבנונית. אף קרקעו בבנונית. פשיטא **הדא מילתא.** מלוה שנעשית בו כפרנות. כגון אם הלוח כפר, ולא היו למלוה עדים. ועברה השמיטה ואח"כ מצא עדים, אינה נשמטת. כפרנות שהיא נעשית מלוה, **משמטת.** כגון שכפר והביא עדים וחיבוהו בן דין לשלם וזקפם עליו במלוה, כשהגיע שמיטה משמט. רבי ירמיה בעי. אף למידת הדין כן היא? מלוה שהיא נעשית כפרנות **נעשת כנזיקין וגובה מעידית,** כפרנות שהיא נעשית מלוה גובה בבנונית? **תנן, נזיקין בעידית, בעל חוב בבנונית וכתובת אשה בזיבורית. אין שם אלא עידית, כולם גובים בעידית. בינונית גובים בבנונית. זיבורית גובים בזיבורית.** עידית ובינונית. הנזיקין שמין להן בעידית. בעל חוב וכתובת אשה בבנונית. בינונית וזיבורית. הנזיקין ובעלי חוב שמין להן בבנונית. וכתובת אשה בזיבורית. היתה עידית שלו יפה משל כל אדם, עידית היא ששמין בשלו. בינונית שלו יפה משל כל אדם, בינונית היא. זבורית שלו יפה משל כל אדם, זיבורית היא. היתה עידית שלו **כבינונית של כל אדם.** ר' זירא ור' אילא בעי נישמענה מן הדא דתנן, בינונית וזיבורית הנזיקין ובעלי חוב שמין להן בבנונית. וכתובת אשה בזיבורית. **משמע דבשל עולם הן שמין. שאי בשלו הן שמין, כמו היכא שאין לו אלא עידית ובינונית, הנזיקין דוחין לבעלי חוב שיגבו מבנונית.** ודכוותה **אם יש לו בינונית וזיבורית ידחו הנזיקין לבעלי חוב בזיבורית דהא עכשיו בינונית שלו נחשב אצלו לעידית. אלא לאו ש"מ דבשל עולם הן שמין.** אמר רבי יוסי בר בון בשם רב חסדא תיפתר שהיתה לו עידית ומכרה וכבר נדחו לבעלי חוב לגבות בבנונית. וכתובת אשה בזיבורית. אמר רבי ירמיה. לא שנו אלא מנה מאתים. אבל כתובת אלף דינר, **הרי הם כהלואה וגובה בבנונית.** ורבי יוסי אומר. אפילו כתובת אלף דינר, אינה גובה אלא מן הזיבורת. ואתיין אילין פלוגותא, כאילין פלוגותא. **דתנן כל זמן שהיא בבית אביה, גובה כתובתה לעולם.** כל זמן שהיא בבית בעלה, גובה כתובתה עד [דף כז עמוד ב] עשרים וחמש שנה. **אמר רבי סימון אמר רבי יהושע בן לוי.** לא שנו אלא כתובת מנה מאתים. אבל היתה כתובתה אלף דינר, גובה כתובתה לעולם. כי אתא רבי אבהו **אמר בשם רבי יוחנן.** ואפילו כתובה של אלף דינר, אינה גובה אלא עד עשרים וחמש שנה. ואתיין דרבי יוסי כרבי יוחנן שאפילו אלף דינר דינו ככתובה שאם לא תבעה עשרים וחמש שנה מחלה. ור' ירמיה כר' יהושע בן לוי שמעל מאתים זוז דינה כבעל חוב. דתנינן תמן, הכותב נכסיו לבניו. וכתב לאשתו קרקע כל שהוא, איבדה כתובתה שהסכימה לקבל קרקע זו כנגד כל כתובתה. דרב אמר במזכה על ידיה לבנים דכיוון שהיא בעצמה הקנתה להם סימן שמחלה. ושמואל אמר, במחלק לפניה **והיא רואה ושותקת.** ר' יוסי בן חנינה אמר, מקולי כתובה שנו כאן, ואפילו רק שמעה שנתן לה קרקע ושתקה איבדה כתובתה. **אמר ר' אבא. לטעמא דר' יוסי בן חנינה.** לא סוף דבר כתובת מנה מאתים הפסידה כשמעה שנתן לה קרקע ושתקה. אלא אפילו כתובתה אלף דינר, מקולי כתובה שנו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ה הלכה ב

מתני': אין נפרעין מנכסים משועבדין במקום שיש בני חורין, ואפילו הן זיבורית. אין נפרעין מניכסי יתומין, אלא מן הזיבורית:

גמ': **אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי.** אין נפרעין מניכסי יתומים קטנים, אלא בשטר שהריבית אוכלת בו. ויש אומרים, אף לכתובת אשה. אמר רבי אימי. מפני מזונות, **שלא יפסידו היתומים.** שהרי כל עוד שלא גובה כתובתה מעלין לה מזונות **א"ר מתניה,** מאן חש למזונות? ר' שמעון. **דר"ש אומר,** במגבה הדבר תלוי. **אבל לחכמים כיוון שתבעה כתובתה, אף שלא גבתה הפסידה מזונות.** מאי כדון למה לחכמים בכל זאת פורעים לכתובת אישה? מפני חניה, כדי שיהיו הכל קופצין עליה לישאנה. ויש אומרים אף לגזילה ולנזיקין. אמר רבי יוסי, אף אנן נמי תנינן תרתיהון. לגזילה מן הדא דתנן, **אם מה שהניח להם אביהם היה דבר שיש לו אחריות קרקע חייבים לשלם את גזלת אביהם. לנזיקין מן הדא דתנן,** אין נפרעין מנכסי

יתומין אלא מן הזיבורית. כיני מתניתא, אין נפרעין מניכסי יתומין לנזיקין, אלא מן הזיבורית. שהרי לבעל חוב אין גובין כלל, ולכתובת אשה אפילו מהאבא גובים מזיבורית, אלא ודאי המשנה באה ללמד שאפילו נזיקין גובים מזיבורית. ומכאן שגובין מיתומים לנזיקין. **והא תני, עומד הבן תחת האב. הניזקין שמיין בעדית.** ובעלי החוב בבינונית. וכתובת אשה בזיבורית?. א"ר יוסי בי רבי בון, כאן ביתום גדול כאן ביתום קטון

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ה הלכה ג

מתני': אין מוציאין לאכילת פירות. ולשבח קרקעות. ולמזון האשה והבנות, מנכסים משועבדים, מפני תיקון העולם. המוצא מציאה לא ישבע, מפני תיקון העולם:

גמ': מ"ט? אמר רבי חנינא, מפני שאין להן קצבה, ואין הקונה יכול להזהר [דף כח עמוד א] לאכילת פירות כיצד? ראובן שגזל שדה עם פרות משמעון ומכרה ללוי. ובא שמעון הנגזל וטרפה מלוי. לוי גובה קרן ממשועבדין של ראובן, ושמעון הנגזל גובה אכילת פירות מבני חורין של לוי הקונה. **לשבח קרקעות כיצד?** עמד לוי והשביח. לוי הקונה גובה את הקרן ממשועבדין של ראובן הנגזל, וגובה את השבח מבני חורין של שמעון כמו היורד לשדה חבירו שלא ברשות. **אמר רבי חייה בשם ר' יוחנן. מה שאמרנו שאינו גובה את מה שהשביח ממשועבדים, והוא שקדם מקחו של זה שקנה משמעון הנגזל לשבחו של לוי הקונה.** אבל אם קדם שבחו של לוי למקחו של זה שקנה משמעון הנגזל, לוי גובה את השבח אפילו ממשועבדין של שמעון. **ר' אבא ורבי חייה אמרו בשם רבי יוחנן. אף באכילת פירות כך. איתמר, וגובה את השבח מבני חורין של שמעון. היכי עבידא? כגון אם ראובן מכר ללוי שדה גזולה ולוי השביח אותה, כגון דאפיק ד' דינרין, והוא שבח באשיתא. לוי גבי ארבעת דינרייא ממשועבדין של ראובן, וגבי תרין אחרונייא מבני חורין של שמעון הנגזל. אמר ר' אבין בשם רבנין דתמן. אין לך יורד ברשות וידו לתחתונה כמו לוי אצל שמעון. שאף שלוי קנה את הקרקע מראובן ולכאורה נכנס ברשות, לגבי שמעון זה לא ברשות. וידו על התחתונה, לכן אם השבח יתר על היציאה נותן לו את היציאה ואם היציאה יתירה על השבח נותן לו היציאה כשיעור השבח. רבי יוסי בי ר' בון אמר בשם רבנין דתמן אין לך יורד ברשות וידו על העליונה כמו לוי אצל ראובן הנגזל. דאף שלגבי שמעון זה לא ברשות, לגבי הנגזל זה ברשות הלכך ידו על העליונה נגד ראובן הנגזל לכן, אם השבח יותר מהיציאה נותן לו כפי השבח ואם היציאה יתירה נותן לו כפי היציאה. ראובן שגזל שדה משמעון ומכרה ללוי. והלך לוי ונתנה מתנה ליהודה. ובא שמעון וטרפה מיהודה. יהודה לא אזיל גבי לוי לתובעו דהיא מתנה ואין עליה אחריות. אבל לוי אזל גבי ראובן דהיא מכירה שיש בה אחריות. ואם יטען ראובן כנגד לוי ויאמר לו מה הפסדתה, ולא מתנה יהבתינה ליהודה?. יכיל הוא מימר ליה, לא נתתי ליהודה מתנה סתם, בעי הוינא מיתן ליה, וישלם לי טיבו יחזיק לי טובה, ועכשיו אצטרך לתת לו מתנה אחרת. ראובן גזל שדה משמעון ונתנה מתנה ללוי. והלך לוי ומכרה ליהודה. ובא שמעון וטרפה מיהודה. יהודה אזל גבי לוי דהוא מכרה ויש עליה אחריות. לוי לא אזיל גבי ראובן דהיא מתנה. דאמר רבי יוסי בשם רבנין, אין שיעבוד למתנה. ראובן גזל שדה משמעון אביו, ומכרה ללוי. ולא הספיק לקבל מבית דין שטר טירפה שיוכל ללכת לטרופ מלוי, עד שמת. דמאן היא?. רב הונא וחייה בריה דרב. חד אמר, אם שמעון האבא כתב שטר טרפו, הרי ראובן בנו זוכה בקרקע מכח אביו. ואם לאו, של לוי היא. וחרנה אמר. היא כתב, היא לא כתב, של לוי היא. א"ר מנא מסתברא דלא דלוי. דראובן יכיל למימר ליה, מילה דלא דידי זבנית לך. א"ר יוסי בי ר' בון מסתברא דלא דראובן. דלוי יכיל למימר ליה, אם הייתה בעיה כלשהיא במכירה, אדרבא הא קומיך, קום זביניה טביאת. מהו לגבות פרנסה מדוניה עישור נכסים להשיא את הבנות אחר מיתת אביהן מן המשועבדין?. אמר רבי זעירא, רבי יוחנן לא גבי. מאן גבי? ר' חנינה ור' אילא. רבי יסא איתפקד מדל נכסים דיתמין, והוו תמן בנות דבעיין פרנסה. אעיל עובדא קומי ר' אלעזר וקומי ר' שמעון בן יקים. אמר רבי שמעון בן יקים. לא מוטב שיתפרנסו מן של אביהן ולא מן הצדקה?. [דף כח עמוד ב] אמר ליה רבי אלעזר, רבי. דבר שאילו יביאו לפני רבותינו לדון בו ולא היו מכריעים, דמיבעיא להו, האם גובים לפרנסה אף ממטלטלי או רק ממקרקע. ואנן נעשה מעשה לגבות ממטלטלי?. אמר ר' יסא, אנא יהיב. ואי**

קמון יתמין ועררין, אנא יהיב לון משלי. אפילו כן כשהגדילו, חמון ולא עררון. גזר דין נפק על ציפור בת אבשלום שהיתה יתומה שיגבו לפרנסתה. רבי סימון ורבי יעקב בר אידי אמרו בשם ר' שמעון בר אבא. אנא ורבותינו גבינו לה מן המטלטלין, כמנהג מקומה. רב הוה כתיב לרבי איגרת שאלות, עברון על דעתיה דר' חיייה רבה ונתן לרבי חייא דודו שיעביר לרבי. והוה ר' חיייה כתיב שאלות ביני שיטייא.

באחד הפעמים, שאל רבי חייא, עמדו היתומין ומכרו את הנכסים שהיו משועבדים לפרנסת הבנות ולמזונות מהו? וענה לו רבי, גובין מהן לפרנסה ואין גובין מהן למזונות. עמדו ושיעבדו מהו? וענה רבי, השיעבוד הזה איני יודע מהו, מי שיעבד נתן כמשכון? האב או היתומים? תנא לוי. אחד שיעבוד האב, ואחד שיעבוד הבן. גובין מן הפרנסה ואין גובין מן המזונות. אמר רבי אבא לית כאן בשיעבוד האב אלא בשיעבוד הבן. אבל בשיעבוד האב לא גובים. אם בחיי האב אינו גובה דבחי האב אינה גובה עישור נכסים אפילו מבני חורין. דברצון האב הדבר תלוי, לא כל שכן לאחר מיתת האב. אבל נכסים שירשו הבנים ושיעבדו לאחר מיתת האב מהן מוציאין לפרנסה, שהרי החיוב בפרנסה קדם למכירה. אמר רבי חמא בר עוקבה בשם ר' יוסי בר חנינה. נישאו הבנות. אלמנה ניזונת מהן. דאף על פי שאמרו חכמים, בעל בנכסי אשתו כלוקח. ואין מוציאין למזון האישה והבנות מנכסים משועבדים, אצל אלמנה עשאוהו כיושר שהאלמנה ניזונת מהם. רבי יוסי כדידה דאמר רבי יודה בר אחתיה דר' יוסי בר חנינה בשם ר' יוסי בי רבי חנינה. אפילו מתו הבנות, אלמנה ניזונת מהן. תקנת אושה שהכותב נכסיו לבניו הוא ואשתו ניזונים מהם. הלכו ומכרו אין הם ניזונים מהם מתו הבנים והורישו לבניהם, בני בנים מה הן? האם הם חייבים לזון את הסבא מהנכסים הללו? רבי מנא אמר, בני בנים שכאן, הוא בנים של הלק. כמו שהבנים היו חייבים לזון אותו, כך בניהם. רבי יוסי בי רבי בון ורבי מתניה הוון יתבין. סברין מימר, הוא בני בנים שכאן הוא בנים של הלק. אמר ליה רבי יוסי בי ר' בון, בני בנים קפצה עליהן ירושת תורה. ואינם חייבים עוד לזון את סבם. תמן תנינן, מנה לאבא בידך, אין לו בידי אלא חמשים דינרין, פטור. מפני שהוא כמשיב אבידה, שהיה יכול לכפור בכל. שאף שאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, בפני יורשו מעיז. אמר ר' אלעזר. אף כאן היה צריך להשבע. אלא תקנה תיקנו בו כדרך שתיקנו במציאה. דתנינן, המוצא מציאה, לא ישבע מפני תיקון העולם. אמר ר' אבא. מתניתא בשאמר לו שני שוורין מצאת לי וזה אומר לא מצאתי אלא אחד. אבל אם אמר לו שני שוורים מצאתי לך והחזרתי לך את שניהן. והוא אומר לו לא החזרתה לי אלא אחד לא בזה תיקנו ונשבע ככל מודה במקצת. ר' פדת אמר בשם רבי יוחנן בזה תקנו כשניהם טוענים בריא, אבל בראשונה כשהמוצא טוען בריא ובעל האבדה שמא, דבר תורה היא שלא ישבע ואין צורך בתקנה. כהדא דתני, יכול אמר לו שני שוורים מצאת לי. והוא אמר, לא מצאתי אלא אחד. יכול יהא חייב שבע? תלמוד לומר [ויקרא ה כב] או מצא אבידה וכחש בה. פרט לזה שלא כחש שהרי מודה שמצא אחד, ומודה במקצת אין כאן לחיבו שבע, שכן בעל האבדה טוען שמא. אבל אם אמר לו, עומד הייתי בראש גגי. וראיתך מושך שני שוורים קשורים. שני שוורים קשורים שמשכתה שלי. והוא אומר, לא משכתי אלא אחד. לא בזה תיקנו, שזה חייב מהתורה להשבע דהוי מודה במקצת. ודכוותה עומד הייתי על אבא בשעת מיתתו וטענך מנה והודית לו. והוא אומר לא הודיתי אלא חמשים לא בזה תיקנו, שזה חייב מהתורה להשבע. דהוי מודה במקצת.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ה הלכה ד

[דף כט עמוד א] מתני': יתומים שסמכו אצל בעל הבית, או שמינה להן אביהן אפיטרופוס. חייב לעשר פירותיהן. אפיטרופוס שמינהו אבי יתומים, ישבע. ושמינהו בית דין, לא ישבע. אבא שאול אומר, חילוף הדברים:

גמ': כתיב [במדבר יח כח] כן תרימו גם אתם. ודרשינן אתם פרט לשותפין. אתם פרט לאפיטרופוס. אתם פרט לתורם שאינו שלו. גופא. אתם פרט לשותפין. והתנינן, השותפין שתרמו? אלא כאן בתרומה גדולה. כאן בתרומת מעשר שהפסוק כן תרימו גם אתם נאמר בתרומת מעשר. כלום למדו תרומה גדולה לא מתרומת מעשר? הרי כל דין שליחות נלמד משם אז למה את הדין הזה לא נלמד? אלא כאן להלכה שלכתחילה לא יתרמו אלא ביחד. כאן למעשה שאם תרמו תרומתן תרומה. אתם פרט לאפיטרופוס. והתניא יתומים שסמכו אצל בעל הבית. או שמינה להן אביהן אפיטרופוס, חייב לעשר פירותיהן. חברייא אמרין. כאן שהתמנה אפיטרופין

לעולם עד שיגדלו. כאן לאפיטרופין לשעה. ר' יוסי בעי. אם באפיטרופין לעולם, **בדא תני** מוכר הוא עבדים אבל לא קרקעות? אלא כאן ביתום גדול. כאן ביתום קטן. א"ר יוחנן. בתחילה אין מעמידין אפיטרופוס ליתומין לחוב להן כגון כשתובעים אותם ממון, אלא לזכות להן כגון לתבוע אחרים. ואם חבו חבו. ר' יוסי בר חנינה אמר. בין בתחילה בין בסוף, אין מעמידין להן בין לזכות בין לחובה. מתניתא פליגא על ר' יוסי בר חנינה **דתנן, שור של חש"ו שנגח**, מעמידין להן אפיטרופוס. שנייה היא בשור, שלא ילך ויזיק. הזיק, משל מי הן משלמין? ר' יוחנן אמר, משל יתומין. רבי יוסי בר חנינה אמר, משל אפיטרופוס. ואפילו אם לא היה מפורש **דסבור** רבי יוחנן כן. מילתיה אמרה כן. דהוא אמר, לבסוף אם חבו חבו. הכא נמי כיוון שמעמידים להם אפיטרופוס כדי שלא יזיקו. אם הזיקו משלמים משל יתומים. **תנן**, אפיטרופוס שמינהו אבי יתומין, ישבע. שאין דרכו לבחן. שהאבא מינה אותו מפני שהוא אוהבו, ולא בחן אם הוא נאמן לכן משביעים אותו. אבל כשמינהו בית דין, לא ישבע. שדרכו לבחן. אבא שאול אומר חילוף הדברים. אפיטרופוס שמינהו אבי יתומין, לא ישבע. מפני דיכיל מימר ליה, טבות הוינא עבידנא לך **ואם ידע שיחיבו אותו להישבע לא יסכים להתמנות**. שמינהו בית דין ישבע. מפני שהוא בנושא שכר, שמרויח בזה שיוצא עליו שם של אדם נאמן. אתייה דר' יוחנן שאמר שאם הפסיד בדין ישלמו היתומים, כרבנין שאמרו שאם מינהו בית דין אין משביעין אותו. ושניהם מאותו טעם כי אחרת אף אחד לא יסכים להתמנות אפיטרופוס [דף כט עמוד ב] ודרבי יוסי בר חנינה שאמר שהאפיטרופוס משלם אם שור היתומים הזיק. כאבא שאול שאמר שאם מינהו בית דין ישבע. ושניהם סוברים שהאפיטרופוס מרויח שיוצא לו שם של נאמן. ואפילו אם יחיבו אותו לא ימנעו מלהיות אפיטרופוסים. ממאי דרבי יוחנן כרבנין? **הא אפשר להעמיד דיסבור כאבא שאול. שרק במינהו אפיטרופוס כדי שלא יזיק השור, אם יצטרך לשלם מכיסו ימנע ולא יסכים להיות אפיטרופוס**. אבל במינוי לאפיטרופוס על נכסי היתומים יסכים אפילו לשלם. שהרי מרויח בזה שיוצא עליו שם של אדם נאמן. דבעי הוא בר נש שיחזיקוהו מהימן ומיקרייה מהימן. וממאי דר' יוסי בר חנינה כאבא שאול? הא אפילו דיסבור כרבנין. אדם מברייח עצמו מן השבועה. ואין אדם מברייח עצמו מן התשלומין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ה הלכה ה

מתני': המטמא והמדמע והמנסך. אם שוגג, פטור. ואם מזיד, חייב. הכהנים שפיגלו במקדש מזידין, חייבין:

גמ': ר' יודן לא נחת לבית וועדא. קם עם ר' מנא. אמר ליה, מה חדתין אמרון? אמר ליה, כן א"ר יוסי. המטמא, אינו כעושה מעשה דהזק שאינו ניכר לאו שמיה היזק. מן הדא דתנן, **גזל מטבע ונפסל**, תרומה ונטמאת, אומר לו הרי שלך לפניך. אמר ליה, תיפתר שניטמאת מאיליה. ולית שמע מינה כלום. אלא מההיא מתניתא דתנן, דן את הדין זיכה את החייב וחייב את הזכאי טימא את הטהור טיהר את הטמא. מה שעשה עשוי וישלם מביתו. ואמר רב ירמיה בשם רב, במגיעו לידו. שאחר שפסק את הדין כדי לחזק את דבריו, טמא את הטהורות במו ידיו. ושמואל אמר, במגיעו לידו. הא אם לא עשה מעשה בידים פטור. רבי יהודה ברבי אומר. בדין [דף ל עמוד א] היה אפילו שוגג שיהא חייב דהיזק שאינו ניכר שמיה היזק. ולמה אמרו פטור? כדי שיהא מודיע, שאם תחייב אותו, יעדיף לא להודיע לבעלים שדימע או טימא או ניסך. ורבי יוחנן אמר. בדין היה שאפילו במזיד יהא פטור, לפי שהיזק שאינו ניכר, לא שמיה היזק. ולמה אמרו חייב? משום קנס. שלא ילך כל אחד ויטמא טהרותיו של חברו. חייליה דר' יוחנן מן הדא דתנן, המטמא והמדמע והמנסך בשוגג פטור. במזיד חייב מפני תיקון עולם. משמע שהחייב על מזיד זה מפני תיקון עולם ואמר ר' יוחנן, ומשום קנס. מתניתא מסייעא לר' יוחנן שהיזק שאינו ניכר, לא שמיה היזק דתנן, הנותן עול על גבי פרה אדומה של חברו, פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים. תנן, המטמא והמדמע והמנסך. אם שוגג, פטור. עד כדון בשוגג כסבור שהוא חולין. היה יודע בה שהיא תרומה, וכסבור שמותר לטמותה מהו? נישמעניה מן הדא דתנן, הכהנים שפיגלו במקדש מזידין, חייבין הא שוגגין פטורים. מה אנן קיימין? אם כסבור בהן שהוא חולין. ויש פיגול בחולין? אלא כן אנן קיימין, ביודע בהן שהן קודש. וסבור לומר שמותר לפגל בקודש. אף הכא. ביודע שהיא תרומה וסבור לומר ומותר לטמותה שגם זה נחשב שוגג. תנן והמנסך. אמר רב הונא בשם רב. הכוונה שעירב בין נסך, שאם היה מנסך ממש לעבודה זרה, פטור דקים ליה בדרכה מיניה. ניסך ועירבבה מהו? בתחילה הוא חייב מיתה על הניסוך. ולבסוף

בתשלומין על העירוב. התיב ר' אבא [דף ל עמוד ב] הגע עצמך שהרג את הנפש ושיבר את הצלוחית. **שאמרינן שפטור משום קים ליה בדרבה מיניה. למה לא נאמר בתחילה כשהרג הוא חייב מיתה. ולבסוף כששיבר את הצלוחית הוא חייב בתשלומין?** מתיב ר' יוסי. הגע עצמך שהדליק גדישו של חברו בשבת. **שפטור מתשלומים משום קים ליה בדרבה מיניה ולמה לא נאמר, בתחילה הוא חייב מיתה על הבערה, ולבסוף בתשלומין על הגדיש?** המטמא והמדמע והמנסך. בשוגג פטור. במזיד חייב. אמר רבי יוחנן, משום קנס

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ה הלכה ו

מתני': העיד רבי יוחנן בן גודגדא על החרשת שהשיאה אביה. שהיא יוצאה בגט. ועל קטנה בת ישראל שנישאת לכהן, שהיא אוכלת בתרומה. ואם מתה, בעלה יורשה. ועל מריש הגזול שבנאו בבירה, שיתן את דמיו. ועל החטאת הגזולה שלא נודעה לרבים. שהיא מכפרת, מפני תיקון המזבח:

גמ': **תנן התם, פקח שנשא פקחת ונתחרשה, אם רצה יוציא ואם רצה יקיים. נשתטית לא יוציא. נתחרש הוא או נשתטה אינו מוציאה עולמית.** אמר רבי יוחנן בן נורי מפני מה האשה שנתחרשה יוצאה והאיש שנתחרש אינו מוציא? אמרו לו, אינו דומה האיש המגרש לאשה המתגרשת. שהאשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה והאיש אינו מוציא אלא לרצונו. העיד רבי יוחנן בן גודגדא על החרשת שהשיאה אביה שהיא יוצאה בגט אמרו לו אף זו כיוצא בה. ר' חנניה בעא קומי רבי הילא, נראין הדברים שהשיאה אביה כשהיתה פיקחת שיש בה דעת, שבזמן הקידושין היתה ראויה לצאת בין לדעת בין שלא לדעת. אבל אם היתה חרשת שאין בה דעת, לא תצא אלא לדעת וכוון שאין לה דעת, לא תצא עולמית. דכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו. ולא עדות היא שהעיד רבי יוחנן? אז איך חכמים אומרים אף זו כיוצא בה. ומוסיפין על העדות? אם העדות היתה על קטנה פיקחת שהשיאה אביה ונתחרשה שהיא יוצאה בגט, אז אך אפשר ללמוד על אחת שהיתה חרשת מתחילה? ר' חנניה סבר מימר, שהעדות הייתה בפיקחת שהשיאה אביה ונתחרשה. ורבי יוסה סבר מימר שהעדות, בקטנה חרשת שהשיאה אביה ונתגרשה. אמר רבי יוחנן. מה טעם אמרו קטנה בת ישראל אוכלת בתרומה? כדי שיהו הכל קופצין עליה לישא מפני חינה, שידעו שנשואיה נשואין גמורין, ועוד דאי לא תאכל בתרומה, ימנע כהן מלישאנה שיצטרך לקנות חולין למזונותיה. אמר רבי שמי. והוא שתהא יודעת לשמור קידושין. אמר רבי אימי. מתניתא לא אמרה כן דתנן, בת שלוש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה וכו' נישאת לכהן תאכל בתרומה וכו'. והא התם בת שלוש ואינה יודעת לשמור קידושיה ואוכלת. אמר רבי חנניה. מן מה דאמר ר' יוחנן, מפני חינה אוכלת בתרומה. הדא אמרה, אפילו לא יודעת לשמור קידושיה. אמר רב המנונא בשם רבי אסי. בת ישראל קטנה משלוש שנים ויום אחד שאינה ראויה לביאה, אין לה חופה שתאכל בתרומה. אמר רבי אמי [דף לא עמוד א] מתניתא אמרה כן דתנן בת שלוש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה וכו' נישאת לכהן תאכל בתרומה וכו'. הא פחותה מבת שלוש ויום אחד אינה אוכלת בתרומה. רבי אבין בעי. כשנכנסה לחופה פחותה מבת שלוש ולא נבעלה, ושלחה לבית אביה והגדילה. מהו שתאכל בתרומה בגלל החופה שהיתה קדם היותה בת שלוש? נישמענה מן הדא דתנן, קטנה מבת שלוש שהשיאה אביה אינה אוכלת בתרומה. גדלה תאכל על גב חופתה הראשונה. תנן, ועל מריש הגזול שבנאו בבירה, שיתן את דמיו. גזל מריש ובנאו בבירה. ב"ש אומרים, יקעקע כל הבירה ויתננו לו. ובית הלל אומרים, נותן לו דמי שוויו מפני תקנת השבין. אמר רבי אלעזר. מה פליגינן? בשגזלו משופה. אבל אם גזלו ושיפהו, דמים הוא חייב לו, שקנאו בשינוי. גזלו ושיפהו במקומו מהו? נישמענה מן הדא דתנן, היורד לתוך חורבה של חברו ובנייה שלא ברשות. שמין לו וידו על התחתונה. אם השבח יתר על היציאה נותן לו את היציאה. אם היציאה יתרה על השבח, נותן לו כשיעור השבח. ביקש ליטול עציו, ואבניו אין שומעין לו. קס"ד מפני שכבר נקנה לבעל הבית בשינוי. אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' יהושע בן לוי משום ישוב. רב נחמן בר יעקב בעי. אילו הפורק חבילתו לתוך חורבתו של חברו והלך ליטלה. שמא אין שומעין לו? ולא שמיע דאמר ר' יעקב בר אידי משום ר' יהושע בן לוי משום

ישוב. אמר ר' יוסי, הוינא סבר מימר מה פליגין? בארץ. אבל בחוצה לארץ, לא. מן מה דאמר רבי יעקב בר אחא, משום יישוב. **ולא אמר משום יישוב ארץ ישראל.** הדא אמרה היא בארץ היא בחו"ל. ביקש ליטול דמי עזיו ואבניו מהו? **אמר רב** אומר לו המתן עד שידור בתוכה. ושמואל אמר, נותנין לו מיד. **תנן, ועל החטאת הגזולה שלא נודעה לרבים. שהיא מכפרת. אמר** עולא בר ישמעאל. בדין הוה דאפילו לא נודעה לרבים, לא תכפר. למה אמרו תכפר? שלא יהא המזבח שמים שכל קרבן יצטרכו לברר האם הוא לא גזול. ריש לקיש אמר. בדין הוה דאפילו נודעה לרבים תכפר, **שיאוש קונה.** ולמה אמרו לא תכפר? שלא יהא מזבח מקבל גזילות. **תנן, שלא נודעה לרבים.** וכמה הם רבים? **אמר** גוריון בשם ריש לקיש. שלשה בני אדם. מ"ט גזל שנודע לרבים פסול? **אמר** רבי אבין בשם ר' יונתן. **כתיב**[מלאכי א יג] והבאתם גזול את הפסח ואת החולה. מה פסח וחולה בגלוי? אף כל בגלוי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ה הלכה ז

מתני': לא היה דין סיקריקון ביהודה בהרוגי המלחמה. מהרוגי המלחמה ואילך, יש בו סיקריקון. כיצד דין סיקריקון? לקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעל הבית, מקחו בטל. מבעל הבית וחזר ולקח מסיקריקון, מקחו קיים. מן האיש וחזר ולקח מן האשה, מקחו בטל. מן האשה וחזר ולקח מן האיש, מקחו קיים. זו משנה ראשונה. ב"ד של אחריהן אמרו. נותן לבעלים רביע. אימתי? בזמן שאין בידן ליקח. אבל אם יש בידן ליקח, הן קודמין לכל אדם. רבי הושיב ב"ד ונמנו. שאם שהה לפני סיקריקון י"ב חדש. כל הקודם ליקח יקח, ונותן לבעלים רביע

[דף לא עמוד ב] גמ': בראשונה גזרו שמד על יהודה. שכן מסורת בידם מאבותם, יהודה הרג את עשו דכתיב [בראשית מט ח] ידך בעורף אויביך. והיו הולכין ומשעבדין בהן. ונוטלין שדותיהן ומוכרין אותן לאחרים. והיו בעלי בתים באין וטורפין, **נמנעו מליקח.** והיתה הארץ חלוטה ביד סיקריקון. התקינו שלא יהא דין סיקריקון ביהודה **ותשאר הקרקע ביד הלוקח** מכח הפקר בית דין הפקר. בד"א? בהרוגי המלחמה ולפני המלחמה. אבל הרוגים שנהרגו מן המלחמה והילך, יש בהן משום סיקריקון וצריך להחזיר את הקרקע לבעלים. והרוגים שלפני המלחמה, לא כלאחר המלחמה הן? שהרי אחר המלחמה חזר המצב להיות כמו שהיה קודם המלחמה. תפתר שבא סיקריקון וגזל וחמס **ומכר קודם המלחמה ולא הספיק בעל הקרקע לכתוב תרפו,** עד שהיתה המלחמה **ובאו סיקריקון לכל העולם. וכדי** שלא תהא הלכה למחצה, שיצטרכו לבדוק

בכל שדה האם נגזלה קדם המלחמה ולא הספיק לכתוב טירפה. או תוך כדי המלחמה, שלא רשאי לכתוב טירפה, **קבעו חכמים שרק מסיום המלחמה יש דין סיקריקון.** גליל, לעולם יש בו משום סיקריקון. המטלטלין, אין בהם משום סיקריקון, **שודאי התיאשו הבעלים.** תני, חכירי בתי אבות, אין בהן משום סיקריקון. **גוי היורד לשדה ישראל משם חוב, או משם אנפראות** סתם גזלן שאין לו יכולת להרוג את ישראל, אין בהן משום סיקריקון. אנפרות עצמה, ממתנת לבעלים שנים עשר חדש ואם לא קנה, כנראה שהבעלים התיאשו ורשאי כל אחד לקנות אותה. **אמר רבי יהודה** בן פזי. מכריזין והולכין ארבע שבתות לאחר שנים עשר חדש **ואם הבעלים לא קנה, יכול כל אדם לקנות. תנן, חכירי בתי אבות, אין בהן משום סיקריקון. מאי חכירי בתי אבות?** פתר לה תרין פתרין. נסבה הסיקריקון מן חכור, ויהבה לחכור שני, אתא חכור ראשון בעי מיטרופי. אמר ליה, ולא חכור את? שביק לי, **וגם אתה תרויח דמה דאת גזי גזי** מה שאוכל לתת לך אתן. **פתרון אחר,** נסבה

הסיקריקון מבעל השדה ויהבה לחכור. אתא בעל השדה בעי מיטרופי. אמר ליה, מה יצא לך דאת מסיבנא מיני, והוא מנסבא מינך **שוב.** אלא מה דאית לי בחיילי **לשלם בנוסף למה שאני נותן לסיקריקון,** אנא יהיב לך. **תנן לקח מן האיש וחזר ולקח מהאישה מקחו בטל** שיכולה לאמר נחת רוח עשיתי לבעלי. עד כדון בשני שטרות שהרי אמרה המשנה חזר ולקח מהאישה. **היו שניהם חתומים בשטר אחד מהו?** רבי זעירא ורבי אילא תריהון אמרין, כ"ש מקחו בטל. והוא שלקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה. דיכולה היא לאמר נחת רוח עשיתי לבעלי **לחתום על אותו שטר שלקחת ממנו.** רבי חנניה ורבי ביבון תריהון אמרין, כ"ש מקחו קיים אבל אינם חולקים והוא שלקח מן האשה וחזר ולקח מן האיש. ואין כל מה

שיש לאשה משועבד לאיש ואיך היא יכולה למכור? יכולה היא למכור את הקרן שאינו משועבד לבעל אלא לאכילת פירות. אמר רבי חזקיה בשם רבי אחא. ותני [דף לב עמוד א] מכר לראשון וחתמה לשני לשלישי וחתמה יכולה לאמר נחת רוח עשיתי לבעלי, וגובה מן האחרון. לא הספיק גובה משלפניו לא הספיק גובה משלפני פניו. על זה אמר רב, בנכסים שכתב לה בכתובתה שמהם תגבה כתובתה. אבל נכסים שהכניסה לו פרה פרנון נכסי מלוג שהם שלה, גובה מאי זה שתרצה שיכולה לאמר זה חביב עלי יותר. **תנן, אימתי בזמן שאין בידיהם ליקח, אבל יש בידיהם ליקח הם קודמים לכל אדם. הן אומרים היה בידינו ליקח והמקח בטל. והלוקח אומר, לא היה ביכלתם ליקח. וממילא המקח קיים. הדין עם מי?** אמר ר' יוסי לעולם השדה בחזקת הבעלים. שהמוציא מחבירו עליו הראייה שהבעלים לא רצה לקנות. **תנן, רבי הושיב ב"ד ונמנו. שאם שהה לפני סיקריקון י"ב חדש. כל הקודם ליקח יקח, ונותן לבעלים רביע.** רב אמר אנא הוינא ממנייא אצל רבי בשעה שתיקנו את התקנה הזו. ואמרו דלא שנייא. הוא רביע קרקע הוא רביע מעות ויכול לתת מה שירצה. **יוסי בי רבי בון אמר. אם קנה את הקרקע מהסיקריקון בדינר. אם נותן לבעלים קרקע אגרמא עצמה יתן רביע. אבל אם נותן מעות יתן סרימיסין שלישי דינר. שהגזלן מוכר ארבע בשלוש.**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ה הלכה ח

מתני': חרש רומז ונרמז. בן בתירה אומר, קופץ ונקפץ במטלטלין. הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין:

גמ': בן בתירה אומר. קופץ ונקפץ שוור ומשתוור שמסמן על ידי קפיצה, אבל לא למכר. מאי הפעוטות? פרייא קטן. **מקחן מקח.** אמר רבי יוחנן מפני חיהו. אמר ר' מנא. אף על גב דרבי יוסי לא גבי עיצומין אסמכתא. מודה באילין דיהבון בניהן ללמוד אומנות. דאינון גביי עיצומין שסיכמו בניהן. כגון אם לא אצליח ללמד את בנך עד זמן מסוים תשלם רק חלק. מפני חיי הבריות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ה הלכה ט

מתני': אילו דברים אמרו מפני דרכי שלום. כהן קורא ראשון, ואחריו לוי, ואחריו ישראל, מפני דרכי שלום. מערבין בבית ישן, מפני דרכי שלום. בור שהוא קרוב לאמה מתמלא ראשון, מפני דרכי שלום. מציאת חרש שוטה וקטן יש בהן גזל, מפני דרכי שלום. רבי יוסי אומר, גזל גמור. מצודות חיה ועופות ודגים יש בהן גזל, מפני דרכי שלום. ר' יוסי אומר, גזל גמור. עני המנקף בראש הזית גזל, מפני דרכי שלום. רבי יוסי אומר, גזל גמור. אין ממחין ביד עניי גוים בלקט ובשכחה ובפיאה, מפני דרכי שלום

[דף לב עמוד ב] גמ': **תנן, כהן קורא ראשון, ואחריו לוי, ואחריו ישראל.** מילתיה דרבי שמעון בן יוחי אמר, שהוא מדברי תורה. דתני בי ר' שמעון בן יוחי כתיב [דברים לא ט] ויכתוב משה את התורה הזאת ויתנה אל הכהנים בני לוי וגו'. ואח"כ ואל כל זקני ישראל. מילתיה דרבי יהושע בן לוי אמרה שהוא מדבריהן. דאמר ר' יהושע. מיימי לא ברכתי לפני כהן, ולא הינחתי ישראל לברך לפני ואם זה היה דאורייתא אז מה החידוש בדבריהן? מילתיה דרבי חנינה אומר שהוא מדבריהן. דאמר ר' חנינה. עיר שכולה כהנים, ישראל קורא ראשון מפני דרכי שלום. רבי אחי ורבי תנחום בר חייה אמרו בשם ר' שמלאי. עיר שכולה כהנים, נושאים את כפיהם. למי הם מברכין? לאחיהם שבצפון, לאחיהם שבדרום, לאחיהם שבמזרח, לאחיהם שבמערב. ומי עונה אחריהם אמן? הנשים והטף. תני אביי בי רבי בנימין. העומדים לאחורי הכהנים אינן בכלל ברכה. העומדים לפני הכהנים, אמר רבי חייה בר אבא.

אפילו חומה של ברזל אין מפסקתן מהברכה. העומדים מן הצדדין מהו? נשמענה מן הדא דתנן, נתכווין להזות מלפניו והזה לאחריו. לאחריו והזה לפניו. הזייתו פסולה. לפניו והזה על הצדדים, הזייתו כשירה. הדא אמרה, אף העומדים מן הצדדין בכלל ברכה הן. אמר רב חסדא. וצריך שיהא החזן המקריא ישראל. רב נחמן בר יעקב אמר. אם היה רק כהן אחד, אומר כהן. ואם היו שנים, אומר כהנים. רב חסדא אמר. אפילו אם היה רק כהן אחד אומר כהנים, שאינו קורא אלא לשבט. שמא תאמר, איש פלוני מגלה עריות ושופך דמים והוא מברכנו? אמר הקדוש ברוך הוא. לא הוא מברכך, אלא אני מברכך. שנאמר [במדבר ו' כז] ושמך את שמי על בני ישראל ואני אברכם: תנן, מערבין בבית ישן. א"ר אבין. בדייר ישן היא מתניתא. שלא הבית עיקר אלא הדייר שלא יאמרו שהעבירו את הערוב לביתו של אחר מפני שחוששים שהוא גונב את מהעירוב. תנן, בור הקרוב לאמה מתמלא ראשון. והוא שתהא אמת המים עוברת על גביו. שמתמלא מאליו, ואינו צריך לסכור את האמה ולחסום את המים מלהמשיך למטה כדי למלאת בורו. שמואל אמר אפילו מן הצד. תמן אמרין דרחיק וניחא למישתי, קדים להא דקריב וקשה למישתי. כגון שהיתה האמה עוברת על גבי בור למטה. ולמעלה הבור מהצד וצריך לסכור את האמה. תנן התם, מערימין על מעשר שני לפדותו בלא חומש. כיצד? אומר אדם לבנו ולבתו הגדולים, לעבדו ולשפחתו העברים, הילך מעות האלו ופדה לך מעשר שני לעצמך. ופריך התם האי אמה העבריה היכי דמי? אם בגדולה, כבר יצאה בסימניו. ומאי בעיא גביה דאדון? אם בקטנה, וכי יש זכייה לקטן? על דעתיה דרבנן דתמן שאמרו שקטן זוכה לעצמו, ניחא. דתמן אמרין בשם רב נחמן בר יעקב. שלוש מידות בקטן כל שנותנין לו אגוז ומשליכו. צרור והוא נוטלו, המוציא בידו, כמוציא אגוז והוא נוטלו, צרור והוא משליכו. גזילו גזל מפני דרכי שלום. אגוז וצרור, והוא נוטל ומצניע ומביאן לאחר זמן כשמבקשים מהם, גזילו גזל גמור. וזכה לעצמו, אבל לא לאחרים. רב הונא אמר. כשם שהוא זוכה לעצמו, כך הוא זוכה לאחרים. הכל מודים שאין מתנתו מתנה. דכתיב [שמות כב ו'] כי יתן איש. מתנת איש מתנה. ואין מתנת קטן מתנה, הרי שלדעת חכמי בבלי יש קטן שיש לו זכיה דבר תורה. אבל לחכמי ארץ ישראל אין קטן שיש לו זכיה מהתורה. דאמר רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן, וכן אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן. לעולם אין גזילו גזל גמור, עד שיביא שתי שערות. אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן [דף לג עמוד א] מה שאמרו רבנן דתמן שאם נותנים לו אגוז וצרור, והוא נוטל ומצניע ומביאן לאחר זמן כשמבקשים מהם, גזילו גזל גמור. הדא דתימא, להוציא ממנו בדין. אבל להביא קרבן שבועה, אם גזל ממנו וכיחש ונשבע והודה, כל עמא מודיי שאינו חייב עד שיביא שתי שערות, דכתיב וכיחש בעמיתו. איתמר הכל מודים שאין מתנתו מתנה. דכתיב [שמות כב ו'] כי יתן איש. מתנת איש מתנה. ואין מתנת קטן מתנה. חברייא אמרי. רבי יוסי בעי. מעתה. אפילו לעצמו לא יזכה? דכתיב כי יתן איש אל רעהו. עד שיהא כרעהו. הגמרא נשאר בשאלה. על דעתין דרבנן דתמן, ניחא. ברם כרבנן דהכא שאמרו אין גזלו גמור עד שיביא שתי שערות, קשה. אם מדובר בשפחה קטנה, אין לה זכיה. ואם בגדולה, אינה שפחתו שיוצאת בסימניו? אמר רבי יוסי בי רבי בון. רב שמואל בר רב יצחק פתר לה בשיטת תנא דפעוטות. דתנינן תמן. הפעוטות גיל שבע שמונה מקחן מקח, וממכרן ממכר במטלטלין ולכן יכולה לזכות. קשיא לרבנן דתמן דאמרי קטן יש לו זכיה לעצמו אבל לא לאחרים. והתנן הכא. ומזכה לכל בני המבוי ע"י בנו ובתו הגדולים ועל ידי עבדו ושפחתו העברים, ועל ידי אשתו. אבל אינו מזכה, לא ע"י בנו ובתו הקטנים, ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים, מפני שידן כידו. על ידי בנו ובתו הקטנים אינו מזכה מפני שידן כידו. הא על ידי קטן וקטנה אחרים, מזכה לאחרים? רבנן דקיסרין אמרין. כאן בקטן שהגיעה לעונת הפעוטות גיל שבע שמונה שיש בו דעת ויש להם זכיה גם לאחרים, כאן בקטן שאין בו דעת. מצודות חיה ועופות כו'. הדא דאת אמר, באילין רברבתא שהיו מגדרים שטח גדול שהחיה נכנסת לתוכו שבעל המלכות לא זכה בהם. אבל באילין דקיקתא שהחיה נסגרת בכלוב קטן שאינה מחוסרת צידה, כמאן דאינון בגו בייתיה וגזלו גזל דאורייתא. תנן, העני המנקף בראש הזית מה שתחתיו גזל, מפני דרכי שלום. ר' יוסי אומר, גזל גמור. הדא דאת אמר, בדארעא היינו שנתן מכה לענף ונפל מהעץ לארץ. אבל הלוקח ביד והפיל לארץ, זכתה לו ידו. תנן, אין ממחין ביד עניי גוים לקט שכחה ופיאה מפני דרכי שלום. תני, עיר שיש בה גוים וישראל. מעמידין גבאי גוים וגבאי ישראל. וגובין משל גוים ומשל ישראל. ומפרנסין עניי גוים ועניי ישראל. ומבקרין חולי גוים וחולי ישראל. וקוברין מתי גוים ומתי ישראל. ומנחמין אבילי גוים ואבילי ישראל. ומכבסין כלי גוים וכלי ישראל מפני דרכי שלום. גירדאי שאל לרבי אימי. יום משתה של גוים מהו לבקר אותם? וסבר מישרי לון מן הדא, מפני דרכי שלום. אמר ליה רבי אבא. והתני ר' חיייה, יום

משתה של גוים אסור? אמר ר' אימי. אילמלא ר' אבא, כבר היינו באין להתיר ע"ז שלהן. וברוך שהבדילנו מהן.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ה הלכה י

מתני': משאלת אשה לחבירתה החשודה על השביעית, נפה וכברה ריחיים ותנור. אבל לא תבור ולא תטחן עמה. אשת חבר משאלת לאשת עם הארץ, נפה וכברה ובוררת וטוחנת ומרקדת עמה. אבל משתטיל מים, לא תגע בה. שאין מחזיקין ידי עוברי עבירה. וכולן לא אמרו אלא מפני דרכי שלום. ומחזיקים ידי גוים בשביעית, אבל לא ידי ישראל. ושואלים בשלומן מפני דרכי שלום:

גמ': **תנן**, משאלת אשה לחבירתה החשודה על השביעית, נפה וכברה וריחיים ותנור. רבי זעירא בעי קומי רבי מנא. מתניתא בסתם. אבל במפרש לא? א"ל וסתמו לאו כפירושו הוא? שהרי אזה שימוש אחר יש לנפה כברה ריחיים ותנור? אני אומר נפה לספור בו מעות. כברה לכבור בה חול. ריחיים לטחון בו סממנין. תנור לטמון בו אונין של פשתן. רבי פנחס בעי. במה קנסו? האם במקום שזורעין [דף לג עמוד ב] ואוכלין? או גם במקום שזורעין, ולא אוכלין? מה נפק מביניהון? ראו אותו לוקח מן הסירקי סוחר. אין תימר שגזרו במקום שזורעין ואוכלין. ראו אותו לוקח מן הסירקי אסור. שמא תעשה גם מאיסור ספיחים. אין תימר במקום שזורעין ולא אוכלין. ראו אותו לוקח מן הסירקי מותר. שהרי לא נחשדו לאכול ספיחים והרי ראו שלקח מהסירקי. **תנן**, וכולן לא אמרו אלא מפני דרכי שלום. רבי יוסי בר חנינא בעי. על כל פרקא כל הרשימה שמופיעה במסכת שביעית איתאמרת, או רק על הדה הלכתא איתאמרת? שההלכות הקודמות מותרות מפני שיש במה לתלות. אבל כאן יאן במה לתלות שכלים אלו מהותם למלאכת איסור ולא התירו אלא מפני דרכי שלום. רבנן דקיסרין אמרי בשם רבי יודא בר סוטס. מן מה שאצלנו בגיטין מנה את כל מה שהתירו משום דרכי שלום, ולא תנינן אלא הדא הלכתא. הדא אמרה, על הדא הלכתא אתאמרת. תמן תנינן נחתום שהוא עושה בטומאה. לא לשין ולא עורכין עמו. ותני עלה, לא בוררין ולא טוחנין ולא מרקדין עמו. והכא הוא אמר הכין שבאשת עם הארץ מותר? אמר רבי אילא. כאן באשת עם הארץ שעושה בחולין. כאן בנחתום שעושה בתרומה. אית לך מימר נחתום בתרומה? חברייא אמרי, כאן בנחתום שלותת והחייטים הוכשרו. וכאן באשת עם הארץ שאינה לותתת. מתניתא מסייע לחברייא דתנן, אבל משתטיל מים לא תגע אצלה, שאין מחזיקין ידי עוברי עבירה. **תנן**, ומחזיקין ידי עכו"ם בשביעית, אבל לא ידי ישראל. ושואלין בשלומן מפני דרכי שלום. כיצד מחזיקין ידי עכו"ם? רבי חייא ורבי אימי. חד אמר, שיכול לאמר לו חרוש לה טבאות ואנא נסב לה מנך בתר שמיטתא. וחרנא אמר, שיכול לאמר לו איישר. מאן דאמר טבאות, מהו שואלין בשלומן? איישר. מאן דאמר שאומר לעכו"ם איישר, מהו שואלין בשלומן? זה לא נאמר על גוי אלא על ישראל. שאומרים לישראל שלום עליכם. דלמא רבי חנינא בר פפא ור' שמואל בר נחמני עברון על חד מחורשי שביעית. א"ל רבי שמואל בר נחמן איישר. א"ל רבי חנינא בר פפא. ולא כן אולפן רבי [תהילים קכט ח] ולא אמרו העוברים ברכת ה' עליכם, שאסור לומר לחורשי שביעית איישר? א"ל. לקרות אתה יודע. לדרוש אין אתה יודע. ולא אמרו העוברים. אלו עובדי כוכבים שעוברין מן העולם, ולא אמרו לישראל ברכת ה' עליכם. מה ישראל אומרים להן? ברכנו אתכם בשם ה'. לא דייכם שכל הברכות הבאות לעולם בזכותינו, ואין אתם אומרים לנו באו וטלו לכם מן הברכות האילו. ולא עוד אלא שאתם מגלגלין עלינו פיסים וזימות וגלגליות וארנוניות:

הדרן עלך פרק הניזקין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ו הלכה א

מתני': האומר התקבל גט זה לאשתי. או הולך גט זה לאשתי. אם רצה לחזיר, יחזיר. האשה שאמרה התקבל לי גיטי. אם רצה להחזיר [דף לד עמוד א] לא יחזיר. לפיכך אם אמר הבעל, אי אפשי שתקבל לה, אלא הולך ותן לה. אם רצה להחזיר יחזיר. רשבג"א, אף האומרת טול לי גיטי. אם רצה להחזיר לא יחזיר:

גמ': בכל אתר את אמר התקבל כזכה, והכא את אמר התקבל כהולך? שנייה היא, שזכין לו לאדם שלא בפניו, אבל בגיטין חוב הוא לה ואפילו אם יאמר זכה אינה מגורשת, דאין חבין לאדם שלא בפניו. התיב ר' שמי. הגע עצמך שהיתה צווחת להתגרש? אני אומר שמא חזרה בה. והא תנינן היא עצמה מביאה את גיטה. למה לא חש לומר שמא חזרה בה מהשליחות, והגט בטל? תמן היא חבה לעצמה ואדם חב לעצמו. ברם הכא אדם אחר חב לה. אמר רב נחמן בר יעקב. אמרה לשליח הבא לי גיטי. והלך השליח ואמר לבעל, אשתך אמרה התקבל לי גיטי. אע"פ שהגיע הגט לידה, אינו גט. שהוא סבור מדעת השליח מתגרשת שהאשה מינתה אותו להיות ידו כידה, כך שמיד כשיגיע גט לידו תהא מגורשת, ועל דעת כן נתן לו את הגט. ואם היה יודע שהוא רק שליח הולכה אולי לא היה נותן, ובאמת אינה מתגרשת אלא מדעתה, שלא עשתו שליח קבלה. נמצא שהשליח אינו שליח כלל, שהאשה לא מינתה אותו לקבלה והבעל לא מינה אותו להולכה. התיב רב הונא בר חייה. והא תנינן האומר התקבל גט זה לאשתי, אם רצה להחזיר יחזיר. הא משהגיע גט לידה מגורשת. מעתה אפילו הגיע גט לידה אינו גט. שהרי הוא סבור שהיא מתגרשת מדעת השליח, שהרי עשה אותו שליח קבלה. ובאמת אינה מתגרשת אלא מדעתה, שאין הבעל יכול לעשות שליח קבלה, ואם כדברי רב נחמן בר יעקב, הרי הבעל לא מינה שליח הולכה, אלא שליח קבלה, וכיוון שאין זה בסמכות הבעל, אין כאן שליחות כלל והגט בטל, ולמה אם הגיעה לידה מגורשת? בבעל שבקיא בהלכה. ויודע שאין הבעל יכול למנות שליח קבלה. וכשאמר התקבל גט זה לאשתי. בוודאי התכוון לאמר התקבל והולך גט זה לאשתי. והתנינן, קטנה שאמרה התקבל לי גיטי, אינו גט עד שיגיע גט לידה. מעתה אפילו הגיע גט לידה אינו גט. שהיא סבורה שלדעת השליח היא מתגרשת, שהרי מנתה אותו תחתיה לקבל גיטה. והיא אינה מתגרשת אלא מדעתה, שהרי אין קטן עושה שליח. והבעל סמך על השליח שהיא מינתה לקבל, ואינו כלום. ולמה הגט לא בטל? בבעל שבקיא בהלכה ויודע שאין הקטן עושה שליח. וכי יהיב ליה גיטא, גמר ונתן לשם הולכה. רבי זעירא בעי [דף לד עמוד ב] עד כדון בשאמרה לשליח הבא לי. והשליח אמר לבעל שהאשה אמרה התקבל לי. מה הדין אם האשה אמרה לשליח התקבל לי. והוא אמר לבעל שהאשה אמרה הבא לי? אשכח תני על תרויהון הרי זה גט, ואם רצה להחזיר יחזיר. שבשני המקרים השליח נחשב כשליח הולכה ואינה מגורשת עד שיגיע גט לידה. אמר רב הונא בשם רב. אין האשה עושה שליח לקבל גיטה מהשליח של בעלה. שמא הבעל מקפיד. שבזיון הוא לו שאינה רוצה לקבל מיד שלוחו. שמואל שמעה מיניה, ולעתה לעס=שנין בתריה ארבעים זימני. והא תנינן [דברים כד א] ונתן בידה. אין לי אלא בידה. מניין ביד שלוחו? ביד שלוחו? משלוחו? משלוחו לשלוחו מניין? תלמוד לומר, ונתן. ונתן מכל מקום. וקשיא על מה שאמר רב הונא בשם רב. תנן, לפיכך אם אמר הבעל, אי אפשי שתקבל לה, אלא הולך ותן לה. אם רצה להחזיר יחזיר. מי התנא שסובר, שרק אם ביטל בפירוש את שליחות האשה ואמר אי אפשי שתהיה שליח קבלה, בטלה השליחות. אבל אם לא ביטל בפירוש, אלא רק אמר הולך לה, השליח נשאר שליח קבלה? רבי הוא. דתני, אמרה לשליח התקבל לי והלך השליח ואמר לבעל אשתך אמרה התקבל לי. והוא הבעל אמר לשליח באחד הלשונות הללו הולכי לה ונתנו לה זכה לה והתקבל לה אם רצה לחזור לא יחזיר. ר' נתן אומר הולכי לה ונתנו לה אם רצה לחזור יחזור. זכה והתקבל לה אם רצה לחזור לא יחזור. רבי אומר, בכולן לא יחזור עד שיאמר אי אפשי שתקבל אלא שתולכי לה. וקשיא על דרבי. שהרי לשון הולך, פירושו מן דיבורי בשליחותי, ולמה אם רצה להחזיר לא יחזיר? וקשיא על דרבי נתן, שהרי לשון הילך פירושו, לדיבורה כפי שאמרה האשה, ולמה אם רצה להחזיר יחזיר? רב הונא אמר כיוון דהיא עשתו שליח לקבלה, והוא עשאו שליח להולכה. נעשה שלוחו ושלוחה. רבי אסי אמר. כל היכא דאמר שלוחו ושלוחה, מגורשת ואינה מגורשת, עד שיבא גט לידה. ואם אבד הגט או נשרף מגורשת ואינה מגורשת. ואם מת בעלה קדם שהגיע הגט לידה, חולצת ולא מתייבמת. אמר רבי חגיי קומי רבי יוסי. אתיין אילין פלוגתא, כאילין פלוגתא. דתנינן תמן, היה מדבר עם האשה על עיסקי גיטה או קידושיה. ונתן לה גיטה או קידושיה ולא פירש. רבי יוסי אומר דיו. רבי יהודה אומר, צריך לפרש. ואתיין דרבי שסובר שאם הבעל לא אמר אי אפשי השליח נשאר שליח קבלה

כמו שאמרה האשה אף אם אמר לו הולך כרבי יוסי... ודברי נתן שסובר שאם הבעל אמר לו הולך ביטל את שליחות האשה ונעשה שליח הולכה כרבי יודה. אמר ליה, ואת מה בידך **שאתה מדמה בן הדברים?** והא אמר רבי זעירא אמר ר' חיייה בר אבין אדא בר תחליפא בשם ר' הושעיה [דף לה עמוד א] מה פליגין? בשהפליגו עצמן לעניינות אחרים. אבל אם היה עוסק באותו עניין, גט הוא. והכא, אפילו בעוסקין באותו עניין היא מחלוקת שהרי השליח אמר שהאשה אמרה התקבל גיטי. ר' זעירא בעי קומי ר' מנא. אף לעניין מתנה כן **שאדם יכול למנות שליח קבלה?** אמר ליה, תמן התורה זיכת אותה בגיטה. והיא עושה שליח לקבל דבר שהוא שלה. אית לך מימר הכי במתנה? וכי אדם עושה שליח לקבל דבר שאינו שלו? ועוד מן הדא **דאמרי** רבי יוסה ור' יעקב בר זבדי **ורבי** אבהו בשם רבי יוחנן. אמר ליתן מתנה לחבירו. וביקש לחזור בו, חוזר בו. קם רבי יוסי עם ר' יעקב בר זבדי אמר ליה. **והיכן** הוא הין צדק **שאמרה תורה?** אמר ליה. בשעה שאמרו, הין צדק היה. **שבאמת התכוון לתת, ורק עכשיו חזר בו.** אמר לו הבעל לשליח, הולך גט אשתי, גט בתך גט אחותך, והלך ונתנו לה אינו גט. שלא אמר לו לתת לה תבעו השליח וא"ל תן גט לאשתך, וא"ל הילך גט אשתי גט בתך גט אחותך והלך ונתנו לה ה"ז כשר. תנן, **רשבג"א, אף האומרת טול לי גיטי. אם רצה להחזיר לא יחזיר.** ר' יוסי בי ר' בון ורבי אבין אמרו בשם ר' שמי. זו דברי רבי. אבל חכמים אומרים **כאומרת** יהא לי בידך. אמר רבי חנינה הלכה כרבן גמליאל. והוא שאמרה לו היא, טול לי או יהא בידך אז הוא נעשה שליח קבלה. . חד בר נש שלח גט לאיתתיה. אמרה ליה **האשה לשליח** יהא לי בידך. אתא עובדא קומי רב **ואמר**, אם בא להחזיר יחזיר. מה ופליג? שנייא הוא יהא בידך. שנייא הוא יהא לי בידך. א"ר חזקיה אנא ידע רישא וסיפא **שלא כך היה המעשה אלא.** אשה אחת עשת שליח לקבל גיטא משלוחי בעלה. אתא עובדא קומי רב אמר. אם רצה להחזיר, לא יחזיר. מחלפה שיטתיה דרב? תמן א"ר הונא בשם רב, אין האשה עושה שליח לקבל גיטה משלוחי בעלה. והכא הוא אמר הכין? [דף לה עמוד ב] אני אומר אחר הדלת היה עומד ושמע את קולה **שעשתה שליח לקבל מיד שלוחו ושתק והסכים**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ו הלכה ב

מתני': האשה שאמרה התקבל לי גיטי, צריכה שני כיתי עדים. שנים שיאמרו בפנינו אמרה. ושנים שיאמרו בפנינו קיבל וקרע בשעת השמד. אפילו הן הראשונים והן האחרונים. או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהן. נערה מאורסה, היא ואביה מקבלין את גיטה. רבי יהודה אומר, אין שתי ידיים זוכות כאחת. אלא אביה מקבל גיטה בלבד. וכל שאינה יכולה לשמור את גיטה, אינה יכולה להתגרש. קטנה שאמרה התקבל לי גיטי. אינו גט עד שיגיע גט לידה. לפיכך אם רצה הבעל להחזיר, יחזיר. שאין הקטן עושה שליח. ואם אמר לו אביה, צא וקבל לבתי גיטה. אם רצה להחזיר, לא יחזיר:

גמ': **תנן צריכה שני כיתי עדים**, שנים שאמרו בפנינו אמרה. **מה הדין אם הוא מודה?** האם ללא עדים אין שליחות או שהעדים זה שמא יחיש אבל אם הוא מודה לא צריך עדים **תנן**, ושנים שאמרו בפנינו קיבל וקרע **למה לי שנים כיוון שהשליח מודה, די בעד אחד ויצטרף השליח?** תיפתר שהיה קרוב. הדא אמרה, שהקרוב נעשה שליח. **תנן**, נערה מאורסה, היא ואביה מקבלין גיטה. **רבי יהודה אומר, אין שתי ידיים זוכות כאחת. אמר ריש לקיש,** כמחלוקת בגיטין [דף לו עמוד א] כך מחלוקת בקידושין **שם קדשה עצמה, לחכמים מקודשת ולרבי יהודה אינה מקודשת.** רבי יוחנן אמר, הכל מודין בקידושין שאביה מקדשה ולא היא. **ומודה** ר"ל בנישואין **דלא** הכל ממנה להשיא את עצמה, ולהפסיד מעשה ידיה לאביה. על דעתיה דרבי יוחנן שסובר שרק האב יכול לקדש אותה. אין לה דעת אצל אביה, ואינה עושה שליח. על דעתיה דריש לקיש. יש לה דעת אצל אביה ויכולה לקדש עצמה, והיא עושה שליח. מתניתא פליגא על ר' יוחנן **דתנן**, האיש מקדש בו ובשלוחו. והאשה מתקדשת בה ובשלוחה. פתר לה בגדולה. והתנינן קטנה שאמרה התקבל לי גיטי. אינו גט עד שיגיע גט לידה. **דווקא קטנה, אבל נערה מגורשת מיד. משמע**

שיש לה יד במקום אביה לקבל גיטה? פתר לה, ביתומה. והא תני סיפא, אם אמר לו אביה צא והתקבל לבתי גיטה. אם רצה להחזיר לא יחזיר, משמע שיש לה אב? פתר לה לצדדין היא מתניתא. רישא ביתומה. וסיפא בשיש לה אב. מתניתא פליגא על ריש לקיש דתנן, האיש מקדש את בתו כשהיא נערה, בו ובשלוחו. הא היא אינה מתקדשת בה ובשלוחה. פתר לה שהמשנה הזו כרבי יהודה. דרבי יהודה אמר, אין שתי ידיים זכות כאחת. אמר רבי יוסי. חד רב נפק מבית וועדא ואמר, נפק עובדא כר' יוחנן. וסמכין עלוי. לא הוה צריכה מיסמוך עליו שהוא לא היה אדם בר סמכה, אלא דהות כמין ימא לטיגני שתקף שיצא מבית המדרש אמר, ובודאי לא שכה. חברי'א אמרין בחצר ובארבע אמות פליגין רבי יוחנן וריש לקיש. רבי יוחנן אמר יש לה חצר ויש להן ארבע אמות. ואם זרק גט לתוך חצירה או ברה"ר בתוך ד' אמות שלה, הרי זו מגורשת, דסבר רבי יוחנן, חצר משום יד אתרביא דכתיב, ונתן בידה. וידה, רשותה משמע, וכשם שיש לה יד שיכולה לשמור על גיטה, יש לה חצר. ריש לקיש אמר אין לה חצר ואין להן ארבע אמות. דסבר חצר משום שליחות אתרביא, וכמו שאין שליחות לקטן, אף חצר אין לקטן. רבי אלעזר אמר בחצר פליגין ואין לה ארבע אמות לדברי הכל, שד' אמות תקנת חכמים היא ולא תיקנו לקטן [דף לו עמוד ב] לדעת ר"א שלרבי יוחנן אין לה ארבע אמות מה אמר רבי יוחנן אם נפל הגט צמוד לה ויכולה ליטלו בפישוט ידיים? ר' אלעזר שאל, חצירו של שליח מהו שתיעשה כידו? האם רק באשה ריבתה תורה חצרה כידה. או כיוון שבה מכוחה יש לו חצר. נערה שנישאת. היא מקבלת גיטה ולא אביה. שכיוון שנשאת יצאה מרשות אביה. קטנה ארוסה. אביה מקבל גיטה ולא היא. נישאת הקטנה, פעמים היא ופעמים אביה מקבל גיטה. כיצד? אם יש בה דעת, היא ולא אביה. אין בה דעת, אביה ולא היא. אי זו היא קטנה שיש בה דעת להתגרש? אמר רבי יוחנן. כל שנותנין לה גיטה ודבר אחר עמו והיא מוציאה אותו לאחר זמן

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ו הלכה ג

מתני': האומר תן גט לאשתי במקום פלוני. ונתנו לה במקום אחר, פסול. הרי היא במקום פלוני. ונתנו לה במקום אחר, כשר. האשה שאמרה התקבל לי גיטי במקום פלוני. וקיבלו לה במקום אחר, פסול. ור' אלעזר מכשיר. הבא לי גיטי ממקום פלוני. והביאו לה ממקום אחר, כשר:

גמ': תנן, האומר תן גט לאשתי במקום פלוני. ונתנו לה במקום אחר, פסול. מתניתא דלא כרבי אלעזר. ברם כר' אלעזר, לעולם מגורשת עד שיאמר אל תגרשנה אלא במקום פלוני והלך וגירשה במקום אחר אף ר"א מודה שאינה מגורשת ובאומר הרי היא במקום פלוני אף רבנן מודי שאינו אלא כמראה לו מקום.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ו הלכה ד

מתני': הבא לי גיטי. אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לידה. התקבל לי גיטי. אסורה לוכל בתרומה מיד. התקבל לי גיטי במקום פלוני. אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לאותו מקום. רבי אלעזר אוסר מיד:

גמ': תנן רבי אלעזר אוסר מיד. מה טעמא דר' אלעזר? שאני אומר אולי אחר הדלת מצאו דמראה מקום היא לו. תמן תנינן. האומר למי שאינו נאמן על המעשרות, קח לי ממי שהוא נאמן. ממי שהוא מעשר. אינו נאמן. תני ר' יוסי אומר. אפילו אמר לו קח לי מפלוני, אינו נאמן. עד שיאמר לו, קח ואני נותן מעות. מ"ט דר' יוסי? שאני אומר אדם אחר קרוב, מצא ולקח ממנו. אתי'א דר' אלעזר שחושש שמא מצאו במקום קרוב ונתן לו את הגט כר' יוסי שחושש שאדם אחר קרוב, מצא ולקח ממנו. ודרבי יוסי כר"א. רבי יוסי ריבה מן דרבי אלעזר. שהרי מודה ר' אלעזר שאם אמרה לו אל תקבלה לי אלא במקום פלוני. שהיא אוכלת בתרומה עד שיגיע הגט לאותו מקום? [דף לז עמוד א] והכא לרבי יוסי אפילו אמר לו קח מפלוני אינו נאמן, עד שיאמר לו קח ואני נותן מעות. מאי טעמא דרבי יוסי? שאני אומר, אחד קרוב שלו מצא ולקח ממנו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ו הלכה ה

מתני': האומר כתבו גט ותנו לאשתי. גרשוה. כתבו איגרת ותנו לה. הרי אילו יכתבו ויתנו. פטרוה, פרנסוה, עשו לה כנימוס, עשו לה כראוי, לא אמר כלום. בראשונה היו אומרים. היוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתי. הרי אילו יכתבו ויתנו אף שלא אמר תנו. חזרו לומר, אף המפרש והיוצא בשיירא. ר"ש שזורי אומר, אף המסוכן:

גמ': האומר תרכוה, כאומר גירשוה. פטרוה פרנסוה. עשו לה כנימוס, עשו לה כראוי, לא אמר כלום. **מ"ט? שאני אומר למזונות התכוון. תנן, היוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתי. הרי אילו יכתבו ויתנו** אף שלא אמר תנו. אמר ר' מנא. לא סוף דבר בקולר של סכנה שנתפס על דבר שעונשו מיתה. **אלא אפילו בקולר על עסקי ממון. שכל קולר בחזקת של סכנה.** ר' אלעזר שאל, אחר שראינו שגישו של הנתפס בקולר כגט שכיב מרע. האם גם **מתנתו כמתנת שכיב מרע שלא צריך קנין? אמר רב נחמן בשם ר' יעקב ארמנייא.** מה דהיא צריכה לר' אלעזר, פשיטא לר' יוסי בר חנינה. דתנינן תמן. האשה שנהרגה, נהנין בשערה. בהמה שנהרגה, אסורה בהנייה. **ואמר ר' יוסי בר חנינה [דף לז עמוד ב] באומרת, תינתן שערי לבתי.** שכיון שאמרה תנו לה כשהייתה עדיין בחיים, אין זה כגופה. לכן לא נאסרה בהנאה. משמע שפשוט לרבי יוסי, שדבריה ככתובין וכמסורים. **כהדא גניבה אתאפק למקטלא.** אמר, **יהיבון לר' אבונא ארבע מאות** זוז מן חמרא דכפר פנייא. ולא **יהיבון** ליה. **דחשין** להא דרב. דרב אמר **נכסי הירוש כנכסים משועבדים.** כשם שאין **מילוה** בעדים ניגבית מן המשועבד. כך אינה ניגבית מן הירושין. ואם גם במתנה דברי היוצא בקולר כדברי שכיב מרע, שאינם צריכים קנין. **אם לא יתנו** ליה משום חוב, **למה לא יתנו** ליה משום מתנה? חשין להא דרבי אלעזר **שהסתפק בדבר.** דר' אלעזר שאל, **האם מתנתו של יוצא בקולר כמתנת שכיב מרע?** אייתי דרבי זעירא לרבי יצחק עטושיא ותנו ליה, כגיטין כן מתנה. אמר ליה רבי **אבא. אולי הכוונה,** מה גיטין, אם לא נתן בחייו לא נתן. אף מתנה, אם לא נתן בחייו לאו שמה מתנה? אמר ליה, **הכא בעי רבי מפקה חכמתה ומפסדה** לר' אבונא זוזי? לית את יכיל למנוע מרבי אבונא לקבל את הכסף דתנינן תמן. **האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי ומת, לא יתנו לאחר מיתה.** תנו מנה לאיש פלוני ומת יתנו לאחר מיתה. כד שמעון דרבי יוחנן פליג **על רב וסובר דמלוה ע"פ גובה מן הירושים, יהיבון** ליה. **דאמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן,** מלוה בעדים נגבית מן הירושין, ובלבד יורשין **שירשו** קרקע. אמר ר' יוסה. הדא דתימר בהן דהוה קאים גביה עד שעה דמית שהיו עדים משעה שהודה שחייב לו עד שעת המיתה וראו שלא נתן לו. ברם אם עליל ונפק, אנא אמר כבר יהיב ליה. מילתיה דרבי חנינה אמר, **דלא יהיבון לרבי אבונא את הכסף.** דר' חנינה הוה מישתעי אהן עובדא. לוי פריסה שהיה קרוב של רבי אבונא הוה עבר מן אתר לאתר. נפקין קריביה דגניבה מיבול עימיה לפייס אותו בסעודה. אמר ייבון לר' אבונא זוזי, והיתגרון לחמא תרווחו את הסעודה **משמע שלא שילמו לרבי אבונא.** תני, אף החולה. אמר ר' יעקב בר אידי בשם ר' יונתן, הלכה כרבי שמעון השזורי במסוכן אבל לא בחולה. מה בין מסוכן מה בין חולה? חולה כדרך הארץ. ומסוכן כל שקפץ עליו החולי. **החולה כדרך הארץ,** הקרובים נכנסין אצלו מיד, והרחוקין לאחר ג' ימים. ואם קפץ עליו החולי, אילו ואילו נכנסין אצלו מיד. דלמא ר' הונא ר' פינחס ור' חזקיה סלקון מבקרי לרבי יוסי בתר תלתא יומין. אמר לון, **וכי רחוקים אתם ובי בעיתון מקיימה מתניתא? שהרי הקרובים נכנסים מיד**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ו הלכה ו

מתני': מי שהיה מושלך בבור ואמר. כל השומע את קולי, יכתוב גט לאשתי. הרי אילו יכתבו ויתנו. הבריא שאמר כתבו גט לאשתי. רצה לשחק בה. מעשה בבריא שאמר

כתבו גט לאשתי, ועלה לראש הגג ונפל ומת. אמר רבן שמעון בן גמליאל. אמרו חכמים. אם מעצמו נפל, הרי זה גט. ואם הרוח דחאתו, אינו גט:

גמ': תנן, מי שהיה מושלך בבור ואמר. כל השומע את קולי, יכתוב גט לאשתי. הרי אילו יכתבו ויתנו. אמר ר' חנינה. לימדנו ר' יונתן, והן שראו בובייה צורה של אדם. תמן תנינן. מעידין לאור הנר ולאור הלבנה. ומשיאין על פי בת קול. ואמר רבי יונתן, והן שראו בובייה צורה של אדם. אמר ר' אחא בר חנינה בשם ר' חנינה [דף לח עמוד א] הדא דתימר, בשדה שחוששים שמא שד היה. אבל בעיר אפילו לא ראו בובייה של אדם. שאין שדים מצויים בעיר. והתנינן מי שהיה מושלך בבור. ואמר רבי יונתן והן שראו בובייה של אדם? אמר ר' אבין המזיקין היו מצויין בבורות אפילו בעיר, כדרך שהן מצויין בשדות. תנן, מעשה בבריא שאמר כתבו גט לאשתי, ועלה לראש הגג ונפל ומת. אמר רבן שמעון בן גמליאל. אמרו חכמים. אם מעצמו נפל, הרי זה גט. ואם הרוח דחאתו, אינו גט. ספק מעצמו נפל ספק הרוח דחתו. נישמענה מן הדא דתנן, רבן שמעון בן גמליאל אומר. אם על אתר נפל, הרי זה גט. ואם לאחר זמן נפל, אינו גט. וההן על אתר, לא ספק הוא? הדא אמרה. ספק מעצמו נפל, ספק הרוח דחתו, הרי זה גט. שהוכיח סופו על תחילתו. השוחט בהמה ובשעת שחיטה חשב לזרוק דמה לע"ז, ולהקטיר חלבה לע"ז. רבי יוחנן אמר. המחשבה פוסלת שמחשבים מעבודה לעבודה. ריש לקיש אומר, אין המחשבה פוסלת. התיב ר' יעקב בר אידי קומי ריש לקיש. והתנינן, השוחט לנכרי ר"א פוסל שסתם מחשבת נכרי לע"ז. א"ר יוסי ק"ו הדברים. ומה אם במקום שהמחשבה פוסלת במקדשין. אין הכל הולך אלא אחר העובד. דבעלים לא פסלי במחשבה כי אם דוקא הכהן. מקום שאין המחשבה פוסלת בחולין. אינו דין שיהא הכל הולך אחר השוחט? משמע שלגבי העובד, לומדים מקדשים. והרי מצאנו בקדשים דהמחשבה פוסלת בפיגול מעבודה לעבודה. ונימא נמי במחשב לע"ז כן. אמר ליה בקדשים, מחשבת פיגול אכן פוסלת מעבודה לעבודה, אבל אם שחט בהמה לזרוק את דמה לע"ז ולהקטיר חלבה לע"ז, אין המחשבה פוסלת. שאן לומדים חוץ מפנים. שחטה וזרק דמה סתם ואחר כך והקטיר חלבה לע"ז, זה היה מעשה בקיסרין. ולא אמרו. לא לאיסור ולא להיתר. אמר ר' חנינא בשם רב חסדא, זאת אומרת לא חשו להא דרשב"ג ולא אמרינן הוכיח סופו על תחילתו. דאין תימר חשו. היה להם להורות איסור על כל הבהמה. דכיוון שהקטיר את החלב לע"ז, הוכיח סופו על תחילתו, דכבר בשעת שחיטה היה דעתו לע"ז. רבי יוסי אמר בשם רב חסדא. אדרבה, זאת אומרת שחשו לדרשב"ג. דאין תימר לא חשו, לא היה להן להורות כחכמים ולהתיר? אלא משום שחששו לכבודו של רשב"ג לא התירו, ולא אסרו מפני כבוד חכמים.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ו הלכה ז

מתני': אמר לשנים תנו גט לאשתי. או לשלשה כתבו גט ותנו לאשתי. הרי אילו יכתבו ויתנו. אמר לשלשה תנו גט לאשתי. יאמרו לאחרים כתבו. מפני שעשאן בית דין, דברי ר' מאיר. וזו הלכה שלח חנניה איש אונו מבית האסורין. מקובל אני באומר לשלשה תנו גט לאשתי. שיאמרו לאחרים כתבו, מפני שעשאן בית דין. אמר רבי יוסי, נומינו לשליח. אף אנו מקובלין שאפילו אמר לב"ד הגדול שבירושלים תנו גט לאשתי. צריך שילמדו ויכתבו ויתנו לה. אמר לעשרה תנו גט לאשתי. אחד כותב וב' חותמין. כולכם כתובו. אחד כותב וכולן חותמין. לפיכך אם מת אחד מהן, הרי הגט בטל:

גמ': תנן אמר לשנים תנו גט לאשתי. הרי אילו יכתבו ויתנו. מתניתא דרבי מאיר [דף לח עמוד ב] מן דבתרה דתנן אמר לשלשה תנו גט לאשתי. יאמרו לאחרים כתבו. מפני שעשאן בית דין, דברי ר' מאיר. מ"ט דרבי מאיר? אמר רב חסדא. טעמא דרבי מאיר, דמה מצינו בכל מקום, אחרים כותבין ובית דין חותמין. אף הכא אחרים כותבין ובית דין מחתמין. רבי הילל בר וולס בעא קומי רבי. מה ראו לומר הלכה כר' יוסי נגד ר' מאיר ורבי חנניה איש אונו? אמר ליה, שלא ראיתא אותו, שאילו הייתה רואה אותו הייתה מקבל את דבריו שנימוקו עימו. רבי כד הוה בעי מקשייה על דרבי

יוסי אמר. אגן עליבייה, מקשייא על דרבי יוסי. שכשם שבין קדשי הקדשים לבין חולי חולין, כך בין דורינו לדורו של רבי יוסי. אמר רבי ישמעאל בי רבי יוסי. כשם שבין זהב לעפר, כך בין דורינו לדורו של אבא. אמר לעשרה הוליכו את הגט הזה. אחד מוליך על ידי כולן. כולכם הוליכו. כולם מוליכין ואחד נותן על ידי כולן. לפיכך אם מת אחד מהן, הרי הגט בטל. אמר רבי יוחנן בשם רבי אלעזר דמן רומא. המונה כאומר כולכם

הדרן עלך פרק האומר התקבל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ז הלכה א

מתני': מי שאחזו קורדייקוס ואמר כתבו גט לאשתי, לא אמר כלום. אמר כתבו גט לאשתי ואחזו קורדייקוס. וחזר ואמר אל תכתבו, אין דבריו האחרונים כלום. נשתתק אמרו לו נכתוב גט לאשתך? והרכין בראשו. בודקין אותו שלשה פעמים. אם אמר על לאו לאו, ועל הין הין, הרי אילו יכתבו ויתנו:

גמ': **אלו הן סימני שוטה**. היוצא בלילה, והלן בבית הקברות, והמקרע את כסותו, והמאבד מה שנותנין לו. **א"ר הונא, והוא שיהא כולהו בו. דאי לא כן אני אומר**. היוצא בלילה, **קניטרוקוס** טרוז במחשבות. **הלן בבית הקברות, מקטיר לשדים. המקרע את כסותו, סוליקוס** מפוזר. והמאבד מה שנותנים לו, **קודייקוס**. רבי יוחנן אמר, אפילו באחת מהן. אמר **רבי אבון** מסתברא מה דאמר רבי יוחנן אפילו אחת מהן, ובלבד הכוונה במאבד מה שנותנין לו. **דאפילו שוטה שבשוטים** אין מאבד כל מה שנותנים לו. **קונדיקוס** קורדייקוס אין בו אחת מכל אלו. מהו קורדייקוס? דתנן, מי שאחזו קורדייקוס ואמר תנו גט לאשתי לא אמר כלום. **אמר ר' יוסי המום** שאן דעתו מיושבת. אתא עובדא קומי רבי יוסי בחד טרס"י אורג דהוון יהבון ליה **סימוק** חוט אדום גו **אכום** שחור, והוא לעי' טוה ולא שם לב. **אכום** גו **סימוק** והוא לעי'. **אמר דא הוא** קורדייקוס **על מקרה כזה אמרו חכמים**. פעמים שוטה פעמים חלים, בשעה שהוא שוטה, הרי הוא כשוטה לכל דבריו. ובשעה שהוא חלים, הרי הוא כפיקח לכל דבריו. אתא עובדא קומי דשמואל אמר כד הוא חלים יתן גט. מה שמואל כריש לקיש? דריש לקיש אמר לכשישתפה. דתנן, אמר כתבו גט לאשתי. ואחזו קורדייקוס וחזר ואמר אל תכתבו, אין דבריו האחרונים כלום. מאי אן בדבריו האחרונים כלום? ר"י סבר אן בדבריו האחרונים כלום, וכותבים ונותנים גט לאלתר. שהרי הוא כישן. ור"ל סובר אין כותבים אלא כשיחלים. רובא דשמואל מן דר"ש בן לקיש, דהוא אמר, כד דהו חלים יתן גט, אף אם ציוה לכתוב גט אחר שאחזו קורדייקוס בזמן שהוא חלים. ואילו ר"ל דיבר במציאות שהציווי לכתוב היה בבריאות גמורה. ורק הנתינה, הייתה לאחר שאחזו קורדייקוס בשעה שהוא חלים. **מנין שחלים פרושו מבריא מחוליו?** [דף לט עמוד א] דכתיב [ישעי' לח טז] ותחלימני ותחייני. רבי יעקב בר אחא אמר, איתפלגון רבי יוחנן וריש לקיש. רבי יוחנן אמר, אם אמר כתבו כשהוא בריא ואחזו קורדייקוס, עודהו קורדייקוס עליו, כותבין גט ונותנין לאשתו. ריש לקיש אמר לכשישתפה. מחלפה שיטתיה דר"ל? דאיתפלגון, הביא קרבן על חטאתו ונתחרש או נשתטה או נשתמד או שהורו בית דין לאכול חלב, ואחר כך חזר ונשתפה, והמומר חזר בתשובה, ובי"ד חזרו מהוראתם, ר' יוחנן אמר נדחית חטאתו כיון שדחה שוב אינו חוזר ונראה. ריש לקיש אמר לא נדחית חטאתו דהואיל וממילא הוא חזר לבריאותו הרי זה כאילו היה ישן והתעורר מהשינה. **וקשה מר"י על ר"י, ומר"ל על ר"ל**. רבי יוסי בי רבי בון אמר, רבי אחא מחליף שמועתא כי היכי דלא תהא מילתיה דרבי יוחנן פליגא על מילתיה. דאמר רבי שמואל בר אבא בשם רבי יוחנן. הגוסס, זורקין עליו מדם חטאתו ומדם אשמו, שהגוסס נחשב חי לכל דבר, והרי גוסס דומה לשוטה ובכל זאת לא נדחית חטאתו, לכן החליף את הגירסה. רבנין דקיסרין אמרין, ר' חייה ור' יסא. חד כהדין וחד כהדין. מתניתא פליגא על ריש לקיש דתנן, אמר כתבו גט לאשתי ואחזו קורדייקוס, וחזר ואמר אל תכתבו, אין דבריו האחרונים כלום. משמע שכותבים בעודו תחת הקורדייקוס כדעת רבי יוחנן. פתר לה לכשישתפה, ומה שאמר אין דבריו האחרונים כלום, הכוונה שכשיבריא אין צורך לשאול אותו שוב אלא סומכים על דבריו הראשונים. נתן לה את גיטה ואמר, לא יהא גט אלא למחר, ונעשה קורדייקוס. תפלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש, דלר"ל אינו גט עד שיהיה בריא בשעה שהגט חל. זרק לה את גיטה וכשהגט באויר

קדם שהגיעה לידיה **אחזו קורדייקוס**. תפלוגתא דר' יוחנן ודריש לקיש. **אמר ר' אלעזר, ר' אבין בעי**. תרם את כירייו ואמר, לא היא תרומה אלא למחר ונעשה קורדייקוס. **האם גם בזה תפלוגתא דר' יוחנן ודריש לקיש?** דלר"ל התורם צריך שיהיה בר דעת כשתחול התרומה. **אמר ר' זעירא מתניתא פליגא על ריש לקיש, ולית לברייתא תירוץ בשיטת ר"ל. דתנן,** הרי שהיה צלוב או מגוייד ורמז ואמר כתבו גט לאשתו, כותבין ונותנין בחזקת שהנשמה תלויה בו. **והרי ואי אפשר שלא נטרפה דעתו שעה אחת קדם שמת. אכן** הדא פליגא על ריש לקיש ולית לה קיום. תני, חרש שתרם, אין תרומתו תרומה. **אמר רשב"ג. בד"א** שהיה חרש מתחילתו ולא יודע לכתוב. אבל אם היה פיקח ונתחרש, כותב הרי זה תרומה ואחרים מקיימין כתב ידו. **ר' יעקב בר אחא ורבי חייה אמרו בשם רבי יוחנן [דף לט עמוד ב] חלוקין על השונה הזה על רשב"ג** וסוברים שלא מועיל ציווי בכתיבה. **ואמרין דהא מתני' פליגא דתנן,** נתחרש הוא או נשתטה, אינו מוציא עולמית. **ואמאי?** ויכתוב ויקיימו אחרים כתב ידו? קיימניה, בשאינו יודע לכתוב. התיב רבי **אבא** בר ממל. והא מתניתא פליגא **דתנן,** הרי שכתב בכתב ידו וציווה לסופר, וכתב. לעדים, וחתמו. אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו וחזר ונתנו לה, **אינו גט. משמע שכתובה אינה מועילה וצריך שיאמר בפיו** **לסופר לכתוב ולעדים לחתום.** א"ר יוסי, אמור דבתרא, **ותבין דלית הדא פליגא, דתנן בסיפא,** אינו גט עד שישמעו קולו **אומר** לסופר כתוב, ולעדים חתמו. וכי סוף דבר עד שישמעו את קולו? ולא אמרנו אפילו הרכין בראשו? **אלא ודאי את אמר,** לית כן, **שמה שנאמר בסיפא עד שישמעו קולו לאו דווקא.** אוף הכא מה שנאמר ברישא לית כן **ובאמת כתב מועיל.** ומה שנאמר שאינו מועיל מדובר שכתב אימרו לסופר שכתוב וזה אפילו בדיבור לא מועיל. **אמר ר' מנא, אית כן שהמשנה נאמרה בדווקא וכתב יד לא מועיל. ומה שנאמר בסיפא עד שישמעו קולו לא בא למעט הרכנת הראש, כיוון, שהיא שמיעת הקול היא הרכנת הראש.** ר' זעירא בעא מיניה דר' מנא, **אם הרכנת ראש כדיבור. האם** כמה דתימר עד שירכין בראשו שלש פעמים. ודכוותה עד שישמעו את קולו שלשה פעמים? **אמר ליה, שמיעת הקול פעם אחת, כהרכנת הראש שלשה פעמים.** אמר רבי יודן תמן בתרומה באומר כך וכך עשית' שכותב הרי זה תרומה. ברם הכא באומר כך וכך עשו שמצווה שיכתבו אחרים גט לאשתו. **ר' בנימין בר לוי בעי מה אנן קיימין אם יש בו דעת לבא יש בו דעת לשעבר. אין בו דעת לבא. אין בו דעת לשעבר.** אמר רבי **אבא** מרי. בחרש אנן קיימין, ואין שליחות לחרש. **אבל פיקח שכתב מועיל.** וכן אם יכתוב החרש בעצמו את הגט, הגט כשר **רבי יוסי ברבי** בון אמר **בבריא שנשתתק אנן קיימין. ולמה** אינו גט **עד שירכין ראשו שלוש פעמים? שאני** אומר מתעסק בשטרותיו היה ועל זה כוונתו כשהרכין בראשו הילכך בודקין אותו ג' פעמים עד שיבינו שכוונתו לשם גט: ותני כן, במה דברים אמורים בזמן שנשתתק מתוך בריו. **כי חישין שמא נשתתק מתוך חוליו, דיי** פעם אחת. ובלבד במסרגין לו. **כי צד?** [דף מ עמוד א] נכתוב גט לאשתך? והוא אומר הין. **נכתוב גט לאמך? והוא אומר לאו. נכתוב גט לאשתך? והוא אומר הין. נכתוב גט לבתך? והוא אומר לאו. נכתוב גט לאשתך? והוא אומר הין. נכתוב גט לאחותיך? והוא אומר לאו. אף בעדיות כן? כי אתא ר' אבהו, אמר בשם ר' יוחנן. אף בעדיות כן. **הדא אמרה** אדם מעיד עדותו מיושב שהרי די בהרכין ראשו. ומה שאמרה תורה (דברים יט יז) ועמדו שני האנשים, הכוונה לבעלי דין ולא על העדים. **אף בנדירים כן?** אם כששאלו אותו אם רוצה לנדור והרכין ראשו. תני רב ששת. כשם שבודקין אותו בגיטין שלשה פעמים. כך בודקין אותו בירושות ובמקח וממכר ובמתנות**

למוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ז הלכה ב

מתני': אמרו לו נכתוב גט לאשתך? אמר להן אתם כתובו. אמרו לסופר וכתב. לעדים וחתמו. אף על פי שכתבוהו ונתנוהו לו ונתנו לה, הרי הגט בטל. עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתמו:

גמ': אמר לשנים אמרו לפלוני שיכתוב, ולפלוני ופלוני שיחתמו. **אמר ר' זעירה בשם ר' ירמיה.** מעשה היה בימי רבי ואמר, **הגט כשר אבל לא יעשה כן בישראל. דחיישין שמא האשה תשכור אנשים שיאמרו לסופר לכתוב.** שמואל אמר, יעשה ויעשה. רב ירמיה שאל לשמואל. **אמר לשנים כתבו ותנו גט לאשתי.** ואמרו לסופר וכתב וחתמו הן מהו? א"ל ה"ז גט, והדבר צריך תלמוד. מחלפה

שיטתיה דשמואל? תמן הוא אמר שאם אמר לשנים אמרו לפלוני שיכתוב, ולפלוני ופלוני שיחתמו. יעשה ויעשה. והכא הוא אמר אכן? שנייא היא ששנו את עדותן שהרי הוא אמר שיכתבו הם, והם אמרו לסופר לכתוב. ניחא אמר לעדים וחתמו פסול, כי צריך שהבעל יצוה לעדים לחתום שיהיה לשמה. אבל אמרו לסופר וכתב למה פסול? לית הדא פליגא על דרבי יוחנן? דרבי יוחנן אמר, אפילו כתב תרפו הרי את מותרת לכל אדם בטופס כשר? פתר לה כרבי יהודה. דרבי יהודה פוסל בטופסין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ז הלכה ג

מתני': זה גיטך אם מתי. זה גיטך מחולי זה. זה גיטך לאחר מיתתי, לא אמר כלום. מהיום אם מתי. מעכשיו אם מתי, הרי זה גט. מהיום לאחר מיתתי, אינו גט. ואם מת חולצת ולא מתייבמת:

גמ': תניא, זה גיטך אם מתי, זה גיטך מחולי זה, זה גיטך לאחר מיתתי, לא אמר כלום. ורבותינו אמרו הרי זה גט. מני רבותינו? רבי יהודה הנשיא ובית דינו. בשלשה מקומות נקרא רבי יהודה הנשיא רבותינו. [דף מ עמוד ב] בגיטין דתנן אם לא באתי מכאן עד י"ב חדש, ומת בתוך י"ב חדש אינו גט. ורבותינו התירו להנשא. שזמנו של גט מוכיח שחלות הגירושין הייתה מחיים. בשמן דתנן, ואלו דברים של עובדי כוכבים אסורין ואין איסורן איסור הנאה. חלב שחלבו עובד כוכבים ואין ישראל רואהו. והפת והשמן שלהן רבי ובית דינו התירו. ובסנדל, דתנן. המפלת סנדל או שיליית תשב לזכר ולנקיבה ואיתמר עליה, אי זהו הסנדל שאמרו? כל שהוא דומה לסנדל דג שבים. רבן שמעון בן גמליאל אומר, כל שהוא דומה ללשונו של שור. נמנו עליו רבותינו לומר והוא שיהא בו מצורת אדם. מנו רבותינו? רבי יהודה הנשיא ובית דינו. ומדבריהם משמע שאם אין בו מצורת אדם, טהורה. ולמה לא קראו לו בית דין שריא? הרי כל בית דין שהוא מתיר שלשה דברים, הוא נקרא בית דין שריא. אמר רבי יודן בי ר' ישמעאל. כיוון שבית דינו חלוק עליו בגיטין. תנן, אם לא באתי מכאן עד י"ב חדש, ומת בתוך י"ב חדש אינו גט. ורבותינו התירו להנשא. מת תוך י"ב חדש, מי אמרינן כבר התקיים התנאי דודאי לא יבא עוד ומותרת להנשא מיד. או דלמא אסורה לינשא עד לאחר י"ב חדש? ר' חגיג' אמר, מותרת לינשא. רבי יוסי אמר, אסורה לינשא, שאני אומר שמא יעשו לו ניסים ויחיה ויקים תנאו. תנן, מהיום אם מתי. מעכשיו אם מתי, הרי זה גט. הרי זה גיטך אם מתי, אינו גט. דאין גט אחר מיתה. זה גיטך מהיום ולאחר מיתה. על זה אמר רבי יודן שבית דינו של רבי חלוקים עליו. הוּוּ נחלקו ביה רבנין ורבותינו. מתיבין רבנין לרבתינו. למה אתון אמרין, זה גיטך היום אם מתי הרי זה גט? האם בגין דאמר אמר? והא בסיפא של הרישא דאמר הרי זה גיטך אם מתי, אינו גט. אלא בגין דאמר מהיום. אוף אנן כן אית לן, מהיום עיקר. ולכן כשאמר זה גיטך מהיום ולאחר מיתה. הרי זה גט. [דף מא עמוד א] תניא, זה גיטך אם מתי... לא אמר כלום. ורבותינו אמרו הרי זה גט. מני רבותינו? רבי. מתיב רבי לרבנין. באומר מהיום אם מתי, למה אתון אמרין הרי זה גט? בגין דאמר מהיום? והא בסיפא באומר מהיום ולאחר מיתה אתון אמרין שאינו גט. אלא ודאי טעמא בגין דאמר אמר. ש"מ דאם עיקר. אוף אנא אית לי אם עיקר, לכן באומר הרי זה גיטך אם מתי, הרי זה גט. אית תניי תני מהיום ולאחר מיתה הרי זה גט ורבי אומר אינו גט. תמן מחלפין שרבי אומר הרי זה גט ורבנן אומרים אינו גט. אמר רבי יוסי, רבי יוחנן ורב תריהון אמרין. דברי רבי תמן שלשיטתם סובר הרי זה גט דהוא רבנין דהכא שהם הפכו את השיטות. מכיון שאמר מהיום כמי שאמר ע"מ. רבי זעירא בעא קומי ר' יוסי ע"מ אם מתי? או ע"מ לאחר מיתה? א"ל ע"מ אם מתי שזה רק תנאי בגט. אמר ר' אבא בשם רב. דברי רבי הכא שלשיטתנו סובר שאינו גט דהוא רבנין דתמן שהם הפכו את השיטות. מכיון שאמר מהיום ולאחר מיתה, כמי שאמר לאחר מיתה. תמן תנינן. הכותב נכסיו לבניו. צריך שיכתוב מהיום ולאחר מותו, דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר, אינו צריך. מה טעמו של רבי יוסי? זמנו של שטר מוכיח עליו שמתכוון מזמן הכתיבה ולא לאחר מיתה. רבי שמעון בן יקים אעיל עובדא קומי רבי יוחנן. למה מהיום לאחר מיתה מתנתו מתנה. ומהיום ולאחר מיתה אינו גט? חבריאי אמרי בשם רבי יוחנן אינה איסרטה זה לא אותו רחוב. ביטוי להגיד שאין מה לדמות אחד לשני ואומרים. אמר ר' זעירא בשם ר' יוחנן. מתנה אינה כגיטין, וגיטין אינה כמתנה. אמר ר' אילא במתנה, מכיון שאמר מהיום, מתנה גמורה

היא. לאי זה דבר כתב בה לאחר מיתה? לשייר לו אכילת פירות. ובגיטין מכיון שכתב מהיום בגט, כרות הוא. לאי זה דבר כתב בה לאחר מיתה? לשייר לו אגופה, **נמצא שאין כאן כריתות והגט בטל**. אמר רבי בון בר כהנא קומי רבי **אילא**. ואימא לשייר לו מעשה ידיה? אמר ליה, לא מצינו אשה נשואה לזה ומעשה ידיה של זה. והוה ר' זעירא מקלס ליה, וצווה ליה, בנייה דאורייתא. [דף מא עמוד ב] אף בגט שיחרור כן. **שאם אמר האדון לעבד** הרי גט שחרורך מעכשיו לאחר שלשים יום. על דעתיה דרבי הרי זה גט. כמו שאמר בגט אישה, שכל האומר מהיום, כאומר על מנת והרי זה גט. על דעתין דרבנין אינו גט? אף בהבקר כן. **שאם אמר שדי מובקרת** מעכשיו לאחר שלשים יום. על דעתיה דרבי מובקרת. על דעתין דרבנין אינה מובקרת? אף בהקדש כן? **שאם אמר הרי זה הקדש מעכשיו ולאחר ל' יום, האם גם בזה יחלקו? שונה הקדש דכל עמא מודיי, משום שאמירתה לגבוה כמסירתו להדיוט, ואין חזרה בהקדש שכיוון שאמר מהיום שוב לא יכול לחזור בו.** אף בקידושין כן? **שאם אמר לאישה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר ל' יום, ובא אחר וקידשה בתוך ל' יום, האם גם בזה יחלקו?** **אשכח תני רבי אומר מקודשת קידושין גמורין** כמו שהוא אמר בגיטין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ז הלכה ד

מתני': זה גיטיך מהיום אם מתי מחולי זה. ועמד והילך בשוק, וחלה ומת. אומדין אותו, אם מחמת חולי הראשון מת, הרי זה גט. ואם לאו, אינו גט. לא תתייחד עמו אלא בפני עדים אחרת תצטרך גט חדש שמא בעל לשם קידושין. אפילו עבד אפילו שפחה. חוץ משפחתה מפני שלבה גס בשפחתה. ומה היא באותן הימים? ר' יהודה אומר, כאשת איש לכל דבר. ור' יוסי אומר, מגורשת ואינה מגורשת:

גמ': אכל גריסין אפילו אכלן אכילה גסה ומת, אף על פי שאכילה כזו מזיקה, אפ"ה הוי כמי שמת מאותו חולי. [דף מב עמוד א] **אכל פונדקאות** י"א הקליפות של פולים עצמן ולא עמד, כמי שלא מת מאותו חולי. שאכילה זו ודאי קירבה את מיתתו. אם מתי מחולי זה. ונפל עליו גל או שנשכו נחש. אינו גט, שלא מת מאותו החולי. אם לא עמדתי מחולי זה. ונפל עליו גל או שנשכו נחש. הרי זה גט, שלא עמד מאותו החולי. **תנן, לא תתייחד עמו אלא בפני עדים.** תני אף אם הוא מסוכן. אמר רבי יעקב בר אחא מעשה היה שבעל ומת. **תנן לא תתייחד עמו אלא בפני עדים אפילו עבד אפילו שפחה.** ועבד ושפחה נאמנין להעיד? **לא שעבד ושיפחה מעידים אלא שהעדים מעידים** שבשעה שנתייחדה עמו שהיה שם עבד ושפחה. במקרה כזה לא חוששין שמא שימשו. כהדא **דתנן**, נתייחדה עמו בפני שנים, צריכה הימינו גט שני, שהם עדי יחוד הם עדי ביאה. באחד, אינה צריכה ממנו גט שני. באחד בשחרית ובאחד בין הערבים? זה היה מעשה. ושאל רבי אליעזר בן תרדיון לחכמים ואמרו, אין זה יחוד. **תנן**, נתייחדה עמו כדי בעילה. חוששין לה משום בעילה, ואין חוששין לה משום קידושין. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר, אף חוששין לה משום קידושין. רבי ירמיה פתר מתניתא. נתייחדה עמו כדי בעילה. חוששין לה משום בעילת זנות, ואין חוששין לה משום קידושין בבעילה. לא נתייחדה עמו כדי בעילה, אין חוששין לה משום כלום. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר. נתייחדה עמו כדי בעילה חוששין אף משום קידושין בבעילה. רבי יוסי פתר לה מתניתא. נתייחדה עמו כדי בעילה. חוששין לה משום בעילת זנות, ואין חוששין לה משום קידושין בבעילה. לא נתייחדה עמו כדי בעילה. אין חוששין לה משום קידושין בכסף. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר. אף בלא נתייחדה עמו כדי בעילה חוששין לה משום קידושין בכסף. **תנן התם, המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי.** ב"ש אומרים אינה צריכה הימנו גט שני, וב"ה אומרים צריכה ממנו גט שני. אמר רבי אבין [דף מב עמוד ב] אתיא דבית שמאי כרבנין שלא חוששים שמא בעל לשם קידושין. ובית הלל כרבי יוסי בי רבי יהודה שחושש. **תנן, רבי יהודה אומר, הרי היא כאשת איש לכל דבר.** ליידיא מילה? רבי אלעזר אומר ליורשה. דתנינן תמן. וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה. אמר ר' זעירא. זאת אומרת שהיא כאשת איש לכל דבר. מחלפה שיטתיה דרבי יודה? תמן הוא אמר, מיתה מצויה דאמר רבי יהודה. **ערב יוה"כ אף אישה אחרת מתקינים לו** לכה"ג **שמא תמות אשתו.** ולא יוכל לעבוד שנאמר (ויקרא טז, ו) וכפר בעדו ובעד ביתו, ביתו זו אשתו. משמע

שחושש למיתה. והכא הוא אמר אין מיתה מצויה? שהרי אמר הרי היא כאשת איש לכל דבריה. משמע שלא חוששים שמא מת?
תמן בעבודת כה"ג ביה"כ שעושה **עבודת ציבור** שכל ישראל תלויים בה **החמירו**. כאן ביחיד. **והא אשכחנא דאף ביחיד חושש למיתה**. דתניא ר' יהודה אומר. לא היה שופר קינים בירושלים, מפני התערובת. שמא תמות אחת מהן, ונמצאו דמי חטאות מתות מעורבת בהן. **משמע שגם ביחיד חושש שמא תמות?**
האומר לאשתו, ה"ז גיטיך מהיום אם מתי מחולי זה, ובא אחד עליה ואח"כ מת בעלה. מהו? מי היא כודאי מגורשת ופטור. או באשם תלוי קאי. אית תניי תני בעילתה ברורה. דכשמת איגלאי מילתא דגרושה הואי בשעת ביאה, ואם לא מת, הבא עליה בחטאת. **ואית תניי תני בעילתה ספק.** דרק שעה סמוך למיתה חייל הגט ומספקא לן על שעת ביאה אי סמוכה למיתה היתה וגרושה הואי או לא ואינה גרושה. **מ"ד בעילתה ספק, מביא אשם תלוי. ומ"ד בעילתה ברורה אם מת פטור, לא מת מביא חטאת.**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ז הלכה ה

[דף מג עמוד א] מתני': הרי זה גיטיך על מנת שתתני לי מאתים זוז. הרי זו מגורשת ותתן. על מנת שתתני לי מיכן ועד שלשים יום. נתנה לו בתוך שלשים יום מגורשת ואם לאו אינה, מגורשת.. אמר רבן שמעון בן גמליאל. מעשה בצידן. שאמר אחד לאשתו, הרי זה גיטיך על מנת שתתני לי איצטליתי. ואבדה איצטליתו. אמרו חכמים, תתן לו את דמיה:

גמ': **תני, האומר לאישה הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאה זוז ולא הספיקה ליתן עד שמת.** רבן שמעון ב"ג אומר, תינתן לאביו או לאחיו, והיא פטורה מן החליצה ומן הייבום. **אף בקידושין כן? כיצד? אמר לה, הרי את מקודשת לי על מנת שאתן ליך מאתים זוז. ולא הספיק ליתן לה עד שמת.** רבן שמעון בן גמליאל אומר, אביו ואחיו נותנין לה והיא זקוקה לחליצה ולייבום? **תנן, מעשה בצידן. שאמר אחד לאשתו, הרי זה גיטיך על מנת שתתני לי איצטליתי, ואבדה איצטליתו. אמרו חכמים, תתן לו את דמיה.** אמר רבי יודן. **בשנאבדה באונס אבן קיימין.** דמדינא פטורה כשומר חינום **והחידוש הוא שאף משבועה תקנו חכמים שתהיה פטורה כאילו התנתה עימו להיות פטורה כדתנן, מתנה שומר חנם להיות פטור מן השבועה. א"ר יוסה. וכי הכא אתינן למימר ששומר חינום יכול להתנות להיות פטור מן השבועה?** הרי חידוש כזה מקומו בהלכות שומרים ולא פה. **אלא כשאבדה בפשיעה אבן קיימין. רשב"ג אמר, דמים עשו אותן כאיצלית. רבנין אמרין. אחת זו ואחת זו. בין שאבדה בפשיעה בין באונס, צריכה להחזיר לו את האיצטלה דווקא. דמשום תנאי בגט נגעו בה**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ז הלכה ו

מתני': הרי זה גיטיך ע"מ שתשמישי את אבא. ע"מ שתניקי את בני. כמה היא מניקתו? שתי שנים. רבי יהודה אומר, שמנה עשר חדש. מת הבן או שמת האב, הרי זה גט. על מנת שתשמישי את אבא שתי שנים. ועל מנת שתניקי את בני שתי שנים. מת הבן או שאמר האב אי איפשי שתשמישיני שלא בהקפדה, אינו גט. רבן שמעון בן גמליאל אומר, כזה גט. כלל אמר רבן שמעון בן גמליאל. כל עכבה שאינה ממנה, הרי זה גט:

גמ': **תנן, הרי זה גיטיך ע"מ שתשמישי את אבא. ע"מ שתניקי את בני.** א"ר חיייה בר' אבא. בחייו אם האב חי והוא שתשמישינו כל צורכו אפילו כל חייו. אם התינוק חי והוא שתניקי כל צורכו שנתים. לאחר מיתה אם מת התינוק קדם שנתים אפילו לא הניקתו כל צורכו. אם מת האב אפילו לא שימשו כל צורכו. אלא אפילו שימשו שעה אחת. אפילו הניקתו שעה אחת הרי זה גט. רבי שמעון בן לקיש אמר. בחייו אפילו לא שימשו כל צורכו. אפילו לא הניקתו כל צורכו. אלא אפילו שימשו שעה אחת. אפילו הניקתו שעה אחת.

לאחר מיתה אפילו לא שימשו ולא הניקתו כלום. מתניתא פליגא על ריש לקיש. דתנן כמה היא מניקתו? שתי שנים. רבי יהודה אומר, שמונה עשר חדש, והרי לר"ל די בשעה אחת. אמר רבי אבין, במשנה בשכר מניקה שנו שהתנה עימה שתשלם שכר למנקת, ונחלקו כמה שכר תשלם. לשיטת חכמים שתי שנים ולשיטת ר"י י"ח חדשים. ואילו ר"ל דיבר שהתנה עימה שתניק היא עצמה את בנו. ובזה אפילו הניקה שעה הרי זה גט. אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן. סדר סימפון שטר תנאי ביטול חוזה של קידושין כך הוא. אנא פלן בר פלן מקדש לך את פלנית בת פלן. ע"מ ליתן לך מיקמת פלן. ומיכנסך ליום [דף מג עמוד ב] פלן. דאין אתא יום פלן ולא כנסתך, לא יהוי לי עליך כלום. אירע לו אונס. ר' יוחנן אמר אונסא כמאן דלא עבד לא קיים התנאי ובטלו הקידושין, שאין טענת אונס בקידושין. ריש לקיש אמר אונסא כמאן דעבד והקידושין תופסים. על דעתיה דריש לקיש. כיצד יכתוב סימפון שלא יוכל לטעון טענת אונס? ואין אתא יום פלוני ולא כנסתה תתמצה לי, לא יהוי לי עליך כלום, כך שאם יעבור הזמן האשה תוכל לומר שאינה רוצה והיא משוחררת. רבי יוחנן מי דמיך, פקיד לבנתיה די יהווין עבדן כריש לקיש. אמר, שמא יעמד בית דין אחר ויסבר דכוותיה שיש טענת אונס בקידושין והרי היא אשתו של ראשון. ונמצאו בניה משני באין לידי ממזירות. חד בר נש אקדם פריטין לאילפא ספינה, ונגב יבש נהרא. אתא עובדא קומי רב נחמן בר יעקב. והוא פסק שאין בעל הספינה צריך להחזיר את הכסף שיש טענת אונס, ויכול בעל הספינה לטעון הא אילפא, אייתי נהרא. אמר אבא בר הונא, רבי אבא כאשר שילם לספינה והתחרט הוה מצלי דייגב נהרא, בגין דניסב פריטוי. שהוא סבר שאין טענת אונס והכסף חוזר. אשכחתי אמר. רבי יוחנן ורבי אבא לא סברין כרבן שמעון בן גמליאל שאמר כל עכבה שאינה ממנה הרי זה גט ויש טענת אונס. ר"ל ורב נחמן בר יעקב סברין כרשב"ג. חתכה דדה כדי שלא תוכל להניק כמי שעכבה ממנה שהרי היא עשתה זאת לעצמה. נחתך דדה כמי שלא עיכבה תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ז הלכה ז

מתני': הרי זה גיטיך אם לא באתי מיכן ועד שלשים יום. היה הולך מיהודה לגליל. הגיע לאנטיפטרוס וחזר, בטל התנאי כגון שהתנה שני תנאים, אם אגיע לגליל, לאלתר יהיה גט. ותנאי שני, אם לא אגיע לגליל, אם אחכה ל' יום ולא אבוא, יהיה גט, ואם לא, לא יהיה גט. והלך והגיע לאנטיפטרוס שהוא סוף ארץ יהודה וחזר קודם שלשים יום, בטל הגט. דלא לגליל בא, ולא חיכה ל' ימים. הרי זה גיטיך אם לא באתי מיכן ועד שלשים יום. היה הולך מגליל ליהודה. והגיע לכפר עותני וחזר, בטל התנאי. הרי זה גיטיך אם לא באתי מיכן ועד שלשים יום. היה הולך למדינת הים. הגיע לעכו וחזר, בטל התנאי. הרי זה גיטיך כל זמן שאעבור מכנגד פניך שלשים יום. היה הולך ובא, הולך ובא. הואיל ולא נתייחד עמה, הרי זה גט:

גמ': תנן אם לא באתי מיכן ועד שלשים יום. ליידא מילתא, להיכן צריך להגיע? רבי אלעזר אמר אם לא יחזור לביתו. שהיה רוצה ללכת מיהודה, לגליל. אפילו הגיע לאנטיפטרוס שהוא סוף ארץ יהודה, וחזר לביתו קודם ל' יום ביטל תנאו. כי עיקר הקפידה הייתה שלא יחזור לביתו עד ל' יום. רבי יוחנן אמר למקומות לגליל או ליהודה שהתנה שני תנאים אם יגיע למקומות האלה שהתנה כגון גליל או חו"ל מיד יחול הגט. או אם לא יחזור לביתו שלושים יום גם אז יחול הגט. מתניתין מסייעא למאן דאמר לביתו. דתנן הגיע לעכו וחזר בטל התנאי, והרי הגיעה לעכו שהיא בחו"ל, וכיוון שחזר תוך שלושים יום הגט בטל אף שהיה בחו"ל. משמע שהיה רק תנאי אחד והוא אם לא יגיע תוך שלושים לביתו. אמר רבי חגי' קומי רבי יוסי. תיפותר כמאן דאמר עכו כארץ ישראל לגיטין אם כך הוא לא הגיעה לחו"ל, ולכן לא חל הגט מיד. אפילו תימר עכו כארץ ישראל לגיטין שלא צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם כיוון שמצוים שירות ובקיאים לשמה [דף מד עמוד א] שמא לתנאי גיטין? הרי ודאי לעניינים אחרים הרי עכו כחו"ל. ואם התנאי היה שיהיה גט כשיגיע לחו"ל, כיוון שהגיע לעכו היה צריך לחול הגט. תנן, הרי זה גיטיך כל זמן שאעבור מכנגד פניך שלשים יום. ואסור להתייחד עמה מרגע כתיבת הגט, שמא יבוא עליה ותתעבר ואח"כ יעבור מכנגד פניה ל' יום והרי זה גט מאותה שעה ונמצא גיטה גדול מבנה. ויאמרו שנולד כשהייתה פנויה לאחר שנתגרשה. ואף על פי שאינו פסול, פגם יש כאן.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ז הלכה ח

מתני': הרי זה גיטיך אם לא באתי מיכן עד שנים עשר חדש. מת בתוך שנים עשר חדש, אינו גט. מעכשיו אם לא באתי מיכן ועד שנים עשר חדש. מת בתוך שנים עשר חדש, הרי זה גט. אם לא באתי מיכן ועד שנים עשר חדש, כתבו גט ותנו לאשתי. כתבו בתוך שנים עשר חדש, ונתנו בתוך שנים עשר חדש, אינו גט. כתבו ותנו גט לאשתי, אם לא באתי מיכן ועד שנים עשר חדש. כתבו בתוך שנים עשר חדש, ונתנו לאחר י"ב חדש, אינו גט. ר' יוסי אומר, כזה גט. כתבו לאחר י"ב חדש, ונתנו לאחר שנים עשר חדש ומת. אם גט קדם למיתה, הרי זה גט. ואם מיתה קדמה לגט, אינו גט. אם אינו יודע. זו היא שאמרו מגורשת ואינה מגורשת:

גמ': תנן, כתבו ותנו גט לאשתי, אם לא באתי מיכן ועד שנים עשר חדש. כתבו בתוך שנים עשר חדש, ונתנו לאחר י"ב חדש, אינו גט. ר' יוסי אומר, כזה גט. מה טעמא דר' יוסי דאמר כזה גט? דאמר לרבנן, למה אתון אמרין אינו גט? בגין דאקדים כתיבה. הרי לא אקדים נתינה. ר' חיייה רובה בעי קומי רבי. הרי זה גיטיך אם לא באתי עד לאחר החג. כמה לא יבוא אחר החג ויהיה גט? אמר ליה. כל שלשים יום שלאחר החג, כלאחר החג הן. רבי ביבון בר חיייה בעא קומי ר' זעירא. הרי גיטיך אם לא באתי עד ערב הפסח ובא בתוך ל' יום שלפני הפסח והלך שוב, מה הדין? האם אפילו למאן דאמר כל שלשים שלאחר החג כלאחר החג הן. כל שלשים שלפני הפסח אינו כלפני הפסח. ולא נתבטל התנאי. או, כיון של' יום אחר הפסח כלאחר הפסח, הוא הדין ל' יום לפני הפסח כערב פסח הם? רבי זעירא בעי קומי ר' יוסי. אמר קונם יין שאני טועם במוצאי שבת. עד מתי נקרא מוצאי שבת? אמר ליה, במוצאי שבת אסור. ערב שבת מותר. ימים שבנתיים צריכה. אף הכא לעניין גט אם אמר כתבו ותנו גט לאשתי במוצ"ש. אם כתבו מוצאי שבת הרי זה גט. ערב שבת אינו גט. ימים שבנתיים צריכה

הדרן עלך פרק מי שאחזו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ח הלכה א

מתני': הזורק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצירה, הרי זו מגורשת. זרקו לה בתוך ביתו או בתוך חצירו. אפילו עמה במיטה, אינה מגורשת. לתוך חיקה או לתוך קלתה, הרי זו מגורשת:

גמ': כתיב [דברים כד א] וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה. אין לי אלא בידה. בגינתה בחצירה מניין? ת"ל [דברים כד ג] ושנאה האיש האחרון וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה. ונתן ונתן שתי פעמים לרבות נתינה מכל מקום. עד כדון כרבי עקיבה שדורש מילים מיותרות. כרבי ישמעאל שאומר דיברה תורה כלשון בני אדם מהיכן נילמד דין זה? לרבי ישמעאל ונתן בידה פירושו ברשותה. דתני רבי ישמעאל [במדבר כא כו] ויקח את כל ארצו מידו ועד ארנון. וכי מידו לקח? אלא מהו מידו? מרשותו. וגינתה [דף מד עמוד ב] וחצירה אינן משועבדין לאיש? נמצא שהגט לא יצא מרשותו אין שיעבוד הבעל אלא לאכילת פירות. אבל גוף הקרקע ברשות האשה. רבי יהושע אמר בשם ר' ינאי. אין גינתה וחצירה זוכים לה, עד שיכתוב לה בעודה ארוסה דין ודברים אין לי בנכסייך. רבי יצחק בר חקולה אמר בשם רבי הושעיה. אפילו לא כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך, לפי שאין יד האשה כיד בעלה. תנן התם [משנה קידושין א ג] עבד כנעני נקנה בכסף ובשטר ובחזקה וקונה את עצמו בכסף על ידי אחרים דאין לעבד קנין בלא רב ובשטר על ידי עצמו דברי רבנן בעת רבי מאיר. וחכמים אומרים בכסף על ידי עצמו ובשטר על ידי אחרים דאין אומרים ידו וגיטו באים כאחד ובלבד שיהא הכסף משל

אחרים שיש לעבד קנין בלא רבו. ואיתמר עליה **רשב"א אומר רבי מאיר אומר עבד כנעני נקנה בכסף ובשטר בין ע"י אחרים בין ע"י עצמו ובלבד שיהא הכסף משל אחרים.** ואתיא דרבי ינאי כרבנן. ודר' הושעיה כרבי מאיר. דר' ינאי כרבנן, **דרבנן אמרי.** על ידי שאין יד העבד כיד רבו. ואף דאמרינן מה שקנה עבד קנה רבו. הזכיה באה להעבד והאדון זוכה ממנו **ולכן** הוא זכה גיטו **מיד רבו.** וגינתה וחצירה **אין זוכין לה** הואיל והן משועבדין לאיש לאכילת פירות, עד שיכתוב להן דין ודברים אין לי בנכסייך. וקשיא על **רבנן בדעת רבי מאיר, שהם אומרים בכסף על ידי אחרים משום שיד העבד כיד רבו.** והוא זכה גיטו **מיד רבו?** ודרבי הושעיה כרבי מאיר דיד העבד כיד רבו וכחד גופה הוא והאדון זוכה מהנותן ולא מהעבד. **דרבי מאיר אמר אף שיד האשה כיד בעלה הוא, זכתה גיטה מידו. דידה וגיטה באים כאחד.** וגינתה וחצירה **זוכים לה. דאף על פי שהן משועבדין לאיש, אפילו לא כתב לה דין ודברים אין לי מנכסייך דגיטה וחצירה באין כאחד.** נפלו נכסים **לו ולה.** אפילו כתב כמי שלא כתב. **כגון** [דף מה עמוד א] היה נשוי את בת אחיו **ונפלה לשנים ירושה,** אפילו כתב כמי שלא כתב. נתן לה אחר מתנה ואמר לה, על מנת שלא יהא לבעלה רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת בפ"ך. אפילו לא כתב לה כמי שכתב. ר' ירמיה בעי. זרקו לה בחצר שאינה של שניהן **לתוך ארבע אמות שלה,** מהו? אמר רבי אחא בשם רבי חנינה צריכה לרבנן **ולא איפשטה.** אמר רבי אבין מחלוקת רב ורבי חייה רובה. **דאמר רבי שמואל, אמר רבי זעירה, אמר רבי חייה בר אשי בשם רב.** אין משיכה קונה בחצר שאינה של שניהן. ותני רבי חייה ופליג. אימתי אמרו המטלטלין נקנין במשיכה? ברשות הרבים או בחצר שאינה של שניהן. אבל ברשות הלוקח כיון שקיבל עליו זכה. ברשות המוכר לא קנה אלא עד שעה שיגביה או עד שעה שימשוך ויוצא חוץ מרשות הבעלים. ברשות זה שהיו מופקדין אצלו. לא קנה עד שיזכוהו בהן בקנין סודר, או עד שישכיר לו את מקומו ויקנה בקנין חצר. וקנין ד' אמות דומה לקנין משיכה לפי זה, לשיטה רב אם הבעל זרק את הגט לחצר שאינה של שניהם לתוך ד' אמות של האשה לא קנתה ואינה מתגרשת. ולשיטת ר' חייא הגדול קנתה ומגורשת. **תנן, או לתוך קלתה ה"ז מגורשת. אמאי? הרי זה כליו של לוקח ברשות מוכר שלא קנה לוקח, ואיך זכתה בגט? עולא בר ישמעאל אמר. אין הבעל מקפיד על כך, דלא עלתה על דעתו לזכות בקלתה.** וקס"ד משום דקלתה דבר מועט אינו זוכה אף שידה כידו. הגע עצמך שהיתה קלתה של זהב? כיוון שנתן לה דבר חשוב כזה במתנה כ"ש לא עלתה על דעתו לזכות בקלתה. רבי יוחנן אמר, ובלבד במשתמשת בה. א"ר יוסי ובלבד במשתמשת בה באותה שעה, שרק אם משתמשת בה אין הבעל מקפיד על מקומה. אבל במונחת סתם מקפיד. ריש לקיש אמר בקשורה לה **דהוי כידה.** א"ר יוסי **ובלבד שכשעומדת מוגבהת מחמתה ואינה נגררת על הארץ.** תני ר' הושעיה ומסייע לרבי יוחנן **דתני, אפילו זרקו לה בתוך המלוש כלי לישה שלה הרי זו מגורשת.** והרי אין דרך המלוש להיות קשור בה אלא ודאי משום שאין הבעל מקפיד על מקום כלי אשתו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ח הלכה ב

[דף מה עמוד ב] מתני': אמר לה כינסי שטר חוב זה. או שמצאתו מאחוריו, קוראה והוא גיטה, אינו גט. עד שיאמר לה הא גיטיך. נתן בידה והיא ישינה. ניעורה קוראה והרי הוא גיטה. אינו גט עד שיאמר לך הא גיטיך. היתה עומדת ברשות הרבים וזרקו לה. קרוב לה מגורשת. קרוב לו אינה מגורשת. מחצה למחצה, מגורשת ואינה מגורשת:

גמ': אמר רבי יוחנן. דר"ש בן אלעזר היא. דרבי שמעון בן אלעזר אומר. לעולם אינו גט. עד שיאמר לה בשעת נתינה, הא גיטיך. כמה הוא קרוב? רב אמר ארבע אמות. אמר רבי אלאי הירוש יוש לו ארבע אמות בחצר כנגד כל פתח. רבי אלעזר אמר בשם ר' יוחנן דאמר בשם רבי ינאי, לא בארבע אמות אלא בפישוט ידים. ותנינן בפישוט ידים. רבי אבא ורבי ירמיה אמרו בשם רב, בפישוט ידים. מחלפה שיטתיה דרב? תמן הוא אמר, ארבע אמות. והכא הוא אמר אכן? כאן להלכה ארבע אמות. כאן למעשה שמחמירים רק בפישוט ידים. תני רבי אלעזר. אפילו קרוב לה מלזה אלא שאינה יכולה לשומרו שאם בא הכלב ונטלו, אינה מגורשת. שמואל סבר כהדא דרבי אלעזר שאפילו יותר מד' ובלבד שיהיה קרוב לה ויכולה לשומרו, אבל בלא יכולה לשומרו אפילו פחות מארבע אמות אינה מגורשת. ופליג אדרב אבל למעשה המחזור בכולן, עד שיתננה לתוך ידה. היה פישוט ידים בינו לבינה ושניהם יכולים ליטלו. אמר שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן.

קרוב לה מלו, מגורשת. לו מלה, אינה מגורשת. מחצה למחצה, מגורשת ואינה מגורשת. אבא בר רב ירמיה אמר. כל הן דתנינן מגורשת ואינה מגורשת, **ניזונות משלו דאין ספק מוציא מדי ודאי**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ח הלכה ג

מתני': וכן לעניין הקידושין. ולעניין החוב. אמר לו זרוק לי חובי, וזרקו לו ^{ואבד}. קרוב למלוה, זכה הלוח. קרוב ללוה, הלוח חייב. מחצה למחצה, שניהן יחלוקו. היתה עומדת בראש הגג וזרקו לה. כיון שהגיע לאויר הגג, הרי זו מגורשת. הוא מלמעלן והיא מלמטן וזרקו לה. כיון שיצא מרשות הגג נמחק או נשרף, הרי זו מגורשת:

גמ': אמר ריש לקיש בשם אבא כהן ברדלא. אדם זוכה במציאה בתוך ארבע אמות. מה טעמא? **כתיב** [דברי הימים א כב יד] **ואני בעניי הכינותי לבית ה' זהב ככרים מאה אלף, וכסף אלף אלפים ככרים, ולנחושת ולברזל אין משקל, כי לרוב היה, ועצים ואבנים הכינותי, ועליהם תוסיף וכ"ו.** ר' יונה אמר **רב הושעיא** בעי. מה אנן קיימין? אם בתוך ארבע אמות עשיר הוא, ואך אמר **דוד בעניי?** אם מחוץ לארבע אמות ולא זכה בהם, ויש אדם מקדיש דבר שאינו שלו? [דף מו עמוד א] **וקימנוה**, במקדיש ראשון ראשון כשבא לידו לתוך ארבע אמות אמר, יזכו ארבע אמות שלי לשמים. ר' אבון אמר, מהו **בעניי?** שאין עשירות לפני מי שאמר והיה העולם. **ד"א בעניי**, שהיה מתענה ומקדיש סעודתו לשמים. התיב ר' יעקב בר אידי קומי **ר"ש בן לקיש**. והא תנינן, ראה את המציאה ונפל לו עליה ובא אחר והחזיק בה, זה שהחזיק בה זכה בה. ולמה לא זכו לו ארבע אמותיו כשנפל על המציאה? **א"ל**. תפתר, כשלא אמר יזכו לי ארבע אמות שלי ואף שד' אמות קונות לאדם גם שלא מדעתו, כאן גילה דעתו שאינו רוצה לקנות אלא **בנפילה**. והתני, נפל לו עליה, פירס טליתו עליה, מעבירין אותו ממנה? **א"ל**, עוד היא כשלא אמר יזכו לי ד' אמות שלי. והתני **ר"ח**. שנים שהיו מתכתשין על העומר, ובא עני אחר וחטפו מלפניהם, זכה בו? **א"ל**, עוד היא כשלא אמר יזכו לי ד' אמות שלי. רבי יוחנן אמר. דין זה שד' אמות קונות, זו רק בגיטין, מה שאין כן במתנה. ואף שר"י ור"ל חולקים בן במתנה בן במציאה. כל אחד נקט את הדבר היותר מחודש לשיטתו. מתנה, רובה **חידוש היותר גדול** בדרכי יוחנן, ומציאה רובה בדריש לקיש. מציאה, רובה דריש לקיש, מה אם מציאה שאין זוכה בה מדעת אחרת, **ד"א** זוכות לו. מתנה שזוכה בה מדעת אחרת, לא כ"ש שד"א זוכות לו? מתנה רובה דרבי יוחנן. מה מתנה שזוכה בה מדעת אחרת. אינו זוכה בה מתוך **ד"א**, מציאה שאינו זוכה בה מדעת אחרת, לא כ"ש שאינו זוכה בה מתוך **ד"א**? התיב ר"ז קומי ר' יוסא. והתנינן, היתה עומדת ברה"ר וזרק לה את הגט. אם נפל קרוב לה, מגורשת. קרוב לו, אינה מגורשת. וכן לענין קידושין, וכן לענין החוב. מאי לאו הוא קידושין הוא מתנה, שהרי גם בקידושין צריך שיקנה המקבל. וקשיה לרבי יוחנן? **א"ל**, היא גיטין היא קדושין שהקישם הכתוב דכתיב ויצאה והיתה. אבל מתנה לא קנה. והתנינן, וכן לענין החוב. מאי לאו הוא הדין במתנה? **א"ל**, שאני חוב, שכן אם **א"ל** זורקו לים ויהא מחול לך, מחול לו, שעשה מה שביקש המלוה. אם בשאמר לו זורקו, מעתה אפילו זרק ונפל קרוב ללוה יפטר הלוה, שהרי עשה מה שביקש המלוה. והתנינן קרוב ללוה חייב הלוה? באמר ליה זרקו עד שיכנס לרשותי, ועדיין לא נכנס ברשותו. א"ר אבון. כל אילין תותבתה דהוה ר"ז מותיב קומי ר' יוסא, ר"ל מותיב קומי ר' יוחנן, מקבל מיניה ופטר ליה באילין פתרייא: **תנן**, ולענין החוב וכ"ו מחצה למחצה, שניהן יחלוקו. אמר רבי אבין בשם חזקיה. בשכר הבלבל שנו. שכיוון שהשטר הראשון בספק, שניהם משלמים שכר לסופר שיכתוב שטר שני. **תנן**, כיון שהגיע לאויר הגג ה"ז מגורשת. אמר רבי אלעזר [דף מו עמוד ב] מתניתא בגג שיש לו מעקה והוא שירד לאויר מעקה. שאם לא כן, נמצא גט באויר שאין סופו לנוח ואין זה כלום. או בשאין לו מעקה והוא שירד לאויר שלשה שהן סמוכין לגג. שכל שלשה שהן סמוכין לגג, כגג הן. רבי יעקב בר אחא ורבי אבא בר המנוא אמרו בשם רב אדא בר אחווה. כעין זה מצינו לענין שבת. שכל שלשה שהן סמוכין למחיצה כמחיצה הן. אמר רבי יוסא, לא דמיא. גיטין דנים האם שלושה טפחים מלמעלן על הגג נחשב כגג. שבת דנין מלמטן האם כשיוצא שלושה טפחים מחוץ למחיצה נחשב כבתוך המחיצה. גיטין אפילו לא נח, שבת עד שינוח. אמר רבי אמי בשם רבי יוחנן. והוא שירד לאויר

מחיצות. ר' אימי בעא קומי ר"י מתניתא דרבי? דרבי עבד **גבי שבת** אויר מחיצה כממשו. ואף כאן כיוון שהגיעה לאויר מחיצות כאילו מונח הגט. אמר ליה דברי הכל היא הכא. דגיטין צריך שיהיה נשמר, וכיוון שהגיעה לאויר מחיצות, שמור הוא. ויתיביניה ר"י לר' אמרי. אך עלה בדעתך שהמשנה כרבי. שהרי לא אמר רבי קלוטה כמי שהונחה אלא במקורה. ואת אמרת שהמשנה שלנו שעוסקת באינה מקורה כרבי? מה בין גיטין ומה בין שבת. אמר רבי אבא בשבת כתיב [שמות כ י] לא תעשה מלאכה. ולא חייבה תורה עד שתתקים מחשבתו. ואף אם תסבור שאויר מחיצות קולטות, אינו חייב, שהנחה באויר מחיצות נעשית היא מאיליה, והוא אינו רוצה שתנוח כאן. ברם הכא [דברים כד א] ונתן בידה, ברשותה, וכיוון שהגיעה לאויר מחיצות קאי ברשותה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ח הלכה ד

מתני': בית שמאי אומרים, פוטר אדם את אשתו בגט ישן. ובית הלל אוסרין. ואי זהו גט ישן? כל שנתייחד עמה מאחר שכתבו לה:

גמ': אמר רב יהודה בשם שמואל. וכולן אם נישאו בגט ישן, לא תצא. שלא להוציא לעז על בניה. [דף מז עמוד א] אן תנינן כל שנתייחד עמה מאחר שכתבו לה. אית תניי תני כל שנתייחד עמה מאחר שנתנו לה כגון שאמר לה שתגרש בו אחר שלושים יום. מאן דאמר מאחר שכתבו לה, מסייעא לבית שמאי שאמרו שאם נתגרשה כבר אין דעתו קרובה אליה ואין חוששין שמא יבעל לשם קידושין. מאן דאמר מאחר שנתנו לה, מסייעא לבית הלל שאמרו שאפילו נתגרשה לגמרי ולנה עימו בפונדק חוששים. דתנן, המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי. בית שמאי אומרים, אינה צריכה ממנו גט שני. ובית הלל אומרים, צריכה הימנו גט שני.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ח הלכה ה

מתני': כתב לשם מלכות שאינה הוגנת. לשם מלכות מדי, ולשם מלכות יון, לבניין הבית, ולחורבן הבית. היה במזרח וכתב במערב. במערב וכתב במזרח, תצא מזה ומזה. וצריכה גט מזה ומזה. אין לה לא כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות, על זה ועל זה. ואם נטלה מזה ומזה, תחזיר. והוולד ממזר מזה ומזה. לא זה וזה מיטמין לה. ולא זה וזה זכאין, לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה. היתה בת ישראל, נפסלה מן הכהונה. בת לוי, מן המעשר. ובת כהן, מן התרומה. אין יורשיו של זה ויורשיו של זה יורשין כתובתה. מתו, אחיו של זה ואחיו של זה חולצין ולא מיבמין. שינו שמו ושמה, שם עירו ושם עירה. תצא מזה ומזה וכל הדרכים האילו בה. כל העריות שאמרו צרותיהן מותרות, הלכו צרות האילו ונישאו, לאחר ונמצאו איילוניות. תצא מזה ומזה, וכל הדרכים האילו בה כר"ע שיש ממזר מחייבי לאוים:

גמ': תנן, כתב לשם מלכות שאינה הוגנת וכ"ו. אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי. עשו את הוולד ממזר מפני הסכנה שלא יאמרו הגוים שהיהודים מורדים שמונים למלכות האיובים. אמר רב הונא בשם רב. כל הדא פירקא, דרבי מאיר דסבר דכל המשנה ממטבע שתקנו חכמים הולד ממזר. חוץ משינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה שבזה גם לחכמים הולד ממזר. רבי מנא בעי קומי רבי יסא. אף מה שמופיעה בפרק שני פרק המגרש זה דברי רבי מאיר ואינם להלכה? אמר ליה לא אמרתי פירקא דידכון פרק המגרש שאתם לומדים כעת, אלא רק דידן פרק הזורק שאנחנו לומדים כעת

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ח הלכה ו

מתני': הכונס את יבמתו, והלכה צרתה ונישאת לאחר. ונמצאת זו שהיא איילונית. תצא
מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה

[דף מז עמוד ב] גמ': לא היתה צריכה להינשא לשוק אלא להתייבם. והלכה זו היבמה ונישאת לשוק
בלא חליצה. רבי ירמיה אמר זה חולץ כשהיא תחת בעלה וזה מקיים. רבי יהודה בן פזי אמר בשם רבי
יוחנן, תצא מהשני ואח"כ יחלוץ לה, ותהיה אסורה לחזור אליו לעולם. רבי יוסי שאל לרבי פינחס. מה אתה סובר? אמר
ליה כרבי ירמיה. אמר ליה חזור בכך. דלא כן, אנא כתב עליך זקן ממרא. דאמר רבי זבידא מתניתא
מסייעא לרבי יוחנן דתנן, תצא מזה ומזה וי"ג דברים בה דברי רבי מאיר שאמר משום רבי עקיבה.
וחכמים אומרים אין ממזר מיבמה, הא לצאת תצא אף לחכמים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ח הלכה ז

מתני': כתב הסופר וטעה, ונתן גט לאשה ושובר לאיש. ונתנו זה לזה. לאחר זמן, הרי
הגט יוצא מתחת ידי האיש, והשובר מיד האשה. תצא מזה ומזה, וכל הדרכים האילו
בה. רבי אלעזר אומר. אם על אתר יצא, אינו גט. ואם לאחר זמן יצא, הרי זה גט. שלא
הכל מן הראשון לאבד זכותו של שני שחוששים לקנוניה:

גמ': מה אכן קיימין? אם בידוע שבאמת הסופר טעה, אף רבי אלעזר מודה. אם בשלא טעה, אף
רבנן מודיי. אלא כן אכן קיימין בסתם. ר' אלעזר חשש שמא לא טעה. ורבנן חוששין שמא טעה. תנן,
ר' אלעזר אומר אם על אתר יצא אינו גט ואם לאחר זמן יצא הרי זה גט. שלא הכל מן הראשון לאבד
זכות של שני. איזהו על אתר? רבי זעירא אומר, עד שלא נתארסה. ושלא על אתר בנתארסה. רבי
יצחק בר חקולה אמר, עד שלא ניסית וניסית. מתניתא מסייעא לר' זעירא דתנן, לא הכל מן הראשון
לאבד זכותו מן השני והרי רק אחר שנתארסה יש לשני זכות בה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ח הלכה ח

מתני': כתב לגרש את אשתו ונמלך. בית שמאי אומרים, פסלה מן הכהונה. ובית הלל
אומרים. אף על פי שנתנו לה על תנאי, ולא נעשה התנאי, לא פסלה מן הכהונה:

גמ': תנן, כתב לגרש את אשתו ונמלך. בית שמאי אומרים, פסלה מן הכהונה. אמר ר' יוחנן בשם
ר' ינאי. אפילו לבית שמאי אין בה [דף מח עמוד א] אלא משום זיהום כהונה סילסול שהכהנים נהגו להחמיר על
עצמם, ואין בית דין מזוהמין אותה. אתא עובדא קומי רבי חייה רובה, ועבד כבית הלל. אמר ליה רב.
מה ראית להכניס עצמך לספק הזה מרובה? אמר ליה. ר' ישמעאל בי רבי יוסי הוה עמי. וקרא
עליהון [קהלת ד ט] טובים השנים מן האחד. המסלדת בבנה מתחככת דרך זנות והערה בה והוא פחות מבן תשע. בית
שמאי פוסלין. ובית הלל מכשירין. שתי נשים שהיו מסלדות זו את זו. בית שמאי פוסלין ובית הלל
מכשירין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ח הלכה ט

מתני': המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי. בית שמאי אומרים, אינה צריכה ממנו גט
שני. ובית הלל אומרים, צריכה הימנו גט שני. אימתי? בזמן שנתגרשה מן הנישואין.
ומודין בנתגרשה מן האירוסין שאינה צריכה ממנו גט שני, מפני שאין לבו גס בה. כנסה
בגט קרח. תצא מזה ומזה וכל הדרכים האילו בה:

גמ': אמר רבי מנא. בית שמאי כדעתהון, ובית הלל כדעתהון. בית שמאי דאינון אמרין, פוטר אדם את אשתו בגט ישן. אינון דאמרין, אינה צריכה הימנו גט שני. וב"ה דאינון אמרין, אינו פוטר בגט ישן. אינון דאמרין, צריכה הימנו גט שני. אמר רבי יוסי בר בון. בית שמאי כדעתהון, ובית הלל כדעתהון. בית שמאי דאינון אמרין, לא יגרש אדם את אשתו אלא א"כ מצא בה ערוה. אינון דאמרין, מזוהמת היא מלפניו, ואינו חשוד עליה. לפיכך אינה צריכה ממנו גט שני. בית הלל דאינון אמרין, אפילו הקדיחה תבשילו. אינון דאמרין, אינה מזוהמת מלפניו. והוא חשוד עליה, לפיכך צריכה ממנו גט שני. המגרש את אשתו. לא תדור עמו. לא באותה חצר, ולא באותו מקום. אם היתה חצר של האשה. איש מתפנה. ואם היה של האיש. אשה מתפנה. היה של שניהן מי מתפנה מפני מי? אשה מפני איש. ואם יכולין הן, זה פותח לכאן וזה פותח לכאן. במה דברים אמורים? בזמן שנישאו. הא לא נישאו, לא. ובכוהנת, אפילו לא נישאו. והארוסה שביהודה, כנשואה היא. החולץ ליבמתו. אף על פי שעשה מאמר, הרי זה לא יפנה ומותר לדור עימה באותה חצר שאין ליבו גס בה. שאין מאמר קונה קניין גמור

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ח הלכה י

מתני': גט קרח, הכל משלימים עליו כדברי בן ננס. ר' עקיבה אומר, אין משלימין עליו אלא קרובים הראוין להעיד במקום אחר. אי זהו גט קרח? כל שקשריו מרובין מעידי:

גמ': ומניין רמז לגט המקושר? אמר ר' אימי כתיב [ירמי' לב יא] ואקח את ספר המקנה את החתום המצוה והחקים ואת הגלוי וגו'. [דף מח עמוד ב] ואת החתום זה המקושר. ואת הגלוי, זה הפשוט שבמקושר שרק את מקום התורף עושים מקושר אבל את התופס עושים חלק כגט פשוט. ואת המצוה ואת החוקים. חוקים ומצות שבין זה לזה. שזה בשני עדים וזה לפחות בשלשה. זה עדין חותמים מתוכו, וזה מאחריו. אמר רבי אבא בשם רב יהודה. פשוט עדין חותמים לרוחבו מתחת הכתב כמו שורות הכתב. מקושר עדין לארכו. וחותמים ממטה למעלה, כלומר, מתחילים לחתום מכנגד שיטה אחרונה כדי שלא יוכל להוסיף בשטר ולזייף, כי אף על פי שחותמים מאחורי הכתב, אין השטר מתקיים אלא מהחתימות ולמעלה לשיטתו כולם חותמים מאחורי הטופס ולא באזור הקשור. אמר רבי אידי. בין קשר לקשר העדים חותמין. ובלבד מלמעלה שהיו כותבים שורה ומקפלים על שורת רווח ותופרים וחותמים מאחור כנגד שורת הרווח ומקפלים לאחור. וחוזרים וכותבים שורה מלפנים ומקפלים על שורת רווח וחותמים מאחור כנגד שורת הרווח ומקפלים לאחור. וחש לומר שמא זייף? שהרי יכול להוסיף עוד שורות עם כל מני תנאים, ולהחתיים עוד עדים. סבר רב נחמן למימר, לעולם אין העדים הראשונים חותמין בו מלמעלה [מאחורי הדף], עד שיקראו בו למטן ויראו שכתוב הכל שריר וקים. אני פלוני בן פלוני מקבל עלי כל מה שכתוב בו מלמעלה. וחש לומר שמא זייף והוסיף שורות וחזר וכתב בסוף מקובל עלי והחתיים עוד עדים? סבר רב הונא מקובל עלי מקובל עלי שני פעמים פוסל בה. וחש לומר שמא זייף וימחק את השורה שכתוב בה, הכל מקובל עלי, ויכתב דברים אחרים, ובסוף יחזור ויכתוב הכל מקובל עלי ויחתיים עדים? סבר רב הונא מחק בסוף הגט פסול, אפילו קיים על ידי חתימת עדים דחשיבן שמא זייף. תנן כנסה בגט קרח תצא. אמר רבי יוחנן לית כאן תצא, אלא תשאר תחת בעלה, ויכשיר את הגט על ידי שישלים עדים עד שימלא כל הקשרים בחתימות. אמר רבי אימי. כמה קופין ארגזים של שאלות בעובדא דגט קרח, הוה עליל קומי ר' יוחנן וקומי ריש לקיש, ואינון אמרין. פוק והשלם כרבי עקיבה אפילו בעדים קרובים. תנן גט קרח הכל משלימים עליו. אמר רבי יוחנן. מתניתא, במחוסר עד אחד ובלבד מג' ולמעלה. כגון אם היו ארבעה, את הרביעי יכול להחתיים קרוב או פסול אבל השלושה הראשונים חייבים להיות כשרים. שנים משלשה ולמעלה פסול ואחד מג' ולמטה פסול. ר' מנא בעי. עד כדון ברצופין שהכשרים חתמו ברצף והפסול חתום בסוף ה'ו מסורגין שבתחילה חתמו כשרים ואחר כך חתם הפסול ואחר כך חתמו עוד כשרים. כ"י דאמר ר' אבא בשם רב ירמיה, שאם הרחיק את העדים מהשטר שתי שיטין השטר פסול ואם מלא את הרווח בעדים פסולים השטר כשר שעדים פסולים אינן נעשין כהרחק עדות שלא באו אלא להכשרו של גט אף הכא כן ואין עד פסול מחלק בן שני עדים כשרים. היו שישה קשרים. האים יכול להתיר שנים ואז יהיו ארבע קשרים שעליהם שלושה קשרים ומחתם שנים פסולים, אחד בתוך הקשר ואחד בחלק הפשוט שהתיר. או אין שני העדים פסולים בגט המקושר כלום. היו חמשה פשיטא שהוא מתיר אחד ומחתם אחד שהרי אחד פסול מותר. נמצאת אומר התרתו מתרתו. [דף מט עמוד א] וכרבי

חנניה בן גמליאל דרשב"ג אומר **מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר** מפני שיכול לעשותו פשוט, על ידי שיתיר את קשריו שאפילו חותם ואחר כך קושר שאף שבתחילה קדם שקשר היה פסול יכול לקשור ולהכשירו. ואף כאן כשיש יותר קשרים מעדים יכול להתיר את הקשרים כדי להשוותם עם מספר העדים. הדא דתימא בשחתם כולהם ואחר כך קשר שלשה הראשונים. אבל אם קושר שלשה הראשונים וחותם, אפילו חותם ומקשר כמה כשר אפילו לרבנן. לכתחילה גט המקושר צריך שיהיה מקשר ואחר כך חותם. היה מקשר ראשון ראשון ומחתמן. פשיטא ראשון ושני לא נמצאו חתומין בגט המקושר שהרי צריך שיהיו לפחות שלושה קשרים. **תנן התם [משנה בבא בתרא י א] רבי חנינא בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה.** מה אנן קיימין אם בשקשרו וחתמו מבפנים כל עמא מודיי שהוא יכול לעשות פשוט. אם בשקשרו וחתמו מבחוץ כל עמא מודיי שאינו יכול לעשותו פשוט. אלא כן אנן קיימין בשקשרו וחתמו מבפנים ואחר כך חתמו מבחוץ. בדא רבי חנינא בן גמליאל אומר יכול הוא לעשותו פשוט. ורבנן אמרין שאינו יכול לעשותו פשוט. השיב רבי על דברי רבי חנניה בן גמליאל, גופה של גט מוכיח עליו אם פשוט הוא ואם אינו פשוט. אי זהו גופו של גט? אמר רבי אבא כיי דאמר רב הונא לעולם אין העדים חותמין בגט מקושר מלמטה עד שיקראו בו מלמעלן אני פלוני בן פלוני מקובל עלי כל מה שכתוב בו למעלן ואת זה כותבים רק בגט מקושר. והא תני טופס שטרות כן הוא? אמר רבי מנא טופס שטרות מקושרין כך הוא. א"ר אבין אפילו תימר הוא פשוט הוא מקושר. מקושר הוא מעכב פשוט אינו מעכב. **תנן, רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה. מאי הכל כמנהג המדינה? אמר רבי אחא** במוסיף על הלכה כגון. **גט פשוט בשנים ומנהג בשלשה, עושין אותו בשלשה.** מקושר מאחוריו מנהג מתוכו ומאחוריו, עושין אותו מתוכו ומאחוריו. **תנן התם [משנה בבא בתרא פרק י א] גט פשוט עדיו מתוכו ומקושר עדיו מאחוריו, פשוט שכתבו עדיו מאחוריו ומקושר שכתבו עדיו מתוכו שניהם פסולים.** תניתה הכא ותניתה תמן. הוי צריכה מיתנייא תמן. אילו תניתה הכא ולא תניתה תמן הוינן אמרין, הכא על שהוא חומר בעריות פסול. תמן על ידי שאינו חומר בעריות כשר. הוי צריכה מיתנייא תמן. או אילו מיתנייא תמן [דף מט עמוד ב] ולא מתנינן הכא הוינן אמרין, תמן על ידי שהוא גובה בו פסול. והכא על ידי שאינו גובה בו כשר. הווי צריכה מיתנייא הכא וצורכה מיתנייא תמן

הדרן עלך פרק הזורק גט

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ט הלכה א

מתני': המגרש את אשתו ואמר לה, הרי את מותרת לכל אדם אלא לאיש פלוני. רבי אליעזר מתיר, וחכמים אוסרין. כיצד יעשה? יטלינו ממנה, ויחזור ויתננו לה ויאמר לה, הרי את מותרת לכל אדם. אם כתבו בתוכו, אף על פי שחזר ומחקו, פסול:

גמ': אמר רבי אילא, טעמא דרבי אליעזר דכתיב [דברים כד ב] ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר. אפילו לא התירה, אלא לאדם אחד. שמועתא מה שאמר רבי אילא, רובא ממתניתא. שהרי מתניתא אמרה בשותרה לכל ואסרה לאדם אחד. ואילו שמועתא מה שאמר רבי אילא אמרה, כשאסרה לכל והתירה לאדם אחד, ואם אכן זה היה מקורו של ר"א, היה ר"א צריך להביא את הלימוד שהביא רבי אילא, שהוא חידוש גדול יותר. אלא טעמא דרבי אליעזר. מיתה מתרת, וגט מתיר. מה מיתה מתרת מחצה, שהרי אסורה על קרובי בעלה. אף גט המתיר מחצה, אף שאינו מתיר אותה לכל האנשים, כשר. מה טעמא דרבנן? דכתיב ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר. הקיש יציאה להוייתה. מה הווייתה, אין לה הויה אצל אחר. שאן קידושין לחצאין ואינו יכול לאמר לה הרי את מקודשת לי ותאסרי לכל אדם חוץ מפלוני. אף יציאתה אין לה יציאה אצל אחר, ואם אינו גט לכל אדם אינו גט. לאחר מיתתו של רבי אליעזר בן הורקנוס, נכנסו ארבעה זקנים להשיב על דבריו. רבי אלעזר בן עזריה. ורבי יוסי הגלילי. ורבי טרפון. ורבי עקיבה. אמר להן רבי יהושע. אין משיבין את הארי לאחר מיתה. השיב ר' טרפון. הרי שאמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני. והלכה ונישאת לאחיו, ומת בלא בנים. היאך זו מתייבמת? לא נמצא מתנה על הכתוב בתורה. שהתורה אמרה יבמה יבא עליה ואותו האיש מתנה שלא תתיבם לו. וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל. מעתה לא ישא את בת אחיו, שלא

יתנה על הכתוב בתורה? אמר רבי יוסי בי רבי בון. **מסברא אפשר לתת טעם להבדיל בן שני המקרים.** תמן התורה אסרת עליו. ברם הכא הוא אסרה עליו. **דכיוון שנאסרה בייבום מחמת התנאי שעשה, נקרא שעוקר דבר מן התורה.** התיב רבי חנניה בשם רבי פינחס. **אם התנאי בגט גורם לאישה שלא תתייבם,** ניתני שש עשרה נשים **פוטרות צרותיהם** כרבי אליעזר ונוסיף כגון שגרשה בעלה חוץ ממנו והלכה ונשאת לאחיו ומת בלא בנים הרי היא אסורה עליו שהיא אשת איש. **ולמה מנה רק חמש עשרה נשים?** אמר רבי מנא. כבר איתמר טעמא. תמן התורה אסרה **עליו, וכיוון שהיא ערוה עליו צרותיה פטורות.** ברם הכא הוא אסרה עליו **כאשת איש וממילא לא נפלת לפניו ליבום ואינה פוטרת צרותיה.** ר' ירמיה בעי, הרי שאמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני והלכה וניסית לאחר ומת מותרת לכל גם לאותו אחד היאך זה מתיר מה שאסר הראשון? מילתיה אמרה שמיתתו גירושין ומתירין בזה מה שאסר הראשון. אמר רבי ירמיה לא אמר אלא שמיתתו גירושין. הא נישואין לא. **ואם גרש השני אינה מותרת למי שאסר הראשון.** [דף נ עמוד א] א"ר יוסי הגלילי. **היכן מצינו בתורה האסור לזה מותר לזה.** והמותר לזה אסור לזה? אסור לאחד, אסור לכל אדם. מותר לאחד, מותר לכל אדם. השיב רבי עקיבא. הרי שהיה זה שנאסרה עליו כהן, ומת המגרש. **לא נמצאת אלמנה לו** שהרי לגביו מעולם לא הייתה גרושה, **וגרושה לכל אחיו הכהנים? ואעפ"כ אמרו חכמים שאף עליו אסורה משום גרושה.** וכי במה החמירה תורה, בגרושה או באלמנה? **ודאי החמירה התורה בגרושה יותר מן האלמנה שהרי גרושה אסורה לכל הכהנים ואלמנה אינה אסורה אלא לכהן גדול.** אעפ"כ **כיון שהיא נחשבת לגבי השאר כגרושה,** היא נאסרת לאותו כהן מחמת ריח הגט, שאפילו אם לא גירשה אלא ממנו היא אסורה לכהונה. **ומה אלמנה קלה נאסרה מן המותר לה** אותו פלוני מצד גירושין שבה. **גרושה חמורה אינו דין שתיאסר מן המותר לה** על שאר העולם מצד אשת איש שבה לגבי אותו פלוני. **אמר ק"ו פריכא הוא דגם לו אסורה מצד גירושין שבה שאסורה לו שהוא כהן.** הלכך חזר ודן דין אחר: **ומה גרושה שהיא קלה,** נאסרה מצד גירושין שבה אף לגבי אותו שלגביו אינה גרושה אלא אלמנה. **אשת איש החמורה לא כ"ש שתיאסר על כל העולם מצד אשת איש שבה לגבי אותו פלוני.** נמצא שאם שייר בעלה בגט אפילו אדם אחד, אין זה כריתות האמורה בתורה, שהרי היא אסורה על כל העולם משום אשת איש. ד"א הרי שאמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני והלכה וניסית לאחר וילדה ממנו בנים ומת והלכה וניסית לאותו אחד, לא נמצאו בניה מן האחרון ממזירין? מילתיה אמרה שאין מיתה של השני מתירין מה שאסר הראשון. אמר רבי שמי. **אם אן מיתה מתרת מה שאסר ראשון,** מצינו אשה בתחלה אין חייבין עליה משום ערוה, ובסוף חייבין עליה משום ערוה. אמר ליה רבי מנא למה זה דומה לאחד שאמר לאשתו הרי זה גיטיך על מנת שתיבעלי לאיש פלוני. בתחילה הוא אסור לבעול שהרי עדיין היא אשת איש. עבר ובעל, חל הגט למפרע. **תנן, כיצד יעשה? יטלנו הימנה ויחזור ויתננו לה ויאמר לה וכו'.** א"ר יוחנן [דף נ עמוד ב] הלכה כרבי שמעון בן אלעזר היא. דר' שמעון בן אלעזר אמר. **גבי האומר לאישה כנסי שטר חוב זה ונמצא גט.** לעולם אינו גט. עד שיאמר בשעת נתינה, הרי זה גיטיך, **וצריך ליטול ממנה את הגט ולחזור וליתן ולאמר לה הרי זה גיטך.** אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי ינאי. אף ריח פסול אין בה **ומותרת לכהנים.** כהנא אמר. זאת אומרת, לא חשו לנתינה הזו. **וכאילו לא הייתה נתינה כלל.** דאין תימר חשו. **מדוע צריך ליטול ממנה את הגט ולחזור וליתן לה?** עד שהוא בידה יאמר לה, הרי את מותרת לכל אדם שהרי הייתה נתינה? אמר רבי אחא זאת אומרת שחשו **ופסולה לכהונה.** דאין תימר לא חשו, והנתינה הראשונה אינה כלום, **מדוע אמרה המשנה שיטול ממנה את הגט ויחזור ויתן ויאמר לה הרי זה גיטך?** הרי אם לא זכתה כלל, כל מה שבידו לעשות יעשה. **שאם רוצה לגרש יגרש, ואם רוצה שתשאר אשתו תשאר.** תנן, אם כתבו בתוכו, אף על פי שחזר ומחקו, **פסול.** אמר רבי זעירא. תני שילא בר בינה. כל שאילו היה נכתב תנאי על מנת בגט היה פסול. נתנו בתנאי על מנת, פסול

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ט הלכה ב

מתני': הרי את מותרת לכל אדם. אלא לאבא, ולאביך, לאחיי, ולאחיך, לעבד, לעכו"ם, ולכל מי שאין לה קידושין עליו, כשר. הרי את מותרת לכל אדם. אלא אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל למזר ולנתינ,

ולכל מי שיש לה עליו קידושין אפילו בעבירה, פסול. גופו של גט. הרי את מותרת לכל אדם. רבי יהודה אומר. צריך לכתוב ודן דיהוי ליכי מינאי, ספר תירוכין ואגרת שיבוקין, למהך להיתנסבא לכל גבר די תיצביין. גופו של גט שיחרור. הרי את בן חורין, הרי את לעצמך:

גמ': תנן הרי את מותרת לכל אדם. אלא לאבא, וכ"ו. הגט כשר. מ"ט? אמר רבי אחא דכתיב וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושילחה מביתו ויצאה והייתה לאיש אחר. לא התפיסה התורה שם כריתות, שצריך שהגט יכרות. אלא ערוה שיש בה הוייה. אבל ערוה שאין בה הויה כרותה ועומדת היא. תנן, רבי יהודה אומר. ודן דיהוי ליכי מינאי. אמר רבי מנא ובלחוד דלא יימר ודין. דמשמע שאומר אם דין הוא שאגרשך ואם אינו דין איני מגרשך. ר' מנא בעי אמר הרי את ברשות עצמך האם לגמרי קאמר והיא מגורשת, או רק למעשה ידיה קאמר? אינה מגורשת שאין זה אלא לשון שיחרור של עבד. דאמר רבי יוסי בי ר' בון בשטר שיחרור של עבד צריך שיאמר הרי את בן חורין. והרי את של עצמך. מתניתא אמרה כן הרי אתה בן חורין הרי אתה של עצמך.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ט הלכה ג

מתני': שלשה גיטין פסולין. ואם נישאת הוולד כשר. כתב בכתב ידו ואין עליו עדים. יש עליו עדים ואין בו זמן. יש בו זמן ואין עליו אלא עד אחד. אילו שלשה גיטין פסולין, ואם נישאת הולד כשר.

[דף נא עמוד א] גמ': תנן התם. וכולן שהיו להן קידושין או גירושין בספק, הרי אלו חולצות ולא מתייבמות. כיצד ספק קידושין? זרק לה קידושיה, ספק קרוב לו ספק קרוב לה. זו ספק קידושין. כיצד ספק גירושין? כתב בכתב ידו ואין עליו עדים. יש עליו עדים ואין עליו זמן. יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד. זהו ספק גירושין: איתמר, כיצד ספק גירושין? כתב בכתב ידו ואין עליו עדים. יש עליו עדים ואין עליו זמן. יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד. זהו ספק גירושין. לית כאן ספק גירושין, שהרי מדאוריתא מגורשת ממש. ואיזהו ספק גירושין? כמו בספק קידושין. כמו שאמרנו כיצד ספק קידושין? זרק לה קידושיה. ספק קרוב לה ספק קרוב לו זהו ספק קידושין. אף הכא זרק לה גיטה. ספק קרוב לה ספק קרוב לו זהו ספק גירושין. אמר ר' יוחנן בשם רבי חלפתא דמן הוה, וכולן שלוש הגיטין שנמנו כתב בכתב ידו ואין עליו עדים. יש עליו עדים ואין עליו זמן. יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד. אם נישאת בו לא תצא, שלא להוציא ליזה על בניה. ואילו ספק קרוב לו ספק קרוב לה תצא. בתו שגרשה אחיו באחד משלוש הספקות ומת שנישאת לשוק בגט זה, לא תצא אלא מחזיקים את הגט ככשר, כדי לזקוק צרתה לאביה, ולא יאמרו שבשעת מיתה היתה אשת אחיו וצרתה פטורה מיבום משום צרת ביתו. צרתה שנישאת לשוק בגט זה שחשבה שהוא פסול והיא צרת ביתו ואינה זקוקה לו תצא. שהרי מדאוריתא הגט כשר, ובשעת מותו כבר לא הייתה צרת ביתו והיא זקוקה לו. בתו שנישאת לאחיו בגט זה שחשבו שהוא פסול והיא עדיין אשת המת ואחד האחים יבם אותה, תצא. צרתה שנישאת לאחיו בגט זה, ואפילו לאביה לא תצא שמדאוריתא הגט כשר וכבר אינה צרת ביתו. תני, שלשה שטרות הללו כתב בכתב ידו ואין עליו עדים. יש עליו עדים ואין עליו זמן. יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד, בשטרי חוב, גובה מבני חורין ואינו גובה מן המשועבדין. אמר ר' אבא הדא דתימר, בשלא הוחזק השטר ביד המלוה שלא הודה הלוח בפני בן דין, או שלא זיהו שזה כתב ידו ולא כתבו קיום. אבל הוחזק השטר ביד המלוה, גובה שכתב ידו כחתימת עדים. רבי יוסה בעי, אם שלא הוחזק השטר ביד המלוה, אפילו מבני חורין לא יגבה שאולי השטר מזויף. אלא כן אנו קיימין, כשהוחזק השטר ביד המלוה. ולמה אינו גובה? אמר ר' ביסנא, מפני קינונייא שמא הלוה יתן למלוה שטר מוקדם בכתב ידו כדי לטרוף לקוחות. רבי אבון אמר, אינו גובה בו מפני שהוא פסול לפי שלא נכתב על פי תקנת חכמים. עד כדון בשלוח הזקן ושיעבד הזקן שהלוה עצמו שלוח הוא זה שמכר קרקעות שאז חוששים לקנוניה. לוח הזקן ושיעבד מכר הבן אחרי מות אביו. הרי גם במקרה כזה אינו גובה בשטר הזה שהרי המשנה לא חילקה. למה אינו יכול לגבות בשטר הזה, אית לך מימר מפני קינונייא? לא מפני שהוא פסול? שהרי האב ודאי לא יכל לתכנן דבר כזה. אף הכא מפני שהוא פסול לפי שלא נכתב על פי תקנת חכמים. אמר רבי אבון. והא

תני אף בגיטי נשים כן. אית לך מימר מפני קינוניא. לא מפני שהוא פסול? אף הכא מפני שהוא פסול. תנן, כתב בכתב ידו ואין עליו עדים. יש עליו עדים ואין בו זמן. יש בו זמן ואין עליו אלא עד אחד. אילו שלשה גיטין פסולין, ואם נישאת הולד כשר. אמר ר' יוחנן בשם ר' ינאי. וכולן בכתב ידו. רבי אלעזר שאל. באמצעי מדובר שיש עדים. אם עדים יש כאן, בכתב ידים מה אני צריך?. אמר ר' ירמיה בשם רב. באמת כולם בכתב ידים חוץ מהאמצעי שעדיו עמו. אמר רב המנונא אף באמצעי צריך שיהיה כתב ידו מכיוון שהעדים הללו [דף נא עמוד ב] חוביהן על גרמיהון דאינון קיבלו עליהן לשקר לחתום בגט שאין בו זמן וכאילו אינם. תנן, שלשה גיטין פסולין. ואם נישאת הולד כשר. ר' אבא בר המנונא ורב אדא בר אחא אמרו בשם רב, דרבי מאיר היא. דאף דרבי מאיר סבר דכל המשנה ממטבע שתקנו חכמים הולד ממזר. מודה הוא כאן שהולד כשר ואם נשאת לא תצא. מה חמית מימר כן? הרי פשיטא שזה בשיטת ר"מ, שלשיטת חכמים יש עוד הרבה גיטין שאין הולד ממזר. אמר רבי מנא. בגין דאמר רב הונא בפרק הקדם בשם רב, כל ההין פרקא דרבי מאיר חוץ משינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה שאף לחכמים הגט פסול. דלא תסבור מימר שהפרק הקדם דר' מאיר היא, תניינה והפרק הזה דרבנין. לפום כן צריך מימר דר' מאיר היא. אמר ר' יוסי. בגין דרב ושמואל תריהון אמרין, הלכה כרבי אלעזר. דלא תסבור מימר, אוף הכא כרבי אלעזר. שאף שרבי אלעזר סובר דעדי מסירה כרתי כאן הוא יודה שלכתחילה לא תינשא משום שנראה כמזויף מתוכו. לפום כן צריך מימר, דרבי מאיר היא. אבל לרבי אלעזר תנשא לכתחילה דעדי מסירה כרתי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ט הלכה ד-

מתני': רבי אלעזר אומר. אף על פי שאין עליו עדים, אלא שנתנו לה בפני עדים. כשר, וגובה מנכסים משועבדים. שאין העדים חותמין על הגט, אלא מפני תיקון העולם:

גמ': רב ושמואל תריהון אמרין, הלכה כרבי אלעזר. אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי, לדברי חכמים אם אין עליו עדים, הגט פסול לגמרי. ואפילו ריח הגט אין בו לפוסלה לכהונה. אתא עובדא קומי ר' יוחנן בכוהנת. ובעא למיעבד כהדא דרבי ינאי ולהתירה לחזור לבעלה כרבי ינאי שאפילו ריח הגט אין כאן. כד שמעון דרב ושמואל פליגין, אתא קומי אפילו ישראלית שנתגרשה בעידי מסירה בלא עידי חתימה ושמע מינה נמנע ולא רצה להתיר. רבי יהושע בן לוי אמר, דברי הכל כשר. והא רבי אלעזר אמר כשר ורבנן אמרין פסול. אם הכל מודים שיכולה להינשא בו, מה ביניהו? ר' אלעזר אמר כשר, וגובה מנכסין משועבדין. ורבנין אמרין פסול, וגובה מנכסין בני חורין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ט הלכה ה

מתני': שנים ששילחו שני גיטין שוין ונתערבו. נותן שניהן לזו ושניהן לזו. לפיכך אם אבד אחד מהן, הרי השני בטל:

גמ': רבי אלעזר בי רבי יוסי בעא קומי ר' יוסי. כמו דתימר גט אחד פסול בשתי נשים אם היו לו שתי נשים עם אותו שם וכתב גט אחד כדי שיגרש בו אזה שירצה ודכוותה אם הן שני גיטין פסולין בשתי נשים אם היו לו שני נשים באותו שם ואמר לסופר לכתוב שני גיטין לשני נשותיו ויגרש כל אחת באזה גט שירצה?. אמר ליה וכיני. אמר ליה. והתנינן, שני גיטין ששילחו שנים ונתערבו. נותן שניהן לזו ושניהן לזו? תמן, זה כרות לשמה. וזה כרות לשמה. תערובת היא שגרמה [דף נב עמוד א] ברם הכא, לא זה כרות לשמה. ולא זה כרות לשמה. וכי מכיון שנתנו לה. יעשה כמי שכרות לשמה משעה ראשונה?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין פרק ט הלכה ו

מתני': חמשה שכתבו כלל בתוך הגט. איש פלוני מגרש פלונית. ופלוני לפלונית. והעדים מלמטן, כולן כשירין. וינתן לכל אחת ואחת. היה כותב טופס לכל אחת ואחת, והעדים מלמטן. את שהעדים ניקרין עמו כשר:

גמ': אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי. **אם בסוף הגט קודם החתימה הוסיף את המשפט, ושואל אני בשלום פלוני. חזקה על הכל חתם והגט כשר. אבל אם כתב, שואל אני בשלום פלוני בלא זו החיבור, לא חתם אלא על שאילת שלום בלבד והגט פסול.** ריש לקיש אמר. אפילו אמר **ושואל אני בשלום פלוני, חזקה על האחרון חתם על שאילת שלום.** תנן, **חמשה שכתבו כלל בתוך הגט.** אי זהו **כלל לרבי יוחנן?** איש פלוני מגרש את פלנית ופלוני לפלנית שאף שכל שם מופיע בניפרד כיוון שהוסיף **ו, חיברם להיות אחד כמו שאמר בשאילת שלום.** אי זהו **כלל לריש לקיש** הרי לשיטתו אפילו עם זו החיבור החתימה הולכת רק על האחרון? אנו פלוני ופלוני מגרשין את נשותינו **פלונית ופלונית** ממקום פלוני. אמר ר' זעירא. מודה רבי יוחנן שאם הזכיר גרושין לכל אחת ואחת כגון **שכתב, איש פלוני מגרש פלונית. ופלוני מגרש את פלונית, שהוא כמו גט לכל אחת ואחת וצריך טופס ועדים לכל אחת ואחת.** חייליה דרבי יוחנן מן הדא דתנן, שאיני נהנה לזה קרבן, ולזה קרבן. צריכין פתח לכל אחת ואחת. **שכיוון שהזכיר שם נדר על כל אחד, כאילו נדר נדר לכל אחד בניפרד. ואם אמר לזה ולזה ולזה קרבן, הכל נדר אחד ואם הותר מקצתו הותר כולו, אף בגיטין כן.** אמר רבי יוסי. מתניתא מסייעא לרבי יוחנן דתנן, היה כותב טופס לכל אחת ואחת, והעדים מלמטן. את שהעדים נקרין עמו, **כשר. משמע שאם לא היה כותב טופס לכל אחת ואחת, אלא שהשלים את הטופס אחר שכלל את כל השמות, אף על פי שהזכיר שם של כל אישה ואישה ביחד, הרי זה כלל. תנן התם. אמר לחבירו תן לי חיטים ושעורין וכוסמין שיש לי בידך. והוא אומר לו, שבועה שאין לך בידי חיטין ושעורין וכוסמין. אם הודה חייב קרבן על כל אחד ואחד. ר"מ אומר, אפילו אמר חיטה ושעורה וכוסמת חייב על כל אחת ואחת וכ"ו. ותני, כלל אינו חייב אלא אחת, פרט חייב על כל אחת ואחת דברי רבי מאיר. ר' יהודה אומר שבועה לא לך לא לך לא לך חייב על כל אחת ואחת. לא לך ולא לך חייב אחת על כולם. שמואל אמר. פרטו של רבי מאיר, כללו של רבי יהודה. ופרטו של רבי יהודה, כללו של רבי מאיר.** היינו מה שהיה ר"י עושה אותו כלל והיינו ולא לך ולא לך בוי"ו, וס"ל דאינו חייב אלא אחת. בזה פליג רבי מאיר ועושה אותו פרט וחייב על כל אחת ואחת. וממילא שמעינן דפרטו של ר"י והיינו לא לך לא לך בלא זו, זהו כללו של ר' מאיר. אמר רבי שמואל בשם רבי זעירא. מיליהון דרבנין אמרין, שאין פרטו של רבי מאיר, כללו של רבי יהודה. **ולא פרטו של רבי יהודה, כללו של רבי מאיר. דאמר ר' יוחנן בשם רבי ינאי. ושואל אני בשלום פלוני, חזקה על הכל חתם. שואל אני בשלום פלוני, לא חתם אלא על שאילת שלום בלבד. אם אומר את פרטו של רבי מאיר כללו של רבי יהודה. משמע ששניהם מסכימים שהשבועה הולכת על הכל רק השאלה האם חייב על כל אחת ואחת או על הכל רק אחת. א"כ אפילו אמר שואל אני בשלום פלוני, נמצא שכן לר"מ בן לרבי יהודה צריך להיות חזקה על הכל חתם, אם כך רבי יוחנן כמאן? [דף נב עמוד ב] מאי כדון? אמר ר' יוסי. מתניתא אמרה שאין פרטו של רבי יהודה, כללו של רבי מאיר. דתנינן תמן. תן לי חיטים ושעורין וכוסמין. ועונה לו, שבועה שאין לך בידי חיטין ושעורין וכוסמין, חייב על כל אחד ואחד. רבי מאיר אומר, אפילו אמר חיטה ושעורה וכוסמת, חייב על כל אחת. ולית בר נש אמר אפילו, אלא דהו מודה על קדמייתא. מאי כדון במה הם חולקים? א"ר חנינה. על דעתיה דר' מאיר, בין שאמר חיטין ושעורין וכוסמין. בין שאמר חיטים ושעורין וכוסמין, כלל ופרט הוא. וחייב על כל אחת כיון שפרטן ולא אמר סתם שבועה שאין לך בידי. על דעתיה דרבי יהודה. אם אמר חיטין ושעורין וכוסמין כלל ופרט הוא וחייב אחת על הכל. דדוקא אם אמר בלא וי"ו הוא דהוי כלל ופרט אבל אם אמר בוי"ו אינו אלא כלל ואינו חייב אלא אחת והיינו דר' יוחנן.**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ט הלכה ז

מתני': שני גיטין שכתבן זה בצד זה. ושני עדים עברים, באים מתחת זה לתחת זה. ושני עדים יוונים, באין מתחת זה לתחת זה. את שהעדים הראשונים נקרין עמו, כשר. עד א' עברי, ועד אחד יווני. עד אחד יווני, ועד אחד עברי. באין מתחת זה לתחת זה שניהן פסולין:

גמ': הרחיק את העדים מן הכתב מקום שני שיטין, פסול. פחות מיכן כשר. אמר שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן. השאיר חלק מקום שני שיטין בן הגט לחתימות, פסול משום שיכול להזדייף. כתב בה ענין אחר, אפילו כל שהוא פסול. שאולי רק על זה חתמו העדים. אמר רבי שמואל בר רב יצחק. מתניתא אמרה כן דתנן, עד אחד עברי ועד אחד יווני. עד אחד יווני ועד אחד עברי, באין מתחת זה לתחת זה, שניהן פסולין. ועברי גבי יווני, לא כעניין אחר הוא שהרי הוא חותם על הגט השני שהוא כותב משמאל לימין? אמר רבי מנא. התחיל את החתימה בסוף שתי שיתים אפילו שכתב בשיפוע וגמר בסוף ארבע, כשר שכבר לא יכול להזדייף. תני, כמה יהו העדים רחוקין מן הכתב? כדי שיהו נקרין עמו, דברי רבי. ר' שמעון בן אלעזר אומר, מלא שיטה. רבי דוסתי בי רבי ינאי אומר, מלא חתימת יד העדים שתי שורות רגילות. באי זה כתב משערין? אמר רבי יסא בי רבי שבתי [דף נג עמוד א] מלא חתימת ידי עדים. אמר רבי אבהו בשם רבי יצחק בר חקולא שלוש שורות, כדי לך ולך, כך שיוכל לכתוב ך שבולטת למטה תחת ל שבולטת למעלה. ר' ירמיה בעי קומי רבי זעירא. חתימת יוסי בן ינאי שאין בו אותיות שחורגות מהשורה כלפי מעלה, כחתימת שאול בן ברוך? א"ל. ודאי, לכן צריכה ללמד שרוחב השורה לחתימת יוסי בן ינאי כחתימת שאול בן ברוך שאם לא כן מה החידוש. שטר שיש בו מחק או תלות שתלה תיבה בין השורות, מגופו מהתורף במקום הזמן ושם הלוח והמלוה וסך המעות, פסול. שלא מגופו מהטופס, כשר. ואם החזירו מלמטה היינו שחזר על אותן מלים למטה ליד חתימת העדים וכתב שתלה דברים אלו. אפילו מגופו כשר. רבי יונה ורבי יוסי, תריהו אמרין. צריך להחזיר שתי שיטין מקום הכתב לכתוב בשני השורות האחרונות דברים שלא מעכבים בגט. שמתעלמים משני השורות האחרונות. אמר רבי זעירא בשם רב. צריך להזכיר עניינו של גט עמו. שלא יכתוב דברים שלא קשורים לגט שלא יראה כאילו חתמו על דבר אחר. אמר רבי אבא בשם רב. אפילו לא הזכיר עניינו של גט עמו כשר. מחלפה שיטתיה דרבי אבא? תמן אמר רבי אבא בשם רב ירמיה. עדים פסולין אינן נעשין כהרחק עדות, שאם הרחיק העדים מהכתב, ומילא את הריחוק בעדים פסולים, כשר. שלא באו העדים הפסולים אלא להכשירו של גט שלא יהיה מרווח שתי שורות. והכא הוא אמר הכין שאפילו עניינים אחרים אינם הפסק? תמן בשם ר' ירמיה. הכא בשם רב. קרא ערער על חתימת ידי עדים. או על חתימת ידי הדיינין. אמר רבי אבא בשם רב יהודה. אם רצה לקיימו בכתב יד העדים, מקוים. בכתב ידי הדיינין, מקוים. ואני אומר אפילו בעד אחד ודיין א' מקוים. אמר רבי מנא ויאות. שכן אם רצה לקיימו אפילו בכתב אחד או של העדים או של הדיינים מקיים והוא הדין עד אחד ודיין אחד. יהב רשו לכתובא שיכתוב ולחתימייא שיחתימו. ולא כתבוהו באותו יום אלא אחרוהו, כגון שההלואה הייתה בא' בניסן והם כתבו בסיון. אמר רבי אבא בשם רב ירמיה. צריכין העדים לכתוב. המלוה הזאת מאחד בניסן הוא, ואנו איחרנו את זמנו. אמר רבי זעירא בשם רב המנוא. אשרת קיום הדיינין אפילו רחוקה כמה מסוף השטר כשר. רב אמר, צריכין הדיינין לכתוב. אישרנוהי במעמד פלוני ופלוני העדים. למה? כדי שיהו מצויין להזים. מעתה אפילו באי זה יום ובאי זה שעה. ובאי זה מקום. גזר דין נפק מקומי דרב ולא הוה כתוב כך רואים שזה לא חובה. אמר ר' חגי. צריכין הדיינים [דף נג עמוד ב] להיות מכירין את הנידונין שלא ישקרו אותם שיעשו קנוניא לכתוב שם מלוה ולוה. מעשה היה וזייפו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ט הלכה ח

מתני': שייר מקצת הגט וכתבו בדף השני. והעדים מלמטן, כשר. כתבו העדים בראש הדף או מן הצד, או מאחריו בגט פשוט, פסול. הקיף ראשו של זה בצד ראשו של זה והעדים באמצע, שניהן פסולין. ראשו של זה בצד סופו של זה והעדים מלמטן. את שהעדים ניקרין בסופו, כשר. גט שכתבו עברית ועדיו יוונים. יוונית ועדיו עברים. עד אחד עברי ועד אחד יווני. עד אחד יווני ועד אחד עברי, כשר. כתב הסופר ועד, כשר.

איש פלוני עד, כשר. בן איש פלוני עד, כשר. איש פלוני בן איש פלוני ולא כתב עד, כשר. כתב חניכתו וחניכתה, כשר. כך היו נקיי הדעת שבירושלים כותבין רק את הקינוי שלהם:

גמ': **תנן שייר מקצת הגט וכתבו בדף השני. מה שייר?.** אמר רבי יוסי ברבי בון. **אפילו את המשפט שכותבים בסוף גט הכל קיים שריר וברור. תנן, או מאחריו בגט פשוט, פסול. דווקא בגט פשוט פסול, הא במקושר כשר ובלבד מאחריו, אבל למעלה או מהצד אף במקושר פסול.** רב אמר. הדיינין חותמין על קיום השטר אף על פי שאינן יודעין לקרות, **שדי אם מכירים חתימת העדים, שעל זה הם מעידים.** אבל אין העדים חותמין, אלא אם כן היו יודעין לקרות, **שהם מעידים על מה שכתוב בשטר.** אמר רב יבא עלי אם עשיתי מימיי **לחתום על קיום שטר מבלי לקרא.** אמר ר' חגי' קומי רבי יוסי. לא בא קומי רב כתב יוני מימוי וקיימה בחותמו? **והרי אינו מבין יוונית.** מתניתא פליגא על רב **דתנן, גט שכתבו עברית ועדיו יוונית שכנראה לא יודעים לקרא עברית, יוונית ועדיו עברית.** עד אחד עברי ועד אחד יוני, כשר. פתר לה כשהיו יודעין לקרות. ולא היו יודעין לחתום **בעברית.** או אם היו יודעין את שניהן יחתמו באי זה מהן שירצו. **תנן, כתב הסופר ועד, כשר.** כיני מתניתא, כתב סופר ועד כשר, ולא חתם סופר ועד. **תנן, איש פלוני כשר. בן איש פלוני כשר. איש פלוני בן איש פלוני ולא כתב עד, כשר.** תנן, הכותב תופסי גיטין. צריך שיניח מקום האיש, ומקום האשה, ומקום הזמן. שטרי מלוה. צריך שיניח מקום המלוה, ומקום הלוח, ומקום המעות, ומקום הזמן. שטרי מקח וממכר. צריך שיניח מקום הלוקח, ומקום המוכר ומקום המעות ומקום השדה ומקום הזמן, מפני התקנה. רבי יהודה פוסל בכולן. **תנן, כתב הסופר ועד, כשר.** א"ר אלעזר דברי הכל היא. **דאפילו למ"ד שמותר לכתוב טפסי גיטין, כיוון שצריך להשאיר את התורף והסופר כתב אותו, הרי הוא כמעיד. רבי יוחנן אמר דרבי יהודה היא** אבל לרבנן כיוון שמותר לכתוב טפסי גיטין אין ראייה שהסופר כיוון לעדות לשמה. **אמר רבי יוסי לא בעית אל תלמד מכאן מדעתו דרבי יוחנן פליג.** בשיטתו השיבהו. **לאו רבי ירמיה אמר בשם רבי זעירא מכיון שאינו מצוי לזווג ולא זיווג.** משמע שאף רבי יוחנן מודה שאת התורף חייב לכתוב לשמו, ואם כך המשנה יכולה ללכת אף כרבנן [דף נד עמוד א] **תנן, כתב חניכתו וחניכתה כשר. רבי אבהו בשם רבי יוחנן אפילו כתב אני עד, כשר. רבי אבהו כתב אל"ף. רב חסדא כתב סמ"ך. שמואל כתב חרותא:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ט הלכה ט

מתני': גט מעושה. בישראל כשר, ובעכו"ם פסול. והעכו"ם חובטין אותו ואומרים לו עשה מה שישראל אומר לך:

תמן תנינן, גט המעושה. אם הכריחו אותו **ישראל כשר. וגויים פסול.** שמואל אמר פסול, אבל פוסל בכהונה. שמואל אמר, אין מעשין אלא **חיבי לאוין כגון אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. והא תנינן שניות כופין להוציא? לא בגין דא אמר שמואל. שלא בא למעט, אלא במקרה שלא עברו איסור. כגון שלא ילדה עשר שנים. והא תנינן המדיר את אשתו מליהנות לו, עד שלשים יום יעמיד פרנס, יותר מיכן יוציא ויתן כתובה? שמענו שהוא מוציא. וכי שמענו שכופין? אמר רב ירמיה בשם רב. ישראל שעישו כמעשה עכו"ם, שלא על פי ב"ד של ישראל, פסול. אפילו באומר איני זן ומפרנס שמן הדין מותר לעשות. תני רבי חייה ועכו"ם שעישו כמעשה ישראל, על פי ב"ד של ישראל כשר. אפילו לא אמר איני זן ומפרנס אלא משום שם רע. אמר רבי יוסי, מתניתא אמרה כן דתנן. והעכו"ם אומרים לו וחובטין אותו ואומרים לו, עשה מה שישראל אומר לך. אמר רבי חייה בר אשי בשם איסי. האומר איני זן ומפרנס, כופין אותו להוציא. רבי ירמיה בעא קומי רבי אבהו. וכופין? אמר ליה **ועדיין את לזוז? אם מפני ריח רע כופין, לא כל שכן מפני חיי נפש? כי אתא רבי חזקיה אמר. רבי יעקב בר אחא ורבי יסא אמרו בשם רבי יוחנן. האומר איני זן ואיני מפרנס. אומרים לו, או זן ופרנס, או פטור****

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ט הלכה י

מתני': יצא שמה בעיר מקודשת, הרי זו מקודשת. מגורשת, הרי זו מגורשת. ובלבד שלא יהא שם אמתלא. ואי זו היא אמתלא? גירש איש פלוני אשתו על תנאי. זרק לה קידושיה ספק קרוב לה ספק קרוב לו, זו היא אמתלא:

גמ': **תנן, יצא שמה בעיר מקודשת. אמר רבי יסא בשם רבי יוחנן. והוא שיהיו נירות דולקין ושיחות בני אדם משיחין ואומרים נתקדשה פלונית. קס"ד דבעי תרתי נרות ובני אדם משיחין.** התיב רבי זעירא קומי רבי יסא. והא תנינן, יצא שמה בעיר מקודשת, הרי זו מקודשת. מגורשת, הרי זו מגורשת. אית לן מימר נירות דולקין **בגרושין? ולא אמרנו או שיחות בני אדם?** והכא שיחות בני אדם משיחין **שהתגרשה. אמר רבי יסא בשם רבי יוחנן. נבדק השם שהיא נשואה או גרושה ונמצא מפי נשים ומפי קטנים בטל השם.** רב אמר. לא התירו בה אלא עד מפי עד בלבד. **שלא אמרו לסמוך על הקול שאין בו ממש, אלא אם בא עד ואומר, שמעתי מפלוני ופלוני מפלוני, ואותו פלוני הלך למדינת הים ואין אפשרות לשאול אותו, לקול כזה חוששים**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין

פרק ט הלכה יא

[דף נד עמוד ב] מתני': בית שמאי אומרים. לא יגרש אדם את אשתו, אלא אם כן מצא בה ערוה. שנאמר [דברים כד א] כי מצא בה ערות דבר. ובית הלל אומרים, אפילו הקדיחה תבשילו. שנאמר, כי מצא בה ערות דבר. ורבי עקיבה אומר. אפילו מצא אחרת נאה ממנה. שנאמר, והיה אם לא תמצא חן בעיניו וגומר:

גמ': תני ב"ש אומרים אין לי אלא היוצא משום ערוה בלבד. היוצאה וראשה פרוע, צדדיה פרומין, וזרועותיה חלוצות **מניין שיוציא?** תלמוד לומר, כי מצא בה ערות דבר. מה מקיימין ב"ה דב"ש. שלא תאמר היוצא משום ערוה, אסורה. משום דבר אחר מותרת. דאי לא הוי כתב אלא כי מצא בה דבר, ה"א היוצא משום ערוה אסורה להנשא לאחר. משום דבר אחר, מותרת להנשא לאחר. כתב קרא ערות דבר. דדרשין או ערוה או דבר שבשניהם יוציא ומותרת לאחר. א"ר שילא דכפר תמרתא. קרייא מקשי על דב"ש דכתיב, לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה. מה אבן קיימין? אם לאוסרה עליו, כבר היא אסורה לו שהרי לב"ש אינו מוציא אלא בזינתה עליו. אלא כן אבן קיימין, ליתן עליו בלא תעשה. כתיב [ויקרא טו לג] והדוה בנידתה, והזב את זובו. זקנים הראשונים היו אומרים. תהא בנידתה. שלא תכחול ולא תפקוס עד שתבוא במים. אמר להן ר' עקיבה, אם את אומר כן. אופי היא עצמה באה לידי כעירות, והוא נותן את עיניו בה לגרשה. ואתייא דזקנים כב"ש שאינו מגרש אלא אם זינתה. ור' עקיבה, דריש נמי כבית הלל או ערוה או דבר. והילכך סבירא ליה, שאם מצא אחרת נאה ממנה יכול לגרשה. וכדי שלא תתגנה בעיניו התירה להתנאות ולהתקשט אפילו בימי נדתה

הדרן עלך פרק המגרש וסליקא לה מסכת דגיטין

